চতুৰ্থ খণ্ড

অসমৰ সংস্কৃতি আৰু আধুনিকীকৰণ

প্ৰথম বিভাগ ঃ অসমৰ সামাজিক, সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠন

দ্বিতীয় বিভাগ ঃ সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ, অনাৰ্যীকৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়

তৃতীয় বিভাগ ঃ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ সংৰক্ষণ

চতুৰ্থ বিভাগ ঃ সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণ

প্ৰথম বিভাগ
অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠন

বিভাগৰ গঠন

১.১ ভূমিকা (Introduction)
১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
১.৩ অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ পটভূমি
১.৪ অসমৰ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহ
১.৫ অসম চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত পৰিচালিত অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান
১.৬ অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সামাজিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠন
১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)
১.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
১.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Reading)

১.১ ভূমিকা (Introduction)

যিকোনো এখন সমাজৰ উন্নতিৰ ক্ৰমবিকাশত ইয়াৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনসমূহৰ এক বলিষ্ঠ অৱদান নিহিত হৈ থাকে। ব্যক্তিৰ একক প্ৰচেষ্টা আৰু একে চিন্তা আৰু উদ্দেশ্যৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ ব্যক্তিৰ সামূহিক প্ৰচেষ্টাতে গঢ় লৈ উঠে একোটা সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান। সচৰাচৰ দেখা যায় যে, একোটা জাতি তথা একোখন সমাজলৈ অহা প্ৰত্যাহ্বানৰ মোকাবিলা কৰি এক সুস্থ সামাজিক-সাংস্কৃতিক পৰিৱেশ সৃষ্টি আৰু সমাজ একোখনক অনাগত সময়ত অধিক উন্নততৰ কৰাৰ এক তাগিদাতে এই সামাজিক-সাংস্কৃতিক সংগঠনসমূহৰ জন্ম হয়।

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটিত অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। অধ্যয়নৰ অন্তত আপোনালোকে—

- অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ বিষয়ে পৰিচয় লাভ কৰিব,
- এই সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ লগত জড়িত ব্যক্তি, গঠনৰ প্ৰধান লক্ষ্য আৰু সমাজলৈ আগবঢ়োৱা মূল অৱদানৰ বিষয়ে অৱগত হ'ব পাৰিব,
- অসমত বিভিন্ন সমস্যা আৰু সংকটৰ সময়ত কেনেকৈ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহৰ জন্ম হৈছিল, তাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

১.৩ অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ পটভূমি

অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰ উন্নতি সাধনৰ বাবে গঢ় দিয়া 'অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা' (অঃভাঃউঃসাঃ)-ৰ যোগেদিয়েই অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান গঠনৰ পথ প্ৰশস্ত হয়। ঊনবিংশ শতিকাত কলিকতাত অধ্যয়ন কৰিবলৈ যোৱা ছাত্ৰসমাজে অসমীয়া ভাষাত সাহিত্য চৰ্চাৰ জৰিয়তে নৱ-জাগৰণৰ সূচনা কৰে। এই 'অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা'-ৰ জন্ম হয় ১৮৮৮ চনৰ ২৫ আগষ্টত প্ৰথম অধিৱেশন অনুষ্ঠিত হয়। ইয়াৰ প্ৰথমজন সম্পাদক আছিল শিৱৰাম শৰ্মা বৰদলৈ আৰু পৰৱৰ্তী সম্পাদকসকল আছিল ক্ৰমে কমলচন্দ্ৰ শৰ্মা, ৰমাকান্ত বৰকাকতী, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আদি। এই অঃভাঃউঃসাঃ-ৰে মুখপত্ৰ হিচাপে ১৮৮৯ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ পৰা চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ সম্পাদনাত 'জোনাকী' আলোচনী প্ৰকাশ পায়। পৰৱৰ্তী কালত এই চাম ছাত্ৰসমাজৰে বিভিন্নজন ব্যক্তি কৰ্মসূত্ৰে অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত থিতাপি লয় আৰু তেওঁলোকৰ উদ্যোগ-উৎসাহ উদ্দীপনাতে গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড়, তেজপুৰ, গোলাঘাট, শিৱসাগৰ, বৰপেটা আদি ঠাইত ভাষা-সাহিত্য উন্নতিৰ হকে বিভিন্ন সৰু-বৰ সামাজিক অনুষ্ঠানৰ গঢ় লয়।

'অসম এছোচিয়েচন' নামেৰে অসমৰ প্ৰথমটো ৰাজনৈতিক দল গঠন কৰা হয় ১৯০৩ চনত। সমসাময়িক পৰাধীন অসমৰ বিভিন্ন সমস্যাৰাজি সমাধানৰ দাবীত এই দল গঠন কৰা হৈছিল। ইয়াৰ যোগেদি নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, তৰুণৰাম ফুকন, গোপীনাথ বৰদলৈ আদি ৰাজনৈতিক নেতাসকলে আৰ্থ-সামাজিক কৰ্ম আৰম্ভ কৰে। কিন্তু সেয়ে হ'লেও স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বৃহত্তৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি ১৯১৯ চনত ইয়াক ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ অসম শাখালৈ ৰূপান্তৰিত কৰা হয় আৰু অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটি গঠন কৰাৰ পাছৰে পৰা এই 'অসম এছোচিয়েচন'-ৰ স্থিতি নোহোৱা হৈ পৰে।

অসমীয়া ছাত্ৰ সমাজৰ মাজত সাহিত্য চৰ্চাৰ উদ্দেশ্যে 'অসমীয়া ছাত্ৰৰ সাহিত্য সন্মিলনী' নামেৰে এটি সংগঠন গঢ় লৈ উঠিছিল। যিটো সংগঠন পৰৱৰ্তী সময়ত 'অসম ছাত্ৰ সন্মিলন' নামেৰে জনাজাত হয়। এই সন্মিলনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য সাহিত্য চৰ্চা আছিল যদিও পৰৱৰ্তী সময়ত আৰ্থ-সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক বিভিন্ন বিষয়ৰ চিন্তা-চৰ্চাৰো ক্ষেত্ৰ হৈ পৰে। এই সন্মিলনৰ প্ৰথম অধিৱেশনখনি ১৯১৬ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ ১৫তাৰিখে অনুষ্ঠিত হৈছিল আৰু ইয়াত সভাপতিত্ব কৰিছিল লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱায়। 'অসম ছাত্ৰ সন্মিলন'ৰ উদ্যোগত 'মিলন' নামৰ এখনি সৃষ্টিশীল আলোচনীও প্ৰকাশ পাইছিল।

এনেদৰেই সময় অনুসৰি প্ৰয়োজন সাপেক্ষে বিভিন্ন সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানৰ অসমত জন্ম হয়। তাৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য কেইটিমানৰ নাম হ'ল— অসম সাহিত্য সভা, অসম কবি সমাজ, অসম সংৰক্ষিণী সভা, অসম প্ৰকাশন পৰিষদ, অসম বিজ্ঞান সমিতি, অসম লেখিকা সংস্থা, কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি, বুৰঞ্জী

আৰু পুৰাতত্ত্ব বিভাগ, শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ সংঘ, সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা, কামৰূপ সংস্কৃত সঞ্জীৱনী সভা, আকাশবাণী গুৱাহাটী, গুৱাহাটী চিনে ক্লাব ইত্যাদি।

এইদৰেই সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগে-লগে অসমত বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ সমাজ উত্তৰণৰ স্বাৰ্থত গঢ় লৈ উঠিছে আৰু অসমৰ জাতীয় চৰিত্ৰ আৰু সত্তাৰ অস্তিত্বক প্ৰতিপন্ন কৰি আহিছে। পৰৱৰ্তী আলোচনাত এই সামাজিক অনুষ্ঠান-সংগঠনসমূহৰ বিস্তৃতভাৱে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে, সেয়ে এই আলোচনা ইমানতে সামৰা হ'ল।

১.৪ অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠন

অসম ৰাজ্যৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত সমাজ হিতৈষী ব্যক্তিসকলৰ দ্বাৰা বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানৰ জন্ম হৈ আহিছে। তলত সেইসমূহৰ উল্লেখযোগ্য কেইটিমান সামাজিক অনুষ্ঠানৰ পৰিচয়মূলক আলোচনা দাঙি ধৰা হ'ল—

কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি ঃ অসম তথা উত্তৰ-পূৰ ভাৰতৰ এটি প্ৰাতঃস্মৰণীয় গৱেষণা সংস্থা হৈছে -- 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'। ১৯১২ চনত অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰত্নতাত্ত্বিক কৰ্ম, চৰ্চা আৰু গৱেষণাৰ বাবে এই অনুষ্ঠানটি গঠন কৰা হৈছিল। বিশেষকৈ বুৰঞ্জী, প্ৰত্নতত্ত্ব, নৃ-তত্ত্ব, ভাষা-সংস্কৃতি ইত্যাদি ভালেমান বিষয়ৰ চৰ্চা এই সংস্থাটিৰ জৰিয়তে হৈছিল। বিশেষকৈ প্ৰাচীন কামৰূপৰ পুৰাতত্ত্ব, পুৰালিপিতত্ত্ব, জাতিতত্ত্ব, আচাৰ পদ্ধতি, মুদ্ৰা, শিলামূৰ্তি, অস্ত্ৰশস্ত্ৰ, শিলালিপি আদিৰ অনুসন্ধান আৰু সংগ্ৰহ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিয়ে। অতীত অসমৰ প্ৰাচীন সামগ্ৰী আদি যাতে ক্ষয় পাব আৰু হস্তান্তৰ হ'ব নোৱাৰে, অতীত অসমৰ শিল্পকলা, স্থাপত্য আদিৰল কথা বিভিন্ন আলোচনী, বাতৰি কাকতৰ যোগেৰে প্ৰচাৰ কৰা সমিতিৰ প্ৰধান লক্ষ্য আছিল। এই কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিৰ প্ৰচেষ্টাতে অসমত ঐতিহাসিক সমলৰ সংৰক্ষণ আৰু প্ৰচাৰৰ বাবে ১৯৪০ চনত অসম ৰাজ্যিক সংগ্ৰহালয়ৰ নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। ১৯১২ চনত কামাখ্যা পাহাৰত বাবু শশধৰ ৰায়ৰ সভাপতিত্বত উত্তৰ বংগ সাহিত্য সভাৰ এখনি অধিৱেশন আয়োজিত হৈছিল। প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল আৰু চৰ্চাৰ সন্দৰ্ভত এই অধিৱেশনত অতি গভীৰ আলোচনা হৈছিল আৰু কেইগৰাকীমান উদ্যমী ব্যক্তিয়ে ইয়াতে অসমৰ ঐতিহ্য আৰু সংস্কৃতিৰ বিষয়ত মৌলিক অনুসন্ধান কৰাৰ বাবে এটি অনুষ্ঠানৰ জন্ম দিয়াৰ কথা চিন্তা কৰে। ন্যায়াধীশ ছাৰ উইলিয়াম জোনচ-ৰ দ্বাৰা ১৭৮৪ চনত স্থাপিত 'এছিয়াটিক ছ'চাইটী অব্ বেংগল' নামৰ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানটিৰ দ্বাৰাও এইসকল লোক যথেষ্ট অনুপ্ৰাণিত হৈ আছিল। বাবু শশধৰ ৰায়ৰ উৎসাহ উদ্দীপনাত বাৰ গৰাকী সভ্যৰে 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'-ৰ গঠন কৰা হয়। এই সংস্থাৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সদস্যসকল আছিল ক্ৰমে মহামহোপাধ্যায় ধীৰেশ্বৰ ভট্টাচাৰ্য কবিৰত্ন, আনন্দ চন্দ্ৰ বেদান্ত বাগীশ, পদ্মনাথ ভট্টাচাৰ্য বিদ্যাবিনোদ, শিৱনাথ স্মৃতিতীৰ্থ, উত্তম চন্দ্ৰ বৰুৱা, গোবিন্দ চন্দ্ৰ শৰ্মা, তাৰানাথ কাব্যবিনোদ, প্ৰতাপ চন্দ্ৰ গোস্বামী, ৰজনী

কুমাৰ দাস, গোপাল কৃষ্ণ দে', সুৰেশ চন্দ্ৰ বন্দোপাধ্যায় আৰু উমেশ চন্দ্ৰ দে'। এই 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'-ৰ সৈতে পৰৱৰ্তী সময়ত জড়িত হৈ পৰা বৃটিছ প্ৰশাসনৰ লগতে ব্যক্তিসকল আছিল ক্ৰমে— (ক) আৰ্কডেল আৰ্ল, অসমৰ মুখ্য আয়ুক্ত ; (খ) ছাৰ এডৱাৰ্ড গেইট, অসমৰ মুখ্য সচিব (বিহাৰ আৰু ওড়িশাৰ গৱৰ্ণৰ); (গ) লেফ্‌টেনেণ্ট কৰ্ণেল পি. আৰ. টি. গৰ্ডন, অসম উপত্যকাৰ জিলাসমূহৰ কমিছনাৰ ; (ঘ) মহাৰাজা জিতেন্দ্ৰ নাৰায়ণ ভূপ বাহাদুৰ ; (ঙ) ৰাজা প্ৰভাত চন্দ্ৰ বৰুৱা, গৌৰীপুৰ ; (চ) মহামহোপাধ্যায় হৰপ্ৰসাদ শাস্ত্ৰী ; (ছ) বাবু অক্ষয় কুমাৰ মৈত্ৰ পঞ্চানন; (জ) বাবু নগেন্দ্ৰ নাথ বসু ইত্যাদি। প্ৰথমাৰস্থাত এই সমিতিৰ সকলোবোৰ কাম-কাজ কৰিছিল অবৈতনিক সম্পাদক আৰু ধন ভঁৰালী ৰায় বাহাদুৰ কালিচৰণ সেনে। ১৯১৫ চনৰ ১৮ ডিচেম্বৰত তদানীন্তন চৰকাৰক আবেদন কৰাত সমিতিক বাৰ্ষিক আঢ়ৈশ টকাৰ অনুদান আগবঢ়ায় আৰু পৰৱৰ্তী কালত ইয়াক এহাজাৰ টকালৈকে বৃদ্ধি কৰে। 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'-ক এবছৰমান পাছত গুৱাহাটীৰ দীঘলী পুখুৰীৰ দক্ষিণফালে নিজা কাৰ্যালয় স্থাপনৰ চৰকাৰে বাবে ভূমি দান কৰে। বৰ্তমান এই স্থানত অসম ৰাজ্যিক সংগ্ৰহালয় অৱস্থিত। পি. আৰ. টি. গৰ্ডনে 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'-ৰ বাৰ্ষিক অধিৱেশনত সভাপতিত্ব কৰি এই কাৰ্যালয়ৰ উদ্বোধন কৰিছিল। ঐতিহাসিক অনুসন্ধানমূলক কৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত সততে তৎপৰ ৰায় বাহাদুৰ ভূৱনৰাম দাসে 'কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতি'-ৰ উন্নয়নৰ বাবে বহুখিনি কষ্ট কৰিছিল। সেয়ে ১৯১৬-১৭ বৰ্ষৰ কাৰ্যকালৰ বাবে তেওঁক সমিতিৰ সভাপতিৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল। সমিতিৰ সক্ৰিয় সদস্যসকলে নিজস্ব প্ৰয়াসত অসমৰ য'তে-ত'তে সিঁচৰতি হৈ থকা শিলৰ মূৰ্তি, তামৰ ফলি, সাঁচিপাতৰ পুথি আদি সংগ্ৰহ কৰি সমিতিৰ কাৰ্যালয়ত সংৰক্ষণ কৰিবলৈ ধৰে। পৰৱৰ্তী সময়ক এইসমূহ সভ্যতাৰ সাক্ষী স্বৰূপ সম্পদৰ সংৰক্ষণৰ বাবে এটি ৰাজ্যিক সংগ্ৰহালয় স্থাপনৰ পোষকতা কৰে। ১৯২৮ চনত বুৰঞ্জীবিদ কনকলাল বৰুৱাই সভাপতিৰ দায়িত্ব লয়। এখেতৰ নেতৃত্বত সংগ্ৰহালয় নিৰ্মাণৰ কাম ক্ষিপ্ৰতাৰে চলিবলৈ ধৰাৰ লগতে বিভিন্ন প্ৰান্তৰ ঐতিহাসিক সমল উদ্ধাৰ কৰি সংগ্ৰহৰো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে। এই অনুষ্ঠানৰ সৈতে জড়িত হৈ ইতিহাস, ভাষা-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিক সমৃদ্ধ কৰি তোলা অসমৰ স্বনাম ধন্য ব্যক্তিসকলৰ অন্যতম হ'ল— অধ্যাপক কৃষ্ণ কান্ত সন্দিকৈ, অধ্যাপক বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, বুৰঞ্জীবিদ সূৰ্য্য কুমাৰ ভূএগ, ড° বাণীকান্ত কাকতি, ভাৰত ৰত্ন গোপীনাথ বৰদলৈ, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, কালিৰাম মেধি, হেৰম্ব কান্ত বৰপূজাৰী আদি।

অসম সাহিত্য সভা ঃ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ এখন উমৈহতীয়া মঞ্চ তথা ইয়াৰ উন্নতি, প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰ সাধনৰ উদ্দেশ্যেই অসম সাহিত্য সভাৰ জন্ম হয় ১৯১৭ চনত। এই বৰ্ষৰে ২৬ ডিচেম্বৰ তাৰিখে শিৱসাগৰত প্ৰথম অধিৱেশন বহে আৰু ইয়াৰ সভাপতিৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাই। প্ৰথমতে এই

সভাৰ নাম আছিল 'সদৌ আসাম সাহিত্য সন্মিলনী'। পৰৱৰ্তী সময়ত অৰ্থাৎ ১৯২৪ চনত 'অসম সাহিত্য সভা' নামেৰে ইয়াৰ পঞ্জীয়ন কৰা হয়। অসমীয়া ভাষাৰ উপৰিও অসমৰ সকলোবোৰ থলুৱা জাতি-জনগোষ্ঠীৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰৰ হিত সাধনেই 'অসম সাহিত্য সভা' গঠনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য আছিল। ইয়াৰ নিয়মাৱলীৰ 'প্ৰস্তাৱনা'-ত উল্লেখ কৰা হৈছে এইদৰে— "অসমীয়া ভাষা,সাহিত্য, সংস্কৃতিৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি বিধানৰ অৰ্থে সকলো প্ৰকাৰৰ দলগত, ৰাজনৈতিক আৰু সাম্প্ৰদায়িক চিন্তা আৰু স্বাৰ্থৰ ঊৰ্দ্ধত থাকি অসমত বসবাস কৰা সকলো শ্ৰেণীৰ লোকৰ উমৈহতীয়া মঞ্চত কাম কৰিবলৈ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য, সংস্কৃতিৰ অনুৰাগী লোকক সভ্য স্বৰূপে লৈ অসমত 'সাহিত্য সভা' গঠন কৰা হ'ল।" সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে বিভিন্ন বিষয়ৰ আলোচনা চক্ৰৰ আয়োজন, বক্তৃতানুষ্ঠান, গ্ৰন্থ আদিৰ প্ৰকাশৰ লগতে অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ বিভিন্ন দিক্ নিৰ্ণায়ক প্ৰসংগত বলিষ্ঠ ভূমিকাৰে 'অসম সাহিত্য সভা'ই অতীজৰে পৰা কৰ্ম সম্পাদন কৰি আহিছে। এই অসম সাহিত্য সভাৰ উদ্যোগত ১৯২৬ চনৰে পৰা 'অসম সাহিত্য সভা পত্ৰিকা' প্ৰকাশিত হৈ আহিছে। তদুপৰি অসম সাহিত্য সভাই অসমৰ সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰখনলৈ অৱদান আগবঢ়াই অহা ব্যক্তিসকলক বিভিন্ন ধৰণৰ বঁটা-বাহন প্ৰদান কৰি স্বীকৃতি প্ৰদান কৰি আহিছে। 'অসম সাহিত্য সভা'-ৰ বৰ্তমান শাখা অসমত শাখাৰ সংখ্যা এহাজাৰৰো অধিক। ৰাজ্যখনৰ বাহিৰত ক'হিমা, আইজল, শ্বিলং, পাচিঘাট, কামেং, নতুন দিল্লী, মুম্বাই আৰু বিদেশৰ লণ্ডন, উত্তৰ আমেৰিকা, ছিংগাপুৰত ইয়াৰ শাখা গঠন কৰি সাহিত্য চৰ্চা কৰি থকা হৈছে। সভাৰ নিয়মাৱলী অনুসৰি এইসমূহ কাম কৰিবৰ বাবে প্ৰয়াস কৰিব—

(ক) অভিধান, ব্যাকৰণ আৰু অন্যান্য গ্ৰন্থৰ সংকলন আৰু প্ৰকাশ কৰা,

(খ) প্ৰাচীন সাহিত্য আৰু লোকসাহিত্যৰ অনুসন্ধান,

(গ) অসমীয়া যি বিষয়ৰ পুথিৰ অভাৱ, সেই অভাৱ দূৰ কৰা,

(ঘ) প্ৰকাশিত গ্ৰন্থৰ ভিতৰত উপকৃত গ্ৰন্থৰ গ্ৰন্থকাৰক বঁটা আৰু সামৰ্থ্যহীন সাহিত্যিকক সাহায্য দান কৰা,

(ঙ) সংগীত, চিত্ৰবিদ্যা আৰু ভাস্কৰ্য্যবিদ্যাৰ উন্নতিসূচক কাৰ্য কৰা,

(চ) সভাৰ এখন মুখপত্ৰ প্ৰকাশ কৰা,

(ছ) ভাষা আৰু সাহিত্যৰ প্ৰচাৰ-পত্ৰাদি প্ৰকাশ কৰা,

(জ) ভাষা, সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ গৱেষণা কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা,

(ঝ) সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি সম্পৰ্কীয় বিনিময় আঁচনি কাৰ্যকৰী কৰা,

(ঞ) অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ উন্নয়ন আৰু বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত থকা অন্তৰায় দূৰ কৰা,

(ট) অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ উন্নতিৰ অৰ্থে আন আন কাৰ্য কৰা।

অসম নাট্য সন্মিলন ঃ ১৯৫৯-ত ডিব্ৰুগড়ত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়— সদৌ অসম একাঙ্ক নাট সন্মিলন। এই অনুষ্ঠানৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সভাপতি আছিল বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা আৰু সম্পাদক আছিল তফজ্জুল আলি। তদুপৰি উল্লেখযোগ্য ব্যক্তিসকল আছিল— অনিল শৰ্মা, হাচান শ্বৰীফ, অশোকানন্দ ফুকন আদি। পৰৱৰ্তী সময়ত, ১৯৬৭ চনত মহেশ্বৰ নেওগৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত হোৱা অধিৱেশনত 'অসম নাট্য সন্মিলন' নামকৰণ কৰা হয়। এই সন্মিলনে ১৯৭৭ চনৰ পৰা একাঙ্ক নাটৰ পৰিৱৰ্তে নব্বৈ মিনিটৰ পূৰ্ণাংগ মৌলিক নাটকৰ প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ লয়। প্ৰতি বৰ্ষৰ মূল অধিৱেশনৰ পূৰ্বৰ তিনি দিন এই পূৰ্ণাংগ নাটৰ প্ৰতিযোগিতা হয় আৰু মূল অধিৱেশনত বঁটা প্ৰদান কৰা হয়। ইয়াৰোপৰি এই সন্মিলনে আবৃত্তি, মূকাভিনয়, কুইজ আদি প্ৰতিযোগিতাৰো আয়োজন কৰে। অসম নাট্য সন্মিলনৰ সভাপতিসকল ক্ৰমে—বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা, প্ৰফুল্ল চন্দ্ৰ বৰুৱা, ফণী তালুকদাৰ, যোগেন বায়ন, ৰত্ন ওজা, যোগেন চেতিয়া, মহেন্দ্ৰ বৰঠাকুৰ, অৰুণ শৰ্মা, ড° অখিল চক্ৰৱৰ্তী ইত্যাদি। এই সন্মিলনখনি গঠনৰ উদ্দেশ্য হ'ল নাট্য আন্দোলন গঢ়ি তুলি অসমীয়া নাট্য সাহিত্য আৰু ৰংগমঞ্চৰ বিকাশ ঘটোৱা। ইয়াৰোপৰি মঞ্চমৈত্ৰী ৰাজ্যিক একাঙ্ক নাট প্ৰতিযোগিতা আৰু ৰত্নপীঠ, সৌমাৰ পীঠ, কামপীঠ আৰুৰ স্বৰ্ণপীঠ নামে চাৰিটা আঞ্চলিক পূৰ্ণাংগ নাটক প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত হয়। এই নাট্য সন্মিলনৰ দ্বাৰা বিভিন্ন নাট্য চৰ্চাৰ গ্ৰন্থ নিৰলসভাৱে প্ৰকাশ কৰি অহা হৈছে। তাৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য হ'ল—'ভৰতৰ নাট্যশাস্ত্ৰৰ ভাঙনি' (দুটা খণ্ডত), 'ডেৰশ বছৰৰ নিৰ্বাচিত নাট্য সংকলন' (তিনিটা খণ্ড)। ইয়াৰ মুখ্য কাৰ্যালয় নগাঁও জিলাৰ বেবেজীয়াত স্থাপন কৰা হৈছে। অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত ইয়াৰ স্বীকৃত শাখা আছে। এই শাখাসমূহে বিভিন্ন ঠাইত ৰংগমঞ্চৰ জৰিয়তে নাট্য চৰ্চাৰ উন্নতি সাধনৰ লগতে বিভিন্ন নাট্য প্ৰতিভাৰ অন্বেষণ কৰি আহিছে।

অসম সত্ৰ মহাসভা ঃ সমগ্ৰ অসম জুৰি থকা সত্ৰসমূহ আৰু ইয়াৰ শিষ্য-প্ৰশিষ্য, সত্ৰৰ অনুৰাগী আৰু সত্ৰানুৱৰ্তীসকলৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰৰ সামাজিক, নৈতিক, সাংস্কৃতিক তথা আধ্যাত্মিক উন্নতি সাধনৰ অৰ্থে সকলো ৰাজনৈতিক আৰু সাম্প্ৰদায়িক চিন্তা তথা স্বাৰ্থ পৰিহাৰ কৰি সাৰ্বজনীন শান্তি-সম্প্ৰীতি ৰক্ষাৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি অসমত 'অসম সত্ৰ মহাসভা'-ৰ স্থাপন কৰা হয়। ১৯১৫ চনত 'সন্ত সন্মিলনী' নামৰ এটি অনুষ্ঠানে অসমৰ সত্ৰ সংস্কৃতিৰ ঐতিহ্য-পৰম্পৰা ৰক্ষাৰ স্বাৰ্থত অসমৰ সকলো সত্ৰ অনুষ্ঠানক একত্ৰিত কৰাৰ উদ্দেশ্যে মিলিত হয়। য'ত যোৰহাট, নগাঁও, তেজপুৰ, শিৱসাগৰ, গোলাঘাট, মাজুলী, লক্ষীমপুৰ আদি জিলাৰ সত্ৰানুষ্ঠানৰ মুৰব্বী সত্ৰাধিকাৰসকলে অসমৰ ধৰ্মীয় তথা সামাজিক জ্বলন্ত সমস্যাৰাজি সমাধানৰ উদ্দেশ্যে অংশগ্ৰহণ কৰে। কিন্তু এই অনুষ্ঠানটিয়ে তাৰ উদ্দেশ্য ফলৱৰ্তী কৰিব নোৱাৰাত আৰু একেখন মঞ্চৰ আওতালৈ সত্ৰানুষ্ঠানসমূহক অনাৰ স্বাৰ্থত 'অসম সত্ৰ মহাসভা' নামকৰণেৰে পূৰ্বৰ অনুষ্ঠানটোক আৰু অধিক শক্তিশালী ৰূপত গঢ়ি তোলা হয়। অসমৰ সত্ৰসমূহৰ সুৰক্ষা, বৈষ্ণৱ সংস্কৃতিৰ

প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰ কৰাৰ লগতে অসমীয়া সমাজত সাংস্কৃতিক, সামাজিক আৰু আধ্যাত্মিক পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা উল্লেখযোগ্য বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে।

'অসম সত্ৰ মহাসভা'-ৰ মুখ্য লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যবোৰ এনেধৰণৰ—

(ক) সত্ৰানুষ্ঠানসমূহৰ ৰক্ষণা-বেক্ষণ আৰু সেইসমূহৰ উদ্দেশ্যৰ উৎকৰ্ষ সাধনত সকলো প্ৰকাৰৰ সহায়-সহযোগ আগবঢ়োৱা।

(খ) সত্ৰসমূহক সত্ৰানুৱৰ্তী আৰু সত্ৰানুৰাগীসকলৰ বাবে হিতকৰ আৰু কালোপযোগী অনুষ্ঠান হিচাপে গঢ়াত সহায় কৰা।

(গ) সমাজৰ পাৰমাৰ্থিক, আধ্যাত্মিক আৰু নৈতিক উন্নয়ন আৰু সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণ, অনুশীলন আৰু সংবৰ্ধনত সহায়-সহযোগ কৰা।

(ঘ) নতুন প্ৰজন্মৰ সত্ৰীয়া শিশু, যুৱক-যুৱতী, মহিলা আদি শিষ্য-প্ৰশিষ্যসকলৰ আধ্যাত্মিক, নৈতিক, মানসিক আদি সকলো দিশতে বিকাশ সাধন কৰা।

(ঙ) সত্ৰানুৱৰ্তী আৰু সত্ৰানুৰাগীসকলৰ ঐক্য তথা উত্তৰোত্তৰ উন্নতিৰ অৰ্থে কাৰ্যক্ৰম ৰূপায়িত কৰা।

(চ) প্ৰয়োজনবোধে বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে ব্যৱস্থা কৰা।

(ছ) সত্ৰীয়া সমাজৰ সৰু-সুৰা বাদ-বিবাদ থাকিলে সেইসমূহৰ মীমাংসাত যথাসাধ্যে সহায় কৰা।

(জ) প্ৰাচীন আপুৰুগীয়া সত্ৰীয়া সম্পদ আৰু ধৰ্ম গ্ৰন্থসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু প্ৰয়োজন সাপেক্ষে সম্পাদন কৰা।

(ঝ) পুৰণি অসমীয়া ধৰ্ম গ্ৰন্থ বিশেষ অন্য ভাষালৈ তৰ্জমা কৰি প্ৰকাশ কৰা আৰু আপুৰুগীয়া সত্ৰীয়া সম্পদৰ সংগ্ৰহালয় আৰু ধৰ্ম গ্ৰন্থসমূহৰ বাবে বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ আৰ্কাইভ প্ৰতিষ্ঠা কৰা।

(ঞ) সত্ৰীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে মুখপত্ৰ, পত্ৰিকা আৰু অন্যান্য পুস্তিকা আদি প্ৰকাশ কৰা।

(ট) অসমৰ মহাপুৰুষসকলৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তিত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ বা সমগ্ৰ সত্ৰীয়া সমাজৰ অহিতকৰ বুলি বিবেচিত নহ'লে কোনো সত্ৰৰ আভ্যন্তৰীণ স্বতন্ত্ৰতাত কদাপিও হস্তক্ষেপ নকৰা।

(ঠ) ৰাজনীতি আৰু ক্ষুদ্ৰ সাম্প্ৰদায়িকতাৰ উৰ্দ্ধত অৱস্থান কৰা। কিন্তু ৰাষ্ট্ৰনীতিয়ে ধৰ্ম আৰু সত্ৰীয়া স্বাৰ্থত আঘাত হানিলে সামূহিকতাৰে তাৰ জোৰদাৰ প্ৰতিবাদ সাব্যস্ত কৰা।

সদৌ অসম লেখিকা সমাৰোহ সমিতি ঃ সদৌ অসম লেখিকা সমাৰোহ সমিতি' অসমৰ সাহিত্যানুৰাগী মহিলা সমাজক লৈ গঠিত হোৱা এটি বে-চৰকাৰী সাহিত্যৰ অনুষ্ঠান। ১৯৭৪ চনত 'সদৌ অসম লেখিকা সমাৰোহ সমিতি' নামৰ অনুষ্ঠানটিৰ জন্ম

দিয়া হয়। অসম, কলকাতা, শ্বিলং আৰু ডিমাপুৰ আদি ঠাইকে প্ৰমুখ্য কৰি প্ৰায় দুশৰো অধিক শাখা সমিতি অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত গঠন কৰি মাহিলাৰ মাজত সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ চৰ্চা অব্যাহত ৰাখিছে উক্ত অনুষ্ঠানটিয়ে। 'সদৌ অসম লেখিকা সমাৰোহ সমিতি'-ৰ মুখ্য কাৰ্যালয় তেজপুৰত অৱস্থিত। এই অনুষ্ঠানটি স্থাপন কৰাৰ মূলতে আছিল সমকালিন অসমৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক আদি বিভিন্ন দিশত অসমৰ মহিলাসকলে পাই অহা অৱহেলা। এই অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে নাৰীসকলে সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বান, সামাজিক সমতা, ন্যায় ইত্যাদি বিভিন্ন দিশত পুৰুষৰ সমানেই আগুৱাই নিয়াৰ প্ৰয়াস কৰি আহিছে। এই অনুষ্ঠাটিৰ পৰা 'লেখিকা' নামেৰে এখনি মুখপত্ৰও প্ৰকাশিত হৈ আহিছে। এই সংগঠনৰ দ্বাৰা বিভিন্ন বিষয়ক গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰাৰ উপৰিও আলোচনা চক্ৰ, সভা-সমিতি আয়োজন কৰা হয়। লগতে বিভিন্ন বঁটা প্ৰদান কৰি লেখিকাসকলক সন্মান তথা স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা হয়। বিশিষ্ট সাহিত্যিক শীলা বৰঠাকুৰ-ৰ নেতৃত্বত এই অনুষ্ঠানটি গঢ় দিয়া হৈছিল। অসমীয়া নাৰী সমাজৰ সাহিত্য চৰ্চাৰ মান বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা তথা চুটি গল্প, কবিতা, উপন্যাস আৰু অন্যান্য সৃষ্টিশীল লেখনিৰ জৰিয়তে উৎসাহিত কৰি এক সমৃদ্ধিশালী জীৱনশৈলী গঢ় দিয়াই এই অনুষ্ঠান গঢ়াৰ মূল চালিকা শক্তি আছিল। এই অনুষ্ঠানৰ প্ৰধান লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ এনেধৰণৰ—

(ক) শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰ জৰিয়তে মহিলাৰ আত্মসন্মানবোধ শক্তিশালী কৰা।

(খ) সৃষ্টিশীল কৰ্মৰ দ্বাৰা আত্ম প্ৰকাশৰ ভাব উন্নত কৰা আৰু অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিলৈ অৱদান আগবঢ়োৱা।

(গ) মহিলা সাহিত্যিকৰ মূল্যৱান গ্ৰন্থৰ প্ৰকাশ আৰু সংৰক্ষণ কৰা।

(ঘ) দেশৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু সমৃদ্ধিশালী কৰি তোলা।

গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱ ঃ অসমৰ চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতা সমাজৰ এটি পঞ্জীয়নভুক্ত অনুষ্ঠান হৈছে— গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱ। এই ক্লাৱটিৰ প্ৰতিষ্ঠাতাসকলৰ মুখ্য হোতা ব্যক্তি গৰাকী আছিল ভূপেন হাজৰিকা আৰু তেখেতৰ অনুগামী চলচ্চিত্ৰ ভালপোৱা ব্যক্তিসকল, সমালোচক আৰু লেখকসকল। ১৯৬৫ চনৰ ২৬ এপ্ৰিল তাৰিখে এই অনুষ্ঠানটি স্থাপন কৰা হৈছিল। 'গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱ' গঠনৰ তিনি বছৰ পূৰ্বে উত্তৰ-পূৱ ভাৰতত 'দ্য শ্বিলং ফিল্ম ছচাইটি' নামেৰে পদুম বৰুৱা, মহম্মদ ছাদুল্লা আৰু উৎসাহী ব্যক্তিসকলৰ প্ৰচেষ্টাত প্ৰথম চলচ্চিত্ৰৰ অনুষ্ঠান গঢ় লৈ উঠিছিল। 'গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱ'-এ অসমত চলচ্চিত্ৰ ক্ষেত্ৰখনৰ এটি সুস্থ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিবৰ বাবে ভালেমান গঠনমূলক কাম কৰি আহিছে। চলচ্চিত্ৰ বিষয়ক মুখপত্ৰ 'চিত্ৰ চিন্তা', আকিৰা কুৰশ্ব'ৱা-ৰ বিষয়ে গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিছে। দেশ-বিদেশৰ ভিন্নসুৰী চলচ্চিত্ৰ চোৱাৰ সুযোগ, চলচ্চিত্ৰৰ অংশগ্ৰহণ, স্মাৰক বক্তৃতা অনুষ্ঠান, চলচ্চিত্ৰৰ ৰসাস্বাদন, পাঠ্যক্ৰম অনুষ্ঠান আয়োজন কৰাৰ লগতে অসমত চলচ্চিত্ৰৰ উন্নতিৰ হকে সংগ্ৰাম কৰা ব্যক্তিৰ সম্বৰ্ধনা আদি

গঠনমূলক কামেৰে ‘গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱে’ অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ জগতখনৰ বাবে নিৰন্তৰ প্ৰয়াস অব্যাহত ৰাখি আহিছে। ‘গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱ’-ৰ জন্মৰে পৰা নেতৃত্ব দিয়া ব্যক্তিসকল আছিল— ভূপেন হাজৰিকা, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য, অপূৰ্ব দাস, অৰ্ধেন্দু বেনাৰ্জী, নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, অতুলানন্দ গোস্বামী, কুলদা কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য আদিয়ে। এই অনুষ্ঠানটি গঠনৰ প্ৰধান লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ এনে ধৰণৰ আছিল—

(ক) প্ৰতি মাহৰ দ্বিতীয় আৰু চতুৰ্থ শনিবাৰ আৰু ৰবিবাৰে গুৱাহাটীৰ লক্ষ্মীৰাম বৰুৱা সদনত ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় খ্যাতি সম্পন্ন চলচ্চিত্ৰ প্ৰদৰ্শনৰ ব্যৱস্থা কৰা।

(খ) প্ৰতি বৰ্ষত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা স্মাৰক বক্তৃতাৰ আয়োজন কৰা

(গ) গুৱাহাটী চিনে ক্লাৱৰ প্ৰতিষ্ঠা দিৱস পালন কৰা।

(ঘ) বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ ‘চিত্ৰ চিন্তা’-ৰ নিয়মীয়াকৈ প্ৰতি বছৰে প্ৰকাশ কৰা।

(ঙ) ‘গুৱাহাটী চলচ্চিত্ৰ মহোৎসৱ’-ৰ আয়োজন কৰা। এই মহোৎসৱটি ২০০৮ চনৰ পৰা ‘আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় চলচ্চিত্ৰ মহোৎসৱ’ নামেৰে উদ্‌যাপিত হৈ আহিছে।

(চ) বিশ্ব চলচ্চিত্ৰ, চলচ্চিত্ৰৰ লগত জড়িত বিশিষ্ট ব্যক্তি আৰু চলচ্চিত্ৰ সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰা।

(ছ) কোনো বিশেষ উপলক্ষত চুটি ছবিৰ প্ৰতিযোগিতা তথা প্ৰদৰ্শনীৰ আয়োজন কৰা।

(জ) জনসাধাৰণ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত ৰুচি সম্পন্ন চলচ্চিত্ৰ দৰ্শনৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলাৰ বাবে শৈক্ষিক অনুষ্ঠান আৰু বিভিন্ন সৰু-বৰ ঠাইত চলচ্চিত্ৰৰ প্ৰদৰ্শনী অনুষ্ঠিত কৰা।

(ঝ) খ্যাতি সম্পন্ন চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতা, পৰিচালক তথা অভিনেতা-অভিনেত্ৰীসকলৰ সৈতে মত-বিনিময়ৰ অনুষ্ঠান আয়োজন কৰা।

(ঞ) চলচ্চিত্ৰ সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়ৰ কৰ্মশালা আয়োজন কৰা।

আত্ম মূল্যায়ন প্ৰশ্ন

অসম সাহিত্য সভা গঠনৰ মূল উদ্দেশ্য কি ? (৩০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিৰ গঠন কোন চনত হৈছিল আৰু ইয়াৰ প্ৰথম সভাপতি কোন আছিল? (৩০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

১.৫ অসম চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত পৰিচালিত অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান ঃ

অসমৰ ৰাইজৰ সৰ্বতো প্ৰকাৰৰ উন্নতি আৰু বিকাশৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ পোনপটীয়া পৰিচালনাত ভালেকেইটা উল্লেখযোগ্য প্ৰতিষ্ঠান গঢ় লৈ উঠিছিল। তাৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য কেইটামান হ'ল— বুৰঞ্জী পুৰাতত্ত্ব বিভাগ, অসম প্ৰকাশন পৰিষদ, আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা, জ্যোতি চিত্ৰবন আদি। তলত এই অনুষ্ঠানকেইটাৰ চমু আভাস দাঙি ধৰা হ'ল—

'বুৰঞ্জী আৰু পুৰাতত্ত্ব অধ্যয়ন বিভাগ'-ৰ (Department of Historical and Antiquarian Studies, DHAS) জন্ম হৈছিল ১৯২৮ চনৰ ২৫ জুন তাৰিখে। কিন্তু, সেয়ে হ'লেও ইয়াৰ কাম-কাজ নিয়মীয়াভাৱে আৰম্ভ হৈছিল ১৯২৯ চনৰ ১৫ জুলাই তাৰিখৰ পৰাহে। শিক্ষাবিদ কানিংহামে ইতিহাসৰ অধ্যয়ন, গৱেষণা আৰু প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত থকা অসুবিধাসমূহৰ কথা উপলব্ধি কৰি এনে এটি বিভাগ স্থাপনৰ বাবে প্ৰয়াস কৰিছিল। ডি.পি.আই.-ৰ সঞ্চালক জন ৰিছাৰ্ড কানিংহাম্-ৰ প্ৰচেষ্টাত চৰকাৰে এনে এটি গৱেষণা অনুষ্ঠান গঢ় দিয়াত অগ্ৰসৰ হয়। ১৯২৮ চনৰ জানুৱাৰীত কানিংহামে ৰাজ্যৰ অন্যান্য বিভাগসমূহৰ নিচিনাকৈ ঐতিহাসিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক অধ্যয়নৰ গোচৰৰ বাবে এটা বিভাগ স্থাপনৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ ওচৰত আনুষ্ঠানিক প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰে। উক্ত প্ৰস্তাৱটিত ১৯২৮ চনতে মহামহিম ছাৰ ল'ৰি হেমেণ্ডে অনুমোদন জনায় আৰু অনুদান আগবঢ়ায়। নতুন বিভাগটোৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰি তেওঁ সকলো চৰকাৰী কাৰ্যালয়ৰ মুৰব্বীকে সহায়-সহযোগ কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছিল। বুৰঞ্জীৰ প্ৰণয়ন আৰু গৱেষণাৰ বাবে সকলো ধৰণৰ সমল সংগ্ৰহ, নথিপত্ৰ সংৰক্ষণ, পুৰণি পুথি আদি সংৰক্ষণ কৰাটোৱেই আছিল ইয়াৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য। সম্পূৰ্ণ চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতাত এই বিভাগটোৱে নিজৰ কৰ্ম সম্পাদন কৰি গৈছিল।

অসম চৰকাৰৰ বুৰঞ্জী আৰু পুৰাতত্ত্ব বিভাগৰ কাৰণে সঞ্চালকৰ নিযুক্তি দিছিল অসম উপত্যকাৰ কমিচনাৰ এ.এইচ. ডব্লিউ. বেনটিঙ্কক (A.H.W. Bentinck)। কাছাৰ জিলাৰ উপায়ুক্ত জে. পি. মিলচ্-ক সুৰমা উপত্যকাৰ সহকাৰী সঞ্চালক আৰু সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞা-ক অসম উপত্যকাৰ সহকাৰী সঞ্চালক ৰূপে নিয়োগ কৰিছিল। আটাইকেইগৰাকী ব্যক্তিয়ে অবৈতনিকভাৱে নিজৰ কৰণীয়খিনি কৰি গৈছিল।

অসম প্ৰকাশন পৰিষদ ঃ গ্ৰন্থ আৰু আলোচনী প্ৰকাশৰ অসমৰ একমাত্ৰ চৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠান হৈছে— **অসম প্ৰকাশন পৰিষদ**। ইয়াৰ গঠন হৈছিল ১৯৫৮ চনৰ ০২ মে' তাৰিখে শ্বিলঙত। বিশিষ্ট লেখক তথা সংস্কৃত পণ্ডিত বিশ্ব নাৰায়ণ শাস্ত্ৰী (খ্ৰীঃ১৯১৮-২০০২) আছিল ইয়াৰ প্ৰথমজন সচিব। বৰ্তমান এই প্ৰতিষ্ঠানটিৰ মুখ্য কাৰ্যালয় গুৱাহাটীৰ বামুণীমৈদামত অৱস্থিত। তদানীন্তন অসমৰ মুখ্য মন্ত্ৰী বিমলা প্ৰসাদ চলিহা, শিক্ষা মন্ত্ৰী দেৱেশ্বৰ শৰ্মা, কৃষি মন্ত্ৰী মইনুল হক চৌধুৰী আৰু ডি.পি.আই সঞ্চালক সুৰেশ চন্দ্ৰ ৰাজখোৱাৰ জৰিয়তে এই পৰিষদ গঠিত হৈছিল। বিশেষকৈ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য

আৰু সংস্কৃতিৰ উন্নতিৰ অৰ্থে দুষ্প্ৰাপ্য গ্ৰন্থৰাজি প্ৰকাশ কৰি সকলো পঢ়ুৱৈৰ হাতত তুলি দিয়াই এই 'অসম প্ৰকাশন পৰিষদ' স্থাপনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য আছিল। ১৯৭৫ চনত 'প্ৰকাশ' সাহিত্য আলোচনী আৰু ১৯৭৭ চনত 'মুকুতা' নামৰ শিশু আলোচনী প্ৰকাশ কৰে এই পৰিষদে। ইতিমধ্যে ১৫০০-ৰ অধিক গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰি উলিয়াইছে। অসমীয়া সাহিত্যৰ উৎকৃষ্ট গ্ৰন্থ প্ৰণেতাৰ বাবে অসম প্ৰকাশন পৰিষদে বিগত ১৯৭৫ চনৰ পৰা প্ৰতি বছৰে 'প্ৰকাশন পৰিষদ বঁটা' আৰু ২০১২ চনৰ পৰা প্ৰকাশন পৰিষদৰ জীৱনজোৰা সাধনা বঁটা প্ৰদান কৰি অহা হৈছে।

অসমৰ প্ৰসিদ্ধ ব্যক্তি তথা সংস্কতৰ বিদগ্ধ পণ্ডিত আনন্দৰাম বৰুৱা (খ্ৰীঃ১৮৫০-১৮৮৯)-ৰ পৱিত্ৰ স্মৃতিত **'আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা'**-ৰ স্থাপন কৰা হৈছিল ১৯৮৯ চনৰ ২৭ ডিচেম্বৰত। ইয়াক ইংৰাজী Anundoram Borooah Institute of Language, Art & Culture, Assam (ABILAC) নামৰ আধাৰত চমুকৈ 'আবিলেক' বুলি সকলোৱে কয়। ই অসম চৰকাৰৰ অধীনৰ এটি স্বতন্ত্ৰ সংস্থা। য'ত অসমৰ ভাষা, কলা আৰু সংস্কৃতিৰ গৱেষণা, অধ্যয়ন আৰু চৰ্চা কৰা হয়। 'আবিলেক'-ৰ মুখ্য কাৰ্যালয় উত্তৰ গুৱাহাটীৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ ৰজাদুৱাৰত অৱস্থিত। এই প্ৰতিষ্ঠানটিত চাৰিটা সুকীয়া বিভাগ আছে। সেয়া হ'ল—

(ক) ভাষা আৰু ভাষাবিজ্ঞান,

(খ) সাহিত্য আৰু অনুবাদ,

(গ) লোকসংস্কৃতি আৰু মৌখিক পৰম্পৰা,

(ঘ) সংস্কৃতি, কলা আৰু সংগীত।

তদুপৰি সংস্কৃত অধ্যয়ন এটি কোষো আছে। এই 'আবিলেক'-ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ আঁৰত আছিল 'আনন্দৰাম বৰুৱা স্মৃতি সংৰক্ষণ সমিতি' আৰু ইয়াৰ সৈতে জড়িত উত্তৰ গুৱাহাটী বাসী বিদ্যানুৰাগী ৰাইজ। পহিলাতে গুৰুপ্ৰসাদ বৰুৱাই দান আগবঢ়োৱা ১ বিঘা ৩ কঠা ১৭ লেচা ভূমিত ১৯৬৫ চনত স্থাপন কৰা এই অনুষ্ঠানটি পাছলৈ অসম চৰকাৰক হস্তান্তৰ কৰা হয় আৰু ১৯৮৬ চনৰ ২১ মে' তাৰিখে সেই সময়ৰ শিক্ষা মন্ত্ৰীৰ সৈতে এলানি আলোচনা হয়। উক্ত বৰ্ষতে মহীশূৰত অৱস্থিত 'ভাৰতীয় ভাষা সংস্থান' (CIIL)-ত কৰ্মৰত ড° ফণীন্দ্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰুৱাই এটি ভাষা আৰু সংস্কৃতি প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ এখনি খচৰা প্ৰস্তুত কৰি দিয়ে। এই খচৰাখনিৰ ভিত্তিতে অসম চৰকাৰে অসমৰ শিক্ষাধিকাৰক এটি প্ৰস্তাৱ প্ৰেৰণৰ নিৰ্দেশ দিয়ে। অসম চৰকাৰৰ সেই সময়ৰ কামৰূপ জিলাৰ স্কুল সমূহৰ পৰিদৰ্শক টাবুৰাম টাইদক আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা-ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া হিচাবে নিযুক্তি দিয়ে। লগতে সেই সময়ৰ অসম চৰকাৰৰ শিক্ষা বিভাগৰ আয়ুক্ত সচিব অশোক শইকীয়াৰ আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাত ভাৰতীয় ভাষা সংস্থানৰ ড° জৱাহৰলাল হাণ্ডু, ড° হংসৰাজ দুৱা আৰু সঞ্চালক দেৱী প্ৰসন্ন পট্টনায়কে 'আবিলেক'-ৰ পূৰ্ণাংগ ৰূপৰ পৰিকল্পনা আৰু নীতি-নিৰ্দেশনা প্ৰস্তুত কৰি দিয়ে। বৰ্তমান

দহ বিঘা মাটিৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ ৰজাদুৱাৰত এই সুন্দৰ চৌহদেৰে 'আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা' এটি পূৰ্ণাংগ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান ৰূপে জিলিকি আছে।

এই প্ৰতিষ্ঠানটিৰ দ্বাৰা ভালেমান সৰু-বৰ গৱেষণা প্ৰকল্প কৰি অহা হৈছে। বিশেষকৈ অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয় ভাষাৰ অভিধান প্ৰণয়নত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি আহিছে। লগতে উত্তৰ-পূৰ ভাৰতৰ নৃগোষ্ঠীয় ভাষাৰ সংবৰ্ধনৰ বাবে গ্ৰন্থ আদি প্ৰণয়ন কৰি আহিছে। অসমীয়া সাহিত্যৰ ছয়টি খণ্ডৰ বৃহৎ বুৰঞ্জী প্ৰণয়নৰ লগতে ইতিমধ্যে ৪৫খনৰো অধিক গ্ৰন্থ 'আবিলেক'-ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰা হৈছে। গৱেষকসকলক উৎসাহিত কৰাৰ বাবে 'আনন্দৰাম বৰুৱা জলপানি' দিয়াৰো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

অসমৰ একমাত্ৰ ঐশ্বৰ্যশালী পুৰণি চলচ্চিত্ৰ ষ্টুডিঅ'টোৱেই হৈছে— **'জ্যোতি চিত্ৰবন'** বা 'জ্যোতি চিত্ৰবন ফিল্ম ষ্টুডিঅ'। এই চলচ্চিত্ৰৰ ষ্টুডিঅ'টি ১৯৬১ চনত প্ৰতিষ্ঠিত কৰা হৈছিল যদিও ১৯৬৮ চনতহে প্ৰকৃতাৰ্থত কাৰ্যক্ষম হৈ উঠে।
অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ পিতৃস্বৰূপ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰি জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ পৰা— 'জ্যোতি' আৰু তেওঁ ভোলাগুৰি চাহ বাগিছাত 'জয়মতী' চলচ্চিত্ৰ শ্বুটিং কৰা ষ্টুডিঅ' 'চিত্ৰবন'-ৰ সংযোজন ঘটাই 'জ্যোতি চিত্ৰবন' নাম ৰখা হয়।

ষ্টুডিঅ'টো এখন শ্বুটিং মজিয়াৰে ১৯৬৮ চনত কাৰ্যক্ষম হৈ উঠে। অসমৰ পৰাই ভাৰতৰ চলচ্চিত্ৰ জগতত জিলিকি উঠা ভাৰতীয় চলচ্চিত্ৰৰ অন্যতম বাটকটীয়া প্ৰমথেশ চন্দ্ৰ বৰুৱাৰ নামেৰে এই শ্বটিং ফ্ল'ৰখনৰ নামকৰণ কৰা হয়। আনহাতেদি, নিপ বৰুৱাৰ নিৰ্দেশনাত চুটি তথ্য চিত্ৰ 'ভদৰী'ৰ ইয়াত প্ৰথম দৃশ্যগ্ৰহণ কৰা হয়। আকৌ 'বিভ্ৰাট' অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ আটাইকেইটি গীতৰ বাণীবন্ধন এই ষ্টুডিঅ'তে কৰা হয়। এই জ্যোতি চিত্ৰবন স্থাপনৰ আঁৰত থকা ব্যক্তিসকল আছিল ক্ৰমে— কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদস ৰাভা, নটসূৰ্য ফণী শৰ্মা, বিজনী ৰাজ্যৰ ৰাণী সবিতা দেৱী, ড° ভূপেন হাজৰিকা, ক্ষীৰদা কান্ত বিষয়া আদি। তদুপৰি ইয়াৰ চালুকীয়া অৱস্থাত সেৱা আগবঢ়োৱা ব্যক্তিসকল আছিল ক্ৰমে-- পীযুষ কান্তি ৰয়, ইন্দু কল্প হাজৰিকা, চেন্নাইৰ প্ৰসাদ লেব-ৰ অনিল চান্দ আৰু হৰ কুমাৰ। এইসকল ব্যক্তিৰ তত্ত্বাৱধানত অসমৰ যুৱক-যুৱতীক চলচ্চিত্ৰ সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন কাৰিকৰী দিশৰ প্ৰশিক্ষণ দিয়া হয়। গুৱাহাটীৰ কাহিলিপাৰা-ত অৱস্থিত 'জ্যোতি চিত্ৰবন' ১৯৭৩ চনত চৰকাৰৰ অধীনলৈ যায়। বৰ্তমান এই 'জ্যোতি চিত্ৰবন'-ত উপলব্ধ সুবিধাসমূহ এনেধৰণৰ—

(ক) চাৰিখন শ্বুটিং ফ্ল'ৰ,
(খ) ২০৮খন আসন যুক্ত শীততাপ নিয়ন্ত্ৰিত প্ৰেক্ষাগৃহ,
(গ) মোবাইল জেনেৰেটৰ ভেন,
(ঘ) অ'ডিঅ' ৰেকৰ্ডিং আৰু মিক্সিং ষ্টুডিঅ',
(ঙ) কেমেৰা আৰু সম্পাদনা কৰিব পৰা সৰঞ্জামেৰে সুসজ্জিত ভিডিঅ' বিভাগ,
(চ) প্ৰায় ১০একৰ চৌহদত আউটড'ৰ শ্বুটিঙৰ সুবিধা।

দূৰদৰ্শন আৰু চলচ্চিত্ৰ জগতলৈ ক্ষিপ্ৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগত খাপ খাব পৰাকৈ ১৯৯৫ চনৰ ২৯ ডিচেম্বৰত জ্যোতি চিত্ৰবনত এটি ভিডিঅ' বিভাগ খোলা হয়। অসম চৰকাৰ আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা অসম চুক্তি অনুসৰি লাভ কৰা অৰ্থসাহায্যৰে এই অনুষ্ঠাটিয়ে নিজকে সময়োপযোগী কৰি কাৰিকৰীভাৱে উন্নতি সাধিবলৈ সক্ষম হৈছে।

আত্ম মূল্যায়ন প্ৰশ্ন

বুৰঞ্জী আৰু পুৰাতত্ত্ব বিভাগ গঠনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কি আছিল ?

(৩০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

'জ্যোতি চিত্ৰবন'-ৰ স্থাপনৰ অন্তৰালত থকা ব্যক্তিসকল কোন কোন আছিল?

(৩০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

১.৬ অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সামাজিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠন

অসমত বসবাস কৰি অহা বিভিন্ন জাতি-জনজাতিৰ সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ উন্নতি সাধনৰ বাবে ভালে জনগোষ্ঠী অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠান গঢ় দি কৰ্ম সম্পাদন কৰি অহা হৈছে। তাৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য কেইটামান অনুষ্ঠানৰ চমু খতিয়ান তলত দাঙি ধৰা হ'ল—

বড়ো সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ হিত সাধন আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠিত অসমৰ এটি উল্লেখযোগ্য অনুষ্ঠান হৈছে বড়ো সাহিত্য সভা। ১৯৫২ চনৰ ১৬ নৱেম্বৰত এই বড়ো সাহিত্য সভাৰ গঠন হয়। এই সভা গঠনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য আছিল বড়ো সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ উন্নতি আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে কাম কৰা। বড়ো সাহিত্য সভাৰ প্ৰথমগৰাকী সভাপতি আছিল জয়ভদ্ৰ হাগজেৰ আৰু প্ৰথমগৰাকী সম্পাদক আছিল সোণাৰাম থাওছেন। এই অনুষ্ঠানটিৰ মুখপত্ৰখনৰ নাম হ'ল 'বড়ো'। এই বড়ো সাহিত্য সভাৰ প্ৰকাশন পৰিষদৰ পৰা বড়ো ভাষাৰ বিভিন্ন ধৰণৰ গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰি অহা হৈছে।

দেউৰী ভাষা-সাহিত্যৰ উত্তৰণৰ বাবে ১৯৬৫ চনৰ ২০ জানুৱাৰীত 'দেউৰী-চু-চেবাচ্চোংচ্চা' (দেউৰী সাহিত্য সভা) গঠন কৰা হয়। এই সভাৰ জৰিয়তে দেউৰী ভাষাৰ লিপি হিচাপে অসমীয়া লিপিক গ্ৰহণ কৰা হয়। নেপালী ভাষা-সাহিত্য সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণ আৰু বিকাশৰ বাবে অসমবাসী নেপালীসকলৰ দ্বাৰা জন্ম দিয়া 'অসম নেপালী

সাহিত্য সভা'-ৰ। ১৯৯৩ চনৰ ১৯ আগষ্টত কাৰ্বি আংলং জিলাত এই অনুষ্ঠানে প্ৰকাশ পায়। ইয়াৰ প্ৰথম সভাপতি আছিল লক্ষ্মীপ্ৰসাদ পৰাজুলি আৰু প্ৰধান সম্পাদক আছিল হৰ্যবাহাদুৰ চেত্ৰী।

মিচিং ভাষাৰ উন্নতি সাধনৰ বাবে গঠন কৰা হৈছিল মিচিং সাহিত্য সভা। ১৯৭২ চনৰ ১৮ এপ্ৰিলত দিচাংমুখত অনুষ্ঠিত এই সভাৰ প্ৰথম সভাপতি আছিল টাবু টাইদ। ১৯৭৮ চনত ধেমাজিত বহা সভাৰ অধিৱেশনত ৰোমান লিপিৰে মিচিং ভাষা চৰ্চাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়। মিচিং ভাষা-সাহিত্যৰ গ্ৰন্থ প্ৰণয়ন, সভা-সমিতি আয়োজনেৰে মিচিং সাহিত্য সভাই অহোপুৰুষাৰ্থ কৰি আহিছে।

ৰাভা ভাষা-সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবে ১৯৭৩ চনৰ ৮ এপ্ৰিলত অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাৰ ঘাকছাত হোৱা অধিৱেশনত গঠন কৰা হয়। ৰাভা ভাষাৰ বিভিন্ন উপভাষাক মান্য ৰূপ প্ৰদান কৰাত সভাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

ওপৰত আলোচনা কৰা ধৰণেৰেই বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয় সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান গঢ়ি উঠি অসমীয়া সমাজ-সংস্কৃতিক সমৃদ্ধ কৰি আহিছে।

১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

এই বিভাগটোত আপোনালোকে সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিলে। এই অধ্যয়ন কৰোতে অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ পটভূমি, অসমৰ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহ, অসম চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত গঢ় দিয়া গুৰুত্বপূৰ্ণ অনুষ্ঠান তথা অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সামাজিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনসমূহৰ সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। অসমৰ আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়ন আৰু উত্তৰণত বহুতো স্বনাম ধন্য ব্যক্তিয়ে অশেষ ত্যাগ স্বীকাৰ কৰি গঢ় দিয়া অনুষ্ঠান তথা সংগঠন আদিৰ অৱদান আছে। সামাজিকভাৱে বসবাস কৰি অহা মানৱ সমাজে কিছুমান কৰ্ম সম্পাদনৰ বাবে নিজা নিজা পাৰদৰ্শিতাৰে কিছুমান অনুষ্ঠানৰ গঠন কৰি সমাজ সেৱা কৰি গৈছিল, আৰু বৰ্তমানেও কৰি আছে। ভালেমান ব্যক্তিগত সামাজিক অনুষ্ঠানৰ লগতে চৰকাৰীভাৱে গঢ় দিয়া অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানেও এই সেৱা নিস্বাৰ্থতাৰে কৰি আহিবলৈ সক্ষম হৈছে। তাৰ ভিতৰত কেইটামান চৰকাৰী অনুষ্ঠান হ'ল— আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা, অসম চৰকাৰ, বুৰঞ্জী পুৰাতত্ত্ব বিভাগ, জ্যোতি চিত্ৰবন, সাংস্কৃতিক সঞ্চালকালয় আদি। ওপৰৰ আলোচনাৰ যোগেদি অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ সম্যক ধাৰণা পাবলৈ সক্ষম হৈছে।

১.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১) অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ পটভূমি সম্পৰ্কে এটি পৰিচয়মূলক টোকা প্ৰস্তুত কৰক।

২)	কেইটিমান সাহিত্যসেৱী সামাজিক অনুষ্ঠানৰ চমু পৰিচয় দাঙি ধৰক।

৩)	অসমৰ জনগোষ্ঠীয় অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ বৰঙণি কেনে, সেই সম্পৰ্কে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক।

৪)	অসমৰ চৰকাৰী অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ কোন কেইটা অনুষ্ঠানে সামাজিক-সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰলৈ কেনেদৰে বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে, বিচাৰ কৰক।

৫)	সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনসমূহে অসমৰ জাতীয় জীৱনলৈ কেনেদৰে বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে, সেই সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ যুগুত কৰক।

৬)	অসম চৰকাৰৰ দ্বাৰা অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ অসমীয়া জাতীয় জীৱনলৈ বৰঙণি কেনে ধৰণৰ, সেই সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ যুগুত কৰক।

১.৯ **প্ৰসংগ গ্ৰন্থ** (References/Suggested Reading)

তালুকদাৰ, নন্দ ঃ সূৰ্য্য কুমাৰ ভূএগ্ৰা,১৯৮৪

ৰজনীকান্ত দেৱশৰ্মা (মুখ্য সম্পাদক) ঃ অসমীয়া বিশ্বকোষ

শান্তনু কৌশিক বৰুৱা ঃ অসম অভিধান, অসম ইয়েৰ বুক,২০২১

হেমন্ত কুমাৰ ভৰালী (সম্পাদনা আৰু সংকলক) ঃ অসমকোষ

* * *

দ্বিতীয় বিভাগ
সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ, অনাৰ্যীকৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়

বিভাগৰ গঠন ঃ

২.১ ভূমিকা (Introduction)
২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
২.৩ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়
২.৪ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অনাৰ্যীকৰণ/খিলঞ্জীয়াকৰণ/জনজাতিকৰণ
২.৫ সাৰাংশ (Summing Up)
২.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Question)
২.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Reading)

২.১ ভূমিকা (Introduction)

পূৰ্বৱৰ্তী বিভাগটিত অসমৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু সংগঠনসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি অহা হৈছে। এই বিভাগটিত অসমীয়া সংস্কৃতিত কেনেদৰে সমন্বয় ঘটিছে তাৰ বিষয়ে এটি ধাৰণা দিয়াৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। তাৰ লগতে অসমীয়া সংস্কৃতিত ঘটা সমাহৰণ, অনাৰ্যীকৰণ প্ৰক্ৰিয়া আৰু বিভিন্ন ধৰণে সম্পন্ন হোৱা সাংস্কৃতিক বিনিময়ৰ বিষয়ে এটি ৰূপৰেখা দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল (বৰ অসম)ৰ দৰে এখন বহুভাষিক আৰু বহু সাংস্কৃতিক প্ৰান্ত (ৰাজ্য/দেশ)ত ভিন ভিন ভাষা-ধৰ্ম-সমাজ-সংস্কৃতিৰ ধাৰক আৰু বাহকসকলে একেলগে বহু কাল বহু যুগ ধৰি সহ-অৱস্থান কৰি অহাৰ ফলত ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে পাৰস্পৰিকভাৱে প্ৰভাৱান্বিত হৈ কিছু এৰা-ধৰাৰ মাজেদি ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ পৰিমণ্ডলত একোটা বৃহৎ সংস্কৃতিৰ পৰিবৃত্ত ৰচিত হৈ নিজ নিজ সমাজ-সংস্কৃতি প্ৰবৰ্তাই ৰাখে।

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- "অসমীয়া সংস্কৃতি সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি" এই কথাষাৰি ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব,
- অসমত সংস্কৃতিৰ সমাহৰণ প্ৰক্ৰিয়া কেনেদৰে আগবাঢ়িছে তাক বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব,
- অসমীয়া সংস্কৃতিত ঘটা সাংস্কৃতিক বিনিময়ৰ বিষয়ে পৰ্যালোচনা কৰিব পাৰিব,
- অসমীয়া সংস্কৃতিত পৰিদৃশ্যমান হোৱা অনাৰ্যীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে পুংখানুপুংখভাৱে বৰ্ণনা কৰিব পাৰিব।

২.৩ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়

মানুহে জীৱন-যাপনৰ স্বাৰ্থত একেলগে ব্যৱসায়-বাণিজ্য (বজাৰ-সমাৰ), চাকৰি-বাকৰি (চৰকাৰী বা বেচৰকাৰী), শিক্ষা-দীক্ষা (পঢ়া-শুনা আৰু ধৰ্মীয় ৰীতি-নীতি), নৃত্য-গীত, উৎসৱ-পাৰ্বণত ভাল গৈ আৰু বন্ধুত্বৰ এনাজৰীৰ বান্ধ খাই (কেতিয়াবা বৈবাহিক সম্পৰ্কৰ মাজেদিও) ভালেমান বিষয়ত আদান-প্ৰদান আৰু ভাৱ-বিনিময় কৰোঁতে কৰোঁতে স্বাভাৱিকভাৱে নিজৰ নিজৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিত আনৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিৰ উপাদান বা সমলৰাজি সোমাই যায়। ঠিক সেইদৰে আনসকলেও প্ৰতিবেশীৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতি গ্ৰহণ-বৰ্জনৰ দ্বাৰা ক্ৰমে-অনুক্ৰমে আত্মীকৰণ অৰ্থাৎ জতুৱাকৰণ (Nativization) কৰি সন্তুলিত অৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰে।

এইক্ষেত্ৰত সমমান বিশিষ্ট বা সমসংখ্যক জনবহুলতা থকা জনগোষ্ঠীসমূহৰ মাজত যি মাত্ৰাত সমন্বয়ৰ হাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়; তাৰ বিপৰীতে এটা বৃহৎ জনসংখ্যা আৰু প্ৰভাৱশালী জনগোষ্ঠীৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিয়ে ক্ষুদ্ৰ বা কম জনসংখ্যাৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিৰ ওপৰত প্ৰভাৱ খটুৱাই সেইসমূহ নিঃশেষ কৰি পেলোৱাৰহে উদাহৰণ পোৱা যায়। অৱশ্যে কেতিয়াবা ইয়াৰ ওলোটা প্ৰক্ৰিয়া হোৱাটোও নুই কৰিব নোৱাৰি। স্বজাতি বা স্বভাষা বা স্বদৰ্মৰ প্ৰতি মাত্ৰাধিক প্ৰীতি থকা জাতি-জনগোষ্ঠীয়ে অতি সহজে আন এটা ভাষা, ধৰ্ম বা জাতিৰ প্ৰতি, সি যিমানে প্ৰভাৱশালী নহওক কিয় অনুৰাগী হৈ নিজস্বতা বিলীণ কৰি দিয়াৰ বিপৰীতে বিজেতাসকলকহে প্ৰভাৱান্বিত কৰি নিজ ভাষা-সংস্কৃতিৰ জয়জয়কাৰ কৰি ৰখাৰ উদাহৰণো তেনেই বিৰল নহয়।

বৰ-অসম বা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ পটভূমিত বিচাৰ কৰিলে বিশেষকৈ আৰ্য-আৰ্যভিন্ন (অনাৰ্য) আৰু জনজাতি-অজনজাতিৰ সমাজ-জীৱনৰ পটভূমিত বিচাৰ কৰিলে স্বাভাৱিকতে আৰ্যমূলীয় হিন্দু ধৰ্ম বা সংস্কৃত ভাষা-সাহিত্যই প্ৰভাৱশালী জাতি-ভাষা-সংস্কৃতিৰ ভূমিকা পালন কৰা দেখা যায়। প্ৰাচীন কামৰূপ বা প্ৰাগ্‌জ্যোতিষপুৰৰ অসুৰ বা কিৰাট নামেৰে অভিহিত মংগোলীয় মূলজ আৰু তিব্বত-বৰ্মীয় ভাষা-ভাষীসকলে একালত একছত্ৰীভাৱে এই প্ৰান্তত বসতি আৰু প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰি আছিল। সেইদৰে নিষাদ, সবৰ আদি নামেৰে অভিহিত অষ্ট্ৰিকসকলেও তেওঁলোকৰ সভ্যতা-সংস্কৃতিত চামিল হৈ অষ্ট্ৰ'-মংগোলয়ড্ সংস্কৃতিৰ ভিত্তি পত্তন কৰাত ইন্ধন যোগাইছিল।

প্ৰাগ্-ঐতিহাসিক কালৰ এই পৰিঘটনাই লাহে লাহে ঐতিহাসিক কালত অৰ্থাৎ খ্ৰীঃপূঃ ১৫০০/২০০০ চন মানৰপৰা কিছু নতুন সুঁতিলৈ ৰূপ সলালে। কোৱা হয় যে— মহাভাৰতীয় যুগত কামৰূপ কামাখ্যাৰ নৰকাসুৰৰ দিনৰ পৰাই তদানীন্তন মধ্যভাৰত অৰ্থাৎ মিথিলা অঞ্চলৰ পৰা আৰ্যমূলীয় লোকসকল এই প্ৰান্তলৈ অভিপ্ৰয়াণ হ'বলৈ আৰম্ভ কৰে। পুৰাণ-উপপুৰাণৰ আখ্যান-উপাখ্যানৰ কথা উপেক্ষা কৰিলেও আৰ্যৱৰ্তৰ পৰা যে আৰ্য-দ্ৰাবিড় মূলৰ (সংস্কৃতিধাৰী) লোকসকলৰ এই ভূখণ্ডলৈ প্ৰব্ৰজন ঘটিছিল সেয়া ইয়াৰ থলুৱা জনগোষ্ঠীৰ ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰলৈ মন কৰিলে

সততে পৰিলক্ষিত হয়। একালৰ মাতৃতান্ত্ৰিক আৰু জড়োপাদক বা উৰ্বৰা লোকবিশ্বাসৰ আধাৰত প্ৰকৃতি-পুৰুষৰ নামত যোনি-লিংগ-ভূমি-শিল পূজা কৰা জনজাতিসকলেই ক্ৰমান্বয়ে পিতৃতান্ত্ৰিক আৰু হিন্দু ধৰ্মীয় শৈৱ-শাক্ত-বৈষ্ণৱ (সাকাৰ বা নিৰাকাৰৰূপত বলি-বিধান ভোগ প্ৰসাদ-নৈবেদ্যৰ দ্বাৰা মন্ত্ৰোচ্চাৰণ বা নাম-গুন গাই) এই তিনি ধাৰাৰ প্ৰতি অনুৰাগী হৈ নিজ নিজ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিক এৰাপৰলীয়া কৰি প্ৰাকৃত জাত প্ৰাচীন অসমীয়া (কামৰূপী-সৌমাৰ)ৰে নব্যৰূপ আঞ্চলিক অসমীয়া (গোৱালপৰীয়া-কামৰূপী-শিৱসাগৰীয়া) বা নৃগোষ্ঠীয় অসমীয়া (ৰাভামিজ-তিৱামিজ-মিছিংমিজ-দেউৰীমিজ প্ৰভৃতি) কথ্যৰূপকে মাতৃভাষাৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। এইদৰে আৰ্যীকৰণ বা সংস্কৃতায়নৰ গণ্ডীত সোমাই সাতামপুৰুষীয়া বহু ৰীতি-নীতি-পৰম্পৰা, বেশন-ভূষণ, খাদ্যাভ্যাস বাদ দিয়াই নহয় নতুন নতুন গোষ্ঠী-উপগোষ্ঠীৰ নামেৰে নিজকে নকৈ চিনাকি দিবলৈকো কুণ্ঠাবোধ নকৰিলে। তেনে আৰ্যীভূত (sanskritized) জনগোষ্ঠীসমূহৰ ভিতৰত চুতীয়া (হিন্দু চুতীয়া, বৰাহী চুতীয়া, আহোম চুতীয়া, মিৰি চুতীয়া) কোচ, ৰাজবংশী (প্ৰাচীন কোচ/কুৱাচ, মেচ/ম্লেছ হিচাপে পৰিচিত), শৰণীয়া (কছাৰী), মেচ (কছাৰী), ঠেঙাল (কছাৰী), সোণোৱাল (কছাৰী), মৰাণ (মোৱামৰীয়া মটক নামেৰে একালত সমাদৃত), আহোম (ৰীতিঙ্গা/অৰীতিঙ্গা), বৰ্মন (কছাৰী), হাজং (ঘাটাল-বৈষ্ণৱ), মদাহী, সংকৰ কোচ আদিৰ নাম বিশেষভাৱে ল'ব লাগিব। তদুপৰি ভৈয়ামৰ তিৱা (দাঁতিয়লীয়া), ভৈয়ামৰ কাৰ্বি (ডুমৰালি, আম্‌ৰি), ৰাভাৰ পাতি-দাহৰি-টোটলা, দেউৰীৰ টেঙাপনীয়া-বৰগঞা, মিছিঙৰ চামগুৰীয়া-বেবেজীয়া-বিহিয়া-বংকোৱাল আদি খেল বা ফৈদেও ক্ৰমান্বয়ে নিজ ভাষা ত্যাগ কৰি মহাপুৰুষীয়া বৈষ্ণৱ ধৰ্মত (বামুনীয়া/দামোদৰীয়া-শংকৰ সংঘ-কাল সংহতি-মোৱামৰীয়া) বা হিন্দুধৰ্মীয় ব্ৰাহ্মণ্য পন্থা (শৈৱ-শাক্ত-বৈষ্ণ-সূৰীয়া-গাণপত্য)ত শৰণ-ভজন লৈ দীক্ষান্তৰ হৈ পুৰণি ৰীতি-নীতি মানি চলা আৰু ভাষা-সংস্কৃতি ধৰি ৰখা কিছু পৰিমাণে ৰংক্ষণশীল মূল ফৈদৰ পৰা ফালৰি কাটি আহি (ধৰ্মান্তৰিত হৈ) নিৰ্দ্দিষ্ট দূৰত্ব অৱলম্বন কৰা দেখা যায়।

বৰ অসমৰ জাতি-জনগোষ্ঠী আৰু তেওঁলোকৰ উমৈহতীয়া সংস্কৃতি ঃ

অসমৰ জনজাতিসকল বৰ্তমান দুটা প্ৰধান শ্ৰেণীত বিভক্ত। এটা পৰম্পৰাগত পৰম্পৰাৰ প্ৰতি সদা সচেতন (Non-Sanskritised group) আৰু আনটো পুৰণি ঐতিহ্যৰ প্ৰতি অতি উদাসীন (Sanskritised group)। বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াত পিছৰ বিধৰ জনজাতিসকলৰ অৱদান সৰ্বাধিক। সেয়েহে ১৮৩৭ খ্ৰীঃত জন মেক্‌কোশ্ব চাহাবে অসমীয়া জাতি, ভাষা আৰু সংস্কৃতিৰ অভিন্নতা সম্পৰ্কে এনেদৰে অভিমত দিব পাৰিছিল— "Indeed these tribe form so large a share of the population, that it is not easy matter to distinguish the pure Assamese amongst them, and the distinction is needed still more obsecure by intermarriages

with some of the tribes.” সেইদৰে অসমৰ জনজাতীয় ভাষাৰ সৈতে অসমীয়া ভাষাৰ পাৰস্পৰিক সাদৃশ্যৰ ক্ষেত্ৰত বড়ো ভাষাৰ সৈতে অসমীয়াৰ তুলনা প্ৰসংগত কৰা এণ্ডাৰছন চাহাবৰ মন্তব্য অতি প্ৰণিধানযোগ্য। তেওঁৰ মতে— “I can think of no other two languages in which it would be possible to translate a long statement word for word out of one into the other and yet be idiomatic.” আৰ্যমূলীয় অসমীয়া আৰু তিব্বত-বৰ্মীয় মূলীয় এই ভাষাসমূহত ধ্বনিতত্ত্ব আৰু ৰূপতত্ত্বৰ যেনে মিল আছে শব্দ সম্ভাৰ আৰু বাক্য গাঁথনিৰ (জতুৰা ঠাঁচ আদিৰো) ক্ষেত্ৰতো অনুৰূপ সাদৃশ্য আছে। এইসমূহ ভাষাৰ লগত অসমীয়া ভাষা সাতামপুৰুষীয়া সম্পৰ্কেৰে দীঘ-বাণি হৈ সাঙোৰ খাই আছে বাবেই অসমীয়া ভাষাই বৰ্ণাঢ্যতাৰ লগতে সাৰ্বজনীনতা (lingua franca) লাভ কৰিছে।

বৰ অসমৰ উমৈহতীয়া সংস্কৃতি অৰ্থাৎ বৃহত্তৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বৰভেঁটি উৰ্বৰা লোক-বিশ্বাস আৰু বাঁহ সভ্যতাৰ বাহক স্বৰূপ অষ্ট্ৰ-মংগোলীয় মূলজ জাতিসকলেই প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল বুলি পণ্ডিতসকলে সৰ্ববাদীসন্মতভাৱে মানি লৈছে। সেই অনুসাৰে অসমৰ জাতীয় উৎসৱ বিহু আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত নানা বিশ্বাস-লোকাচাৰ অষ্ট্ৰ’-মংগোলীয় চিন্তা প্ৰসূত। ব’হাগ বিহুত প্ৰাক্‌বৈবাহিক যৌনাচাৰ আৰু বিয়া বাছনি গীতৰ সমাহাৰ, আমৰলি টোপ-সাত শাকতী ভক্ষণ আদি এফালে যেনেকৈ বিদ্যমান তেনেকৈ মাঘৰ উৰুকাৰ সমজুৰা মৎস্য চিকাৰ সমন্বিতে ভোজ ভাত, বিহুত চুঙাপিঠা-মাহকৰাই-পোৰা আলু ভক্ষণ, কুকুৰা যুঁজ-ম’হ যুঁজ-কণী যুঁজৰ উপস্থাপন এইকেইটা অষ্ট্ৰ’-মংগোলীয় সংস্কৃতিৰ সৈতে হোৱা সমাহৰণৰ সুষম সমাহাৰ। কাতি বিহুৰ দিনা খেতি পথাৰত ঔটেঙাৰ খোলত বন্তি প্ৰজ্বলন, খেতি চপোৱাৰ পূৰ্বে শুভ দিন-বাৰ চাই লখিমীৰ আগ অনা, ন-খোৱা আদি উৎসৱত পুৰুষৰ সমানে সমানে নাৰীৰ অংশগ্ৰহণ আৰু পূৰ্বপুৰুষক সোঁৱৰণ তেনে সাংস্কৃতিক সমাহৰণেৰে মধুৰ ফলশ্ৰুতি।

সেইদৰে অসমৰ জনমানসত কি জনজাতি কি অজনজাতি আটাইৰে মাজত প্ৰকৃতি-পুৰুষৰ উপাসনাৰ অনুপম স্বাক্ষৰ— আই পূজাৰ পৰম্পৰা (বুঢ়ীগোসাঁনী, বুৰ্লিবুৰৈ, কামাখ্যা, কেঁচাইখাতী ইত্যাদি নামত) আৰু শৈৱ পৰম্পৰা (বুঢ়াগোসাঁই, বাথৌৱাই, শিৱাই, ফা মাহাদেউ, বলিয়া বাবা আদি নামত) যেনেকৈ একত্ৰে বিদ্যমান তেনেকৈ নামনি অসমত বসন্তকালীন পাউৰা দেও/পাৰবাহ, বাঁহগোসাঁই/বাঁহপূজা আৰু উজনি অসমত ব’হাগ বিহুৰ লগত জড়িত বহুৱা (বিহু)ৰ উপস্থাপন, বৰটকা (বলি ৰজা বা পাৰ্বতীৰ ৰাজহাঁহৰ প্ৰতীক)ৰ প্ৰতি ভক্তিভাৱ, বিহুগোসাঁই-বিহুগোসাঁনীৰ প্ৰতি অগাধ বিশ্বাস— এতিয়াও পূৰ্ণমাত্ৰেই অটুত আছে।

ইয়াৰ বিপৰীতে বৃষ্টি আনয়ন আৰু কৃষিৰ উৎপাদনৰ লগত জড়িত বিভিন্ন লোকাচাৰ-লোকবিশ্বাস (আমতী বা অম্বুবাচী, গো পূজা, লক্ষ্মী-অলক্ষ্মীৰ ধাৰণা, খোবা-খুবী অনুষ্ঠান, ভেকুলী বিয়া-হুদুম দেও পূজা, নাঙল বা ঢেঁকী ওভোটাকৈ পোতা আদি),

মহোহৌ বা ভালুক নাচ, শ্ৰাদ্ধ-পিণ্ডাদি কাৰ্যত বাওঁহাতৰ বিশেষ ভূমিকা ভূত-প্ৰেতাদিৰ প্ৰতি বিশ্বাস, জন্মান্তৰবাদ, হাড় শুচি কৰা বিয়া, দেওধা-দেওধনী প্ৰথা আদি উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ উমৈহতীয়া সংস্কৃতি; যাৰ ধাৰাবাহিকতা কিছু সম্বৰ্দ্ধন-বিৱৰ্দ্ধনৰ মাজেদি এতিয়াও পূৰ্বাৱধি বিদ্যমান। অৱশ্যে ধুতি-বিধুতিৰ ক্ষেত্ৰত পিতৃতান্ত্ৰিক বৰ্ণহিন্দু বিভিন্ন সমাজৰ তুলনাত জনজাতীয় সমাজত বিশেষকৈ মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজত ক্ষীণ মাত্ৰাতহে পালন কৰা দেখা যায়। আনকি পুষ্পিতা নাৰীৰ তোলনী বিয়াকে ধৰি তিৰোতাৰ ৰজঃস্বলা বা ঋতুধৰ্ম পালনৰো জনজাতীয় সমাজত সিমান ধৰা-বন্ধা নিয়ম নাই। সেইদৰে মনোমত স্বামী লাভ, সতি-সন্তানৰ লগতে স্বামীৰ মংগল চিন্তি কৰা হিন্দুৰ ব্ৰত (বৰত) পালনো অসমৰ বহু জনগোষ্ঠী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ মাজত বৰকৈ প্ৰচলন নাই।

অকল এয়াই নহয় উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বিভিন্ন অঞ্চল আৰু জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত প্ৰচলিত বিহুধৰ্মী গীত-মাত, জুনা-মালিতা, সাধুকথা, প্ৰবাদ-পটন্তৰ (লোক-সাহিত্য), বিভিন্ন থলুৱা খেল-ধেমালি, উৎসৱ-অনুষ্ঠান, নৃত্য-গীত-বাদ্য (লোক পৰিবেশ্য কলা) ইত্যাদি সৰ্বত্ৰতে অনৈক্যৰ মাজত ঐক্যহে বিৰাজমান।

সেইদৰে অসমৰ উমৈহতীয়া ভৌতিক সংস্কৃতি বুলিলে বোকামাটিৰে লিপা-মোচা কৰা বাঁহ-খেৰেৰে নিৰ্মিত অসম আৰ্হিৰ ঘৰ (ভঁৰাল ঘৰ, জুপুৰী ঘৰ, চাংঘৰ, মাৰল ঘৰ আদি) আৰু টাটী-চকোৰা, জেওৰা-জপনাৰে পৰিৱেষ্টিত ইয়াৰ চৌহদ (ঘৰ-বাৰী), কঠ-ঢৰা, ঢাৰি-পাটী, ডুখৰি পীৰা-বৰপীৰা, বাঢ়নী-শোটা, কুলা-দোণ, পাচি-খৰাহি, খদা, বিচনী, জাপি-টুপী, জাকৈ-খালৈ (বাঁহ-বেতৰ সঁজুলি) প্ৰভৃতিৰ লগতে কলহ-টেকেলি, মলা-চৰু আদি মৃৎপাত্ৰ, শৰাই-বটা, দুণৰি-ভোগজৰা-মাইহাং আদি কাঁহ-পিতলৰ বাচন-বৰ্চন, দুগদুগি-বিৰি-গেজেৰা-জাংফাই, কেৰু-মণি-থুৰীয়া, সাতসৰী-লোকাপাৰ প্ৰভৃতি আ-অলংকাৰ, ৰিহা-মেখেলা, চাদৰ-চেলেং, গামোচা-বিহুৱান প্ৰভৃতি হাতে বোৱা সাজ-পাৰৰ কথাকে পোনচাটেই আমাৰ মনলৈ আহে।

তদুপৰি নাঙল-যুৱলি, মৈ-মৈটকা, ওখন-ৰয়না; জবকা-বাওকা, এছাৰি-টোকোন, কানমাৰি-বিৰিয়া-হোলোঙা আদি কৃষিকাৰ্যত ব্যৱহৃত সঁজুলি; চেপা-থোহা-ডিঙৰা, পল-জুলুকি, জাকৈ-খালৈ, খেৱালি-লাঙি-পৰঙিজাল আদি মাছ মৰা সঁজুলি; ৰাচ-গৰকা, টোলোঠা-দোৰপতি, উঘা-চেৰেকী, চিৰি-বচুঙা, যঁতৰ-মহুৰা আদি তাঁতশালৰ সঁজুলি; দা-কুঠাৰ, জোং-যাঁঠি, হাঁকোটা-হাঁকুটি, জপা-বেতেৰি, কাকৈ-ফণি, খৰিকা-চেপেনা, হেতা-বৰহেতা, জোলোঙা-মোনা, বিভিন্ন ধৰণৰ চুঙা-লাওৰ খোল আদি গৃহস্থালিৰ সঁজুলিবিলাক শ্ৰমজীৱী পৰিয়ালৰ কাৰ ঘৰতনো নাছিল। গৃহ নিৰ্মাণৰ ৰুৱা-মাৰলি-চালি, চাং-পাভতী-একাজি, গাধৈ, গৰিলা-জখলা-নঙলা, বেৰ-পোলা-থবুৱা-কুকুৰ খুঁটি আদিৰ কথা নকলোৱে যেনিবা।

শিষ্ট সমাজৰ সত্ৰীয়া পৰিবেশতহে নালাগে অশিষ্ট সমাজৰ জকাইচুকীয়া পৰিবেশতো এসময়ত খোল-মৃদঙ্গ, নাগেৰা-দোতৰা, তাল-ভোৰতাল, নানাধৰণৰ জুখা-

জলমবটা, আৰিয়া-জোঁৰ আদিৰে বাৰেওটি কাল ভাওনা-মুখানৃত্যৰ পয়োভৰ আছিল। সেইদৰে ৰাজকীয় পৰিবেশত ব্যৱহাৰ্য কাঠেৰে নিৰ্মিত বিভিন্ন দোলা, চৈ, নাও, গৰুগাড়ী আদিৰ নিৰ্মাণ কাৰ্যত বাঢ়েহে নালাগে সাধাৰণ লোকেও হাত উজান দিছিল। কাঁহ-পিতলৰ শিল্প, হাতীদাঁতৰ শিল্পী, ম'হৰ শিঙৰ শিল্প, কুঁহিলাৰ শিল্প, এড়ি-মুগা-পাট শিল্পতো সকলোৱে আগভাগ লৈছিল। বংশগত শিল্প নৈপুণ্যৰ পৰিৱৰ্তে অভ্যাসগত শিল্প নৈপুণ্যত অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছিল। সেয়েহে অসমত মৎস্যজীৱী, তাঁতী, চমাৰ-কমাৰ আদি বৃত্তিগত শিল্প বা বৃত্তিয়ে ব্যাপকতা লাভ কৰিব নোৱাৰিছিল।

অসমৰ সকলো শ্ৰেণীৰ লোকৰ মাজতে বিদ্যমান-ঘিলাঘুটিৰ সাহ, ঔটেঙাৰ বীজ, ক'লাখাৰ আদিৰে মূৰ ধুই বিভিন্ন খোপাৰে কেশ সজ্জা কৰা, ঢোল-পেঁপা-টকা-গগনা প্ৰভৃতি লোকবাদ্যৰে বিভিন্ন নৃত্য-গীতত অংশগ্ৰহণ কৰা, তামোল-পাণ-দেৰাচালি, মলা-ধঁপাত, কানি-ভাং আদি মাদক দ্ৰব্য সেৱনেৰে মুহুদি কৰা, পঁইতা-পচলাৰে, শলে-মূলে-বেঙেনাই, খাৰ-খাৰলি-খৰিচাৰে, পোৰা-পিটিকাৰে মুখৰোচক ব্যঞ্জন প্ৰস্তু কৰা, পিঠা-পনা (চুঙা পিঠা, ভাপত দিয়া পিঠা, টোপোলা পিঠা ইত্যাদি), সান্দহ-মাহকৰাই, মুৰি-হুৰুম, চেৰা দিয়া ভাত, কোমল চাউল-বৰা চাউলৰ বিভিন্ন জলপানেৰে আলহী আপ্যায়নকৰা এই অঞ্চলৰ উমৈহতীয়া দস্তুৰ। ভাত-মাছ এই অঞ্চলৰ যেনেকৈ প্ৰধান খাদ্য তেনেকৈ কণী-পাৰ-ছাগ প্ৰায়বিলাক ধৰ্মীয় সম্প্ৰদায়ে গ্ৰহণ কৰাত একো বাধা নাই। অৱশ্যে কেৰ্কেটুৰা-কেঁটেলা পহু, কাছ, কেঁকোৰা-কুচিয়া, শামুক-লিংকৰি, লেটা-পলু, উঁইচিৰিঙা-চাকচন, কুকুৰা-গাহৰি আদি গ্ৰহণৰ বেলিকা কিছু বাধা-নিষেধ নথকা নহয়। জনজাতীয় লোকৰ মাজত শুকটি বা সিন্দলৰ যিমান জনপ্ৰিয়তা অন্য সমাজত সিমান জনপ্ৰিয়তা নাই বুলিব পাৰি। তেনেকৈ জনজাতীয় আৰু মংগোলীয় মূলজ লোকৰ মাজত (আহোম বা কছাৰী হিচাপে একালত পৰিচিত লোকৰ মাজত) লাওপানী-সাঁজপানী, জুগলী, পোহন, মদ-ৰহিমদৰ বিস্তৰ প্ৰচলন আছে। সেইবাবে সেই সমাজত মদ প্ৰস্তুত কৰা বিভিন্ন বন-দৰব (মদ-পিঠা) আৰু সা-সামগ্ৰীৰো বিস্তৰ সাদৃশ্য আছে।

সেইদৰে বনৰীয়া হাতী চিকাৰ কৰি বশ কৰা বা পোহ মনোৱা (ফান্দী, মাহুত বৃত্তিধাৰী লোকৰ দ্বাৰা), শেন-কণুৰা আদি মেলি চিকাৰ কৰা, কেৰ্কেটুৰা-কেঁটেলা পহু চিকাৰ, বন গাহৰি (বৰা), পহু আদি চিকাৰ কৰা, মাছ মৰা আদি এই অঞ্চলৰ উমৈহতীয়া আদিম বৃত্তি। বোৱা-কটা, কঠিয়া তোলা-ভঁই ৰোৱা, ধান বনা (উৰালত খুন্দা জনজাতীয় প্ৰথা; ঢেঁকী দিয়া অজনজাতীয় প্ৰথা), ৰন্ধা-বঢ়া আদি এশ-এবুৰি কামত অসমীয়া নাৰী আগৰণুৱা। তাহানি কালত একে ৰাতিৰ ভিতৰতে বৈ-কাটি কবচ কাপোৰ উলিয়াই ৰণত পিন্ধাই পঠিয়াব পৰা, দুৰ্দিনত বিচক্ষতাৰে ৰাজকাৰ্য পৰিচালনা কৰিব পৰা, নৃত্য-গীত আদিৰ মাজেদি তিথিয়ে-পৰ্বই ইষ্টসেৰা-মিত্ৰসেৰাৰ দ্বাৰা নাৰীয়ে সকলোতে মুখ্য ভূমিকা লোৱা কথাটি অকল উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ (প্ৰমীলাৰ ৰাজ্যৰ) নাৰীৰ বাবেহে সম্ভৱ। এই ধৰণে ভাৰতৰ অন্য প্ৰান্তত বিৰল অথচ উত্তৰ-পূৰ এচিয়াৰ সকলো মংগোলীয় আৰু অষ্ট্ৰিক মূলজ জনগোষ্ঠীৰ মাজত প্ৰবল ৰূপত এতিয়াও বিদ্যমান।

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত বিয়াত কইনাক গা-পণ দিয়া, ঢোকা ৰখা বা চপনীয়া চপা, বিধবা বিবাহ, পলুৱাই নিয়া বিবাহ (চোৰবিয়া বা গন্ধৰ্ব বিবাহ) আদিৰ ব্যাপক প্ৰচলন থকা বাবেই যৌতুকৰ বাবে বোৱাৰী নিৰ্যাতন, বৈধব্য ব্ৰত প্ৰচলনৰ অচিলাত সতী যোৱা/দাহ প্ৰথা, শিশুবধ প্ৰথা বা বাল্যবিবাহ আদি সৰ্বভাৰতীয় বৰ্ণ হিন্দুৰ মাজত সামাজিক ব্যাধিস্বৰূপে একালত পৰিগণিত হোৱা কুপ্ৰথাবোৰ গা-কৰি উঠিব পৰা নাছিল। (যিটো ব্ৰাহ্ম সমাজ আৰু বৃটিছ মনীষীসকলৰ প্ৰযত্নত আইন প্ৰণয়ন কৰিহে বিলোপ সাধন কৰিবলগা হৈছিল।)

সেইদৰে মহাত্মা গান্ধীয়ে তদানীন্তন কালত অস্পৃশ্যতা দূৰীকৰণ আৰু জাতিভেদ প্ৰথা অৱসানৰ বাবে অনশন কৰোঁতে পূৰ্বভাৰতৰ শংকৰ-আজানৰ দেশত বিদ্যমান জাতি-ভেদ-ভাৱহীন সমাজ ব্যৱস্থাকে এক আদৰ্শ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

সংস্কৃতিৰ সমন্বয় মানে কি? (৪০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

....

অবিচ্ছিন্ন ধাৰা ঃ

সাংস্কৃতিক সমলৰাজিৰ দিশত যেনেকৈ গাইগুটীয়া গোট বা একক বৈশিষ্ট্য খুব কমেইহে বিদ্যমান, তেনেকৈ আৱয়বিক নৃতাত্ত্বিক দিশতো বিশুদ্ধ ৰক্তৰ বুলি দাবী কৰিব পৰা কোনো প্ৰজাতি অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত নাই। এই পৰিপ্ৰেক্ষিততে বৰ অসমত জাতি-জনজাতিৰ অবিচ্ছিন্ন ধাৰা (Tribe-Caste Continuum) বোলা তাত্ত্বিক কথাৰ প্ৰাসঙ্গিকতা আহি পৰে। অসমত এনে কোনো জাতি বা জনজাতি নাই, যি কাৰো লগত মিলা-মিছা নকৰাকৈ নিৰঙ্কুশ দূৰত্বত অৱস্থান কৰি বৰ্তি আছে। লোকগীত-লোকভাষা, লোকাচাৰ-লোকধৰ্ম, বেশন-ভূষণ, খাদ্যাভ্যাস এই সকলোতে কাৰোবাৰ নহয় কাৰোবাৰ মাজত সাদৃশ্য বিচাৰি পাবই। ইয়াৰ বিপৰীতে এটা জাতি বা জনজাতিৰ ভিতৰতে আন্তঃবিৱৰ্তন উৎপৰিৱৰ্তন (micro-evolution)ৰ ফলশ্ৰুতিত কেতবোৰ সুকীয়া উপফৈদ বা খেলৰো সৃষ্টি নোহোৱাকৈ থকা নাই। আৰ্যীকৰণৰ দৃষ্টিৰে চাবলৈ গ'লে একেটা ৰাভা জনজাতিৰ মাজত যি সাত-আঠটা খেল আছে। তাৰ ভিতৰত যথাক্ৰমে ৰংদানি— মায়তৰি—দাহৰি—পাতি/টোটলা—মদাহী/কোচ/শৰণীয়া এনেধৰণৰ সামাজিক স্থিতি পোৱা যায়। সেইদৰে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষী কোচ জনজাতিৰ মাজত

ৰানাং/ছংগা/তিনতেকীয়া—হাৰিগাঞা—সাতপাৰিয়া—চাপৰা—সংকৰ কোচ/কোচ ৰাজবংশী এই অনুক্ৰমে সামাজিক স্থিতি লাভ কৰিছে। বৃহত্তৰ বড়ো (কছাৰী) জনজাতিৰ পৰাই মেচ (কছাৰী), সোণোৱাল (কছাৰী), ঠেঙাল (কছাৰী), তিৰুৱাল কছাৰী, বৰাহী কছাৰী, মহং কছাৰী, ফুলগুৰীয়া, দাঁতিয়াল (কছাৰী), শৰণীয়া (কছাৰী) আদি বিভিন্ন ফৈদ-উপগোষ্ঠীৰ বিকাশ বা একোটা স্বতন্ত্ৰ জনজাতি হিচাপে নব্য পৰিচিতি লাভ কৰা কথাটো পণ্ডিতসকলে মানি লৈছে। সেইদৰে আৰ্যীকৰণ দৃষ্টিৰে দেউৰী (চুতীয়া) জনজাতিৰ সমাজত আটাইতকৈ নিম্নত দিৰঙীয়া আৰু ক্ৰমান্বয়ে টেঙাপনীয়া—বৰগঞা—পাটৰ গঞা (বিলুপ্ত)—বৰাহী চুতীয়া/বুৰুক চুতীয়া—আহোম চুতীয়া—হিন্দু চুতীয়া প্ৰভৃতি উপগোষ্ঠীৰ স্থান। মিছিঙৰ ক্ষেত্ৰতো চামগুৰীয়া, বেবেজীয়া, ৰিহিয়া, বংকোৱাল আদি মিছিং ভাষা নোকোৱা ফৈদতকৈ পাগ্ৰ, তেমেৰা, দামৰী আদি মিছিং ভাষা কোৱা ফৈদৰ স্থান ভালেখিনি উচ্চস্থানত বুলি ভবা হয়। উজনি অসমৰ কোচ জাতিৰ মাজতে মদাহী কোচ—শৰণীয়া কোচ—হেৰেমিয়া কোচ/সৰু কোচ—কামতালি কোচ/বৰকোচ আৰু আহোমৰ মাজতো ৰীতিয়া-অৰীতিয়া, কেঁচা ভকত-পকা ভকত (ৰাতি খোৱা/সেৱা পন্থা), আহোম চুতীয়া প্ৰভৃতি ফৈদ-উপফৈদৰ গিজগিজনি দেখা যায়। সেইদৰে সদৌ উজনি-নামনি অসম (প্ৰাচীন কামৰূপ-কামাখ্যাৰ অন্তৰ্গত ৰত্নপীঠ-কামপীঠ-স্বৰ্ণপীঠ-সৌমাৰপীঠ) ব্যাপি কোচ-ক্ষত্ৰিয়-ৰাজবংশী, নাথ-যোগী-কাটনী, বৰ কলিতা-সৰু কলিতা-পানী কলিতা, কেওট (হালোৱা/জালোৱা), কৈৱৰ্ত (ডোম), গৰীয়া-মৰিয়া-দেশী (মুছলমান) মটক-মৰাণ, কায়স্থ-ভূঞা-মহন্ত, বামুণ-গণক-হাবুঙীয়া-বৰীয়া (দ্বিজ-দৈৱজ্ঞ, চন্দ্ৰবিপ্ৰ-সূৰ্যবিপ্ৰ), হীৰা-কুমাৰ-মালী-মালাকাৰ, হাৰী-চমাৰ-ধোবা (ৰজক)-চণ্ডাল, সূত্ৰধাৰ-নমঃশূদ্ৰ-জলধা, সূত-সূৰী-শালৈ-বৈশ্যমৰল আদি বিভিন্ন ফৈদ-উপফৈদৰে গঠিত তাহানিৰ বামুণ-শূদিৰ, কায়স্থ-কলিতা, গোসাঁই-মহন্ত ইত্যাদি নামেৰে বহুল পৰিচিত এক বৰ্ণ হিন্দু (Caste Hindus) সমাজ।

মনকৰিবলগীয়া যে, জাতি-জনজাতিৰ অবিচ্ছিন্ন ধাৰা বৰ্তি থকা অসমৰ খিলঞ্জীয়া জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত এক সমাহৰিত সংস্কৃতি (Cultural assimilation/synthesis) বা সংস্কৃতিধাৰণ (Acculturation) অধিক মাত্ৰাত পৰিলক্ষিত হয়। এয়া ক'বলৈ গ'লে একপ্ৰকাৰৰ সাংস্কৃতিক বিনিময় (Exchange of culture)। এই ধৰণৰ আৰ্যীকৰণ-অনাৰ্যীকৰণৰ দ্বন্দ্বত অৰ্থাৎ জাতি-জনজাতিৰ দোমোজাত পৰি বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াই কেতিয়াবা পূৰ্ণতাৰ পিনে আৰু কেতিয়াবা পশ্চাৎমুখী হৈ অসমীয়া সমাজ জীৱনক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি ৰাখিছে বুলি ক'লে বঢ়াই কোৱা নহ'ব। উদাৰ নীতি গ্ৰহণ কৰা আহোমসকলৰ ছশবছৰীয়া ৰাজত্বকালত বা মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তিত জাতিভেদহীন নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ পাৰ ভঙা উছাহত অসমীয়া আৰু অসমৰ লোকজীৱনত ভাৰতৰ আন প্ৰান্তৰ দৰে হিন্দুধৰ্মীয় কু-সংস্কাৰৰ কু-প্ৰভাৱ বৰকৈ পৰিলক্ষিত হয়। বাল্যবিবাহ, শিশুবধ প্ৰথা, সতীযোৱা প্ৰথা, যৌতুক প্ৰথাই কোনোকালে

অসমত গ্ৰাস কৰিবতো নোৱাৰিলেই বৰঞ্চ অস্পৃশ্যতা আৰু বৰ্ণপ্ৰথাই অসমত গাকৰি উঠিবই নোৱাৰিলে। আধুনিক জীৱন-যাত্ৰাত পাথেয় বুলি বিবেচিত হোৱা স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰ, নাৰী সবলীকৰণ, বিবাহত নাৰীৰ মতামতক প্ৰধান্য দান, কৃষি-ব্যৱসায়-বাণিজ্য সকলোতে নাৰীৰ সমঅংশীদাৰিত্ব আৰু গৃহ পৰিচালনা-ৰন্ধন কলা-ব্যঞ্জন কলা ইত্যাদি সকলো দিশতে অসমীয়া আৰু অসমৰ জীয়ৰী-বোৱাৰীৰ দপ্‌দপনি তাহানিৰ পৰা আজিৰ বিশ্বায়নৰ দিনলৈকে সমমাত্ৰাত বিৰাজমান।

এনে পৰিপ্ৰেক্ষিততে অসমৰ সমাজ-সংস্কৃতি বিশেষকৈ অসমীয়া আৰু অসমৰ ভাষা-সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত বৈচিত্ৰ্যৰ মাজত ঐক্যই দেখা দিলে। আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ দ্বীপৰ দৰে সহঅৱস্থান কৰা অসমীয়া ভাষাই এওঁলোকৰ কথিত ভাষাৰ পৰা লাভ কৰিলে সুৰ-লহৰকে ধৰি নানা ধৰণৰ আৰ্য ভাষাত বিৰল ধ্বনিমালা (দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ প্ৰাধান্য ইয়াৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য), কেতবোৰ ৰূপ-তাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য (সম্বন্ধবাচক আৰু সংখ্যাবাচক নিৰ্দিষ্টতা, নঞৰ্থক পূৰ্বসৰ্গকে প্ৰমুখ্য কৰি অপ্ৰত্যয়ান্ত লিংগ আৰু বচনবাচক ৰূপ) আৰু বিপুল শব্দসম্ভাৰ (সংস্কৃতিৰ লগত জড়িত)। ঠিক সেইদৰে অসমীয়াৰ চৌপাশে আগুৰি থকা লিপিবিহীন (অলিখিত) আৰ্যভিন্ন বড়ো, ৰাভা, তিৱা, মিছিং, দেউৰী, কাৰ্বি আদি ভাষাই লিপিকে ধৰি আৰ্য অসমীয়াৰ সুশৃংখলিত ব্যাকৰণিক ৰূপ আৰু জটিল বাক্য-গাঁথনি। লোকভাষা-লোকসাহিত্যৰ দিশতটো ক'বই নালাগে। অসমীয়া বিহুগীত-বনঘোষা, কাহিনী, গীত-মালিতা, নিচুকণি গীত, খেল-ধেমালিৰ গীত, প্ৰবাদ-পটন্তৰ আদিৰ লগতে বহুকেইটা সাধুকথা-দৃষ্টান্তৰ মূল জন্মদাতা এইসকল ভাষা-ভাষীৰ অনামী কবি বা শ্ৰষ্টা। ঠিক একেদৰে ধৰ্মীয় স্তোত্ৰমালা, মন্ত্ৰ সাহিতচ্য, দেহ বিচাৰৰ গীত, বিয়ানাম-আইনাম আদি আধ্যাত্মিক দিশৰ লগত জড়িত অসমীয়া লোকসাহিত্যৰ সমলৰাজিৰ ইয়াৰ থলুৱা বা ভাষাবিলাকো চহকী হৈছে। নিজ ভাষালৈ অনুবাদ কৰি বা হেনা-হুচা অসমীয়াৰ মাজেদি এনে গীত-মাতবোৰ পৰিপুষ্ট হৈছে।

সাজ-পাৰ, খাদ্যাভ্যাস, লোকবাদ্য, বাসস্থান আৰু জীৱিকাৰ লগত জড়িত ভৌতিক সংস্কৃতি, সামাজিক ৰীতি-নীতি আৰু লোকপৰিৱেশ্য কলা এই সকলো উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্যৰে বৈশিষ্ট্যময়। কৃষি উৎসৱ বিহু আৰু বিহুধৰ্মী উৎসৱ-পাৰ্বণ, বিহুৰ লগত জড়িত নানা লোকাচাৰ আৰু লোকনৃত্য, বিহু-হুঁচৰি সকলোতে সমন্বয়ৰ আদৰ্শ বিৰাজমান। জাতীয় সাজ-পাৰেৰে সুসজ্জিত হৈ লোকবাদ্য বজাই সাতবিহুলৈকে ৰঙালী বিহু উদ্‌যাপন কৰি ধৰ্মীয় কৃত্যৰ সমান্তৰালভাৱে মিতিৰ-কুটুম, চেনেহ-চেনেহীৰ শ্ৰদ্ধা-মৰম বিনিময় কৰি ডেকা-গাভৰুৱে সমজুৱাভাৱে জীৱন লগৰী নিৰ্বাচন কৰি জীৱন যাপন আৰু জীৱন উদ্‌যাপন কৰাৰ সমন্বয় ক্ষেত্ৰ হ'ল অসমীয়াৰ হিয়াৰ আমঠু ব'হাগৰ বিহুটিয়ে। কিছু কিছু আঞ্চলিকতা বিদ্যমান যদিও উজনি অসমৰ দেউৰী-চুতীয়া, বৰাহী-কছাৰী, মৰাণ-মটকৰ মাজত গছৰ তলত পতা বিহুকে ৰংঘৰ বাকৰিলৈ আনি আহোম স্বৰ্গদেউসকলে ৰাজকীয় স্বীকৃতি দিয়াই নহয়, ইয়াক সমন্বয়ৰ মেলালৈ ৰূপান্তৰ কৰিলে।

উজনি-নামনিভেদে, জাতি-জনগোষ্ঠীভেদে কথ্য ৰূপত দোৱান আকাৰত প্ৰচলিত অসমীয়া ভাষাৰে বুৰঞ্জীপুথিকে প্ৰমুখ্য কৰি ব্যৱহাৰিক গদ্য, চিঠি-পত্ৰৰ ভাষা আদিত ব্যৱহাৰ কৰি নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিলে। প্ৰাক্‌শংকৰী আৰু শংকৰী যুগৰ কবি-ধৰ্মপ্ৰচাৰকসকলক পৃষ্ঠপোষকতা কৰি অকল আহোম ৰাজপৰিয়ালে নহয় নামনিৰ কোচ-কমতা ৰজা, কছাৰী ৰজা আৰু ৰাজন্যবৰ্গই মান্য অসমীয়াৰ ভেঁটি মজবুত হৈ উঠাত ইন্ধন যোগালে। কছাৰী ৰজা মহামানিক্য (মহামানিক্য), কোচ ৰজা নৰনাৰায়ণ, মহাবীৰ চিলাৰায়, ৰুদ্ৰসিংহ, কছাৰী ৰামী চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ সাহিত্য প্ৰীতি সঁচাকৈ ঈৰ্ষণীয় আছিল। প্ৰাচীন কামৰূপৰ সিদ্ধাচাৰ্যসকলৰ চৰ্যাপদৰ পিছতে কমতেশ্বৰ দুৰ্লভনাৰায়ণৰ ৰাজসভাত হেম সৰস্বতীয়ে প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰ, হৰিবৰ বিপ্ৰই বব্ৰুবাহনৰ যুদ্ধ ৰচনা কৰাৰ দৰে কছাৰী ৰজা মহামানিক্যৰ পৃষ্ঠপোষকতাত মাধৱ কন্দলীয়ে ৰামায়ণ আৰু তাৰ পৰৱৰ্তীকালত অন্যান্য পাঁচালী কবিসকলে মনসা পুৰাণ, বৈষ্ণৱ কবিসকলে ৰামায়ণ-মহাভাৰতৰ পদ ভাঙনি কৰি এই ধাৰা অব্যাহত ৰাখিছিল। শংকৰোত্তৰ যুগত অসমীয়া সাহিত্যই গদ্য-পদ্য, নাট-ভাওনাৰ মাজেদি পূৰ্ণ বিকশিত ৰূপ লাভ কৰিছিল।

সংস্কৃতিৰ যে অকল সমাহৰিত বা বিনিময়ে হয় এনে নহয় সংস্কৃতিৰ আত্মীকৰণ আৰু সংস্কৃতি ধাৰণো (acculturation) হয়। সংস্কৃতি ধাৰণে একোটা ফৈদ-সম্প্ৰদায় বা জাতি-জনগোষ্ঠীক সমৃদ্ধ কৰে বা কেতিয়াবা আন এটা সংস্কৃতিৰ সৈতে সম্পূৰ্ণৰূপে বিলীণো হৈ যাব পাৰে। নিজস্বতা এৰি দি আনৰ সংস্কৃতি ধাৰণ কৰি একালৰ মংগোলীয় মূলীয় ৰাজবংশী, মৰাণ, চুতীয়া, আহোম যেনেকৈ বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিসত্তাৰ পতন কৰিলে, তেনেকৈ সুদূৰ কান্যকুব্জ, মিথিলা, আৰ্যবৰ্তৰ পৰা চামে চামে অহা ব্ৰাহ্মণ-কায়স্থ-নাথযোগী আদি বৰ্ণহিন্দুই অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি অকল উগ্ৰ ব্ৰাহ্মণ্যভেদে পৰিত্যাগ নকৰিলে মাছ-মাংস ভক্ষণ, তামোল-পাণ গ্ৰহণ, মদ-মদিৰা সেৱনৰ পৰম্পৰাও নিজ খাদ্যাভ্যাসৰ উপৰি পূজা-পাতলতো প্ৰৱৰ্তন কৰালে। অসমীয়া ক'লাখাৰ, খাৰলি-কাহুদি, টেঙা-খৰিচা, চুঙাপিঠা, শুকান মাছ, পলু-আমৰলিৰ টোপ, কেঁকোৰা-কুচিয়া, কুকুৰা-কুকুৰাকণী, কচুলতি-ভেদাইলতা, মেচাকি-মেজেঙা-মেমেধু, শোকোতা-শুকতি, পোৰা-পিটিকাৰে আহাৰ-বিহাৰ কৰি অসমৰ থলুৱা জীয়াৰী-বোৱাৰীৰে ঘৰ-সংসাৰ কৰি বহল মনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিলে। বিবাহত আন আন হিন্দু ধৰ্মীয় চতুৰ্বৰ্ণ প্ৰথাৰ উপৰিও গান্ধৰ্ব্য-ৰাক্ষস-পৈশাচকে ধৰি বিধবা বিবাহকো মৰ্যাদা দি আকোঁৱালি ল'লে। শ্ৰাদ্ধ-পিণ্ড, যাগ-যজ্ঞ সকলোতে কিছু শিথিল ৰূপ পৰিগ্ৰহ লাভ কৰাৰ পৰিবেশ ৰচনা কৰিলে। বুঢ়াগোসাঁই-বুঢ়ীগোসাঁনী, আইপূজা, বাঁহপূজা, লিংগ-যোনী পূজা, বৃক্ষপূজা, ভূমিপূজাৰ দৰে কৈৰাতজ ধৰ্মমতকো যোগিনীতন্ত্ৰ বা কালিকা পুৰাণত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি মৰ্যাদা প্ৰদান কৰি ল'লে।

নিজৰ কাঠৰি পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজ-ব্যৱস্থাৰ পৰা কিছু পৰিমাণে মুক্ত হৈ নাৰী স্বাধীনতাক (নাৰীপূজা) স্বীকৃতি দি হাজৰিকা, শইকীয়া, বৰা, বৰুৱা, মেধি, দাস,

ঠাকুৰীয়া, ভৰালী, ডেকা, পাচনী, তামুলী, দলৈ, ফুকন, খনিকৰ, খাৰঘৰীয়া, ৰাজখোৱা আদি জাতি-বৰ্ণ-ধৰ্মৰ পৰিচয় নথকা সাৰ্বজনীন উপাধিৰে পৰিচিত হৈ নিজকে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠনৰ অংশীদাৰিত্ব কৰি ল'লে।

বৃটিছৰ দিনত ভাৰতৰ ভিন ভিন প্ৰান্তৰ পৰা অহা ভিন ভিন মূলৰ শ্ৰমজীৱী চাহ জনগোষ্ঠী (বাগানীয়া) আৰু কৃষিজীৱী মৈমনসিঙীয়া (মিঞা)ৰ লগতে গো-পালক নেপালী (গোৰ্খালি), ব্যৱসায়ী মাৰোৱাৰী (কেঞা), বৃত্তিজীৱী বাঙ্গালী (কেৰাণী-মহৰি-কাৰিকৰ), যোদ্ধা শিখ-যবন (শ্বেখ-চৈয়দ-মোগল-পাঠান) আৰু ভোজপুৰী/মালবাহী দেশোৱালী (বিহাৰী)ৰে গঠিত ন-অসমীয়াৰ এক বৃহৎ জনসংখ্যাও ক্ৰমে-অনুক্ৰমে এই অসমীয়া জাতি গঠনত চামিল হ'বই ধৰিছে। মুঠতে অসমত জাতি-উপজাতি, জনজাতি-জনগোষ্ঠীৰ সীমা-সংখ্যা নাই।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

১। সমাহৰণ অভিধাটিয়ে কি সূচায়? (৩০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

....

২। সংস্কৃতিৰ সমাহৰণ আৰু বিনিময় একে নে? (৩৫টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

....

২.৪ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অনাৰ্যীকৰণ/খিলঞ্জীয়াকৰণ/জনজাতিকৰণ

অতি সাম্প্ৰতিক কালত জনজাতীয় সমাজতো মধ্যবিত্ত মানসিকতাৰ উদয় হোৱাত আৰু শিক্ষিত এচাম ৰাজনীতি সচেতন ব্যক্তিৰ প্ৰত্যক্ষ হস্তক্ষেপত পুনৰ পূৰ্বৰ পৰ্যায়লৈ উভতি যোৱাৰ বা নতুন পৰিচয় বিসৰ্জন দিয়াৰ কুচকাৱাজ আৰম্ভ হৈছে। বহু যুগ ধৰি অব্যাহত ৰখা সংস্কৃতায়ন বা আৰ্যীকৰণৰ বিপৰীতে স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী কালত ভাৰতত বিশেষকৈ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত হঠাতে এই গতি ৰুদ্ধ কৰাৰ প্ৰৱণতাই গা কৰি উঠিছে। লোক-সংস্কৃতিৰ বা সমাজ তত্ত্বৰ পৰিভাষাত ইয়াক আমি অনাৰ্যীকৰণ (Non-Asyanisation) বা অসংস্কৃতায়ন (De-Sanskritization) বুলিব পাৰোঁ যদিও ইয়াত ৰাজনীতিৰ গোন্ধ থকা বাবে এই নামটো পৰিহাৰ কৰি খিলঞ্জীয়াকৰণ (Indienisation) বা সাংস্কৃতিক পুৰনজীৱিতকৰণ (Cultural Revivalisant) বুলিলেহে অধিক ৰজিতা

খাব। অৱশ্যে একে প্ৰক্ৰিয়াটোকে সাংবিধানিক স্বীকৃতিৰ দিশত জনজাতীয়কৰণ (Tribalisation) বা ষষ্ঠ অনুসূচিত অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ (Indusion of Sixth Schedule) বুলিহে বৰ্তমান অধিক মাত্ৰাত চৰ্চিত।

অন্যান্য বৰ্ণহিন্দু জাতি-সম্প্ৰদায়ৰ চলনা আৰু বঞ্চনাৰ দোহাই দি (ৰাজনৈতিক কাৰণত) নিজৰ নিজৰ পূৰ্বৰ জাতিগত পৰিচয় অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ পুনৰ পূৰ্বৰ স্বজাতীয় ভাষা-সমাজ-সংস্কৃতিৰ প্ৰতি ঘোৰ অনুৰাগী হৈ পৰা পৰিঘটনাই অনাৰ্যীকৰণ বা খিলঞ্জীয়াকৰণ বা সাংস্কৃতিক পুনৰজীৱিতকৰণ। সংবিধান প্ৰদত্ত জনজাতীয় পৰিচয়, ৰাজনৈতিক ৰক্ষণাবেক্ষণ, স্বায়ত্ত সাসন আদিৰ সুবিধা লাভৰ বাবে উগ্ৰ জাতীয়তাবাদ (জনজাতীয়কৰণ/trifalism) ঠন ধৰি উঠাটো তেনেই স্বাভাৱিক। কিন্তু ইয়াক তৃণমূল পৰ্যায়লৈ নিবৰ বাবে উগ্ৰ জনজাতীয় বা জাতীয়তাবাদী দৃষ্টিৰে এটা বা একাধিক ৰাজনৈতিক কাৰক (Issue)ৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰে। অসমৰ ৰাজ্যিক ভাষা আইন (১৯৬২/১৯৭১) অসম ছাত্ৰ আন্দোলন (১৯৭৯-৮৬) কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক উভয় চৰকাৰৰ জনজাতীয়কৰণৰ কোনো স্পষ্ট নীতি নথকাৰ অজুহাত আৰু সেই কালছোৱাত ক'ৰবাত দুই-এক সৰু-সুৰা অপ্ৰীতিকৰ ঘটনা-অনুঘটনাৰ গইনা লৈ তাতে বৰ্ণবাদৰ শোষণ-নিপীড়ন বুলি মাৰ্কা মাৰি উগ্ৰ অসমীয়াকৰণ (অসমীয়াগিৰি)ৰ গোন্ধ পাই প্ৰকাশ্যে আৰু ঐক্যবদ্ধভাৱে সিবোৰৰ প্ৰত্যাহ্বান জনাবলৈ বড়ো মাধ্যম আন্দোলন, বড়ো ছাত্ৰ আন্দোলন সফল হোৱাত তাক অনুসৰণ কৰি অসমৰ সৰু-বৰ জাতি-জনগোষ্ঠীয়ে উগ্ৰ জনজাতীয়/জাতীয় মানসিকতা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ বহু দন-সংগঠনৰ জন্ম দিলে। স্বজনগোষ্ঠীয় বেশন-ভূষণ পৰিধান কৰি (ৰাজহুৱা ঠাইতো), স্বজনগোষ্ঠীয় চাল-চলন প্ৰদৰ্শন কৰি (নিজ নিজ ভাষাৰে সভাই-সমিতিয়ে বক্তৃতা দি, সৰু সৰু থূল বা দলত বিভক্ত হৈ), বিপুল অৰ্থ আৰু শ্ৰম ব্যয় কৰি সাহিত্য সভা, ছাত্ৰ সন্থা, মহিলা সন্থাৰ বাৰ্ষিক অধিৱেশন অনুষ্ঠিত কৰি আৰু ৰাজনৈতিকভাৱে ঐক্যৱদ্ধ হৈ পৃথক ৰাজ্য বা স্বায়ত্ত শাসনৰ দাবী তুলি এনে আন্দোলন বা জনজাগৰণ জোৰদাৰ কৰাব পৰিবেশ ৰচনা কৰিলে। ফলত বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াত সাময়িকভাৱে কিছু ব্যাঘাত ঘটা পৰিলক্ষিত হ'ল আৰু বহুতে ব্ৰাহ্মণ্য বা মহাপুৰুষীয়া পৰম্পৰা বহিৰ্ভূত আচৰণ কৰি পূৰ্বৰ দৰে জড়োপাসনা বা অহিন্দু দেৱ-দেৱীৰ পূজা-আৰাধনাকে পুনৰ আকোঁৱালি ল'বলৈ ধৰিলে। মাতৃভাষা পাহৰি যোৱা ফৈদ-উপফৈদৰ মাজতো মাতৃভাষাৰ বিদ্যালয় বা মাতৃভাষা শিক্ষাৰ বাবে ব্যাকৰণ-অভিধান-পাঠ্যপুথি প্ৰণয়ন হ'বলৈ ধৰিলে। ফলত অসমৰ বিদ্যালয়ত ত্ৰিভাষাৰ পৰিৱৰ্তে চতুৰ্ভাষা সূত্ৰ চৰকাৰী-বেচৰকাৰী অনুষ্ঠানসমূহত বহু সাংস্কৃতিক চৰিত্ৰ (Multicultural Dimension) আৰু দৈনন্দিন সমাজ জীৱনতো সহিষ্ণুতাৰ আদৰ্শ পূৰ্বৰ তুলনাত অধিক মাত্ৰাত প্ৰকট হোৱা দেখা গৈছে। এয়া একপ্ৰকাৰৰ সন্তুলিত সমাজ-ব্যৱস্থা আৰু বহুভাষিক-বহুনাগৰিক (Cosmopolitan) ৰাজ্য এখনৰ বাবে অতিশয় কাম্য।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

অনাৰ্যীকৰণ বা খিলঞ্জীয়াকৰণৰ মূল তাৎপৰ্য কি?

....

....

....

....

২.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

সংস্কৃতি এখন বোঁৱতী নৈ। নদীয়ে সময়ে সময়ে গতি পথ সলায়, ক'ৰবাত ন-সুঁতি আৰু ক'ৰবাত এৰাসুঁতিৰ সৃষ্টি কৰে আৰু এইদৰে সাগৰমুখী হৈ মূল সুঁতি অনুসাৰে ধাৱিত হয়— অবিৰামভাৱে। সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰতো আদান-প্ৰদান আৰু বিনিময়ৰ দ্বাৰা ই কেতিয়াবা কোৱাল সুঁতিৰে সমৃদ্ধ হয় আৰু কেতিয়াবা বালিচৰ পৰি শুকাই যায়। যুগৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে পুৰণি ৰীতি-নীতি, লোকাচাৰ, খাদ্যাভ্যাস-সাজপাৰ আদি সাংস্কৃতিক সমলৰাজিৰ পৰিৱৰ্তন হ'বলৈ ধৰে। বিশ্বায়নে এই পৰিৱৰ্তনক অতি দ্ৰুত কৰিলে। সেয়েহে পৰিৱৰ্তনশীল সমাজ-ব্যৱস্থাত ইয়াৰ জনজীৱনৰ মানসিকতাৰ পৰিৱৰ্তন হোৱাৰ লগে লগে ভাষা-সংস্কৃতিৰো পৰিৱৰ্তনৰ সূচনা হয়। সাংস্কৃতিক সমাহৰণ, সংস্কৃতি ধাৰণ, সাংস্কৃতিক বিনিময় আদি পৰিভাষা-পৰিঘটনাই তাৰে ইংগিত বহন কৰে।

২.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Question)

১। সমন্বয় মানে কি? সংস্কৃতিৰ সমন্বয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

২। "অসমীয়া সংস্কৃতি সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি" কথাষাৰিৰ তাৎপৰ্য বিচাৰ কৰক।

৩। সংস্কৃতিৰ সমাহৰণ মানে কি? অসমীয়া সংস্কৃতিক আধাৰ হিচাপে লৈ ব্যাখ্যা কৰক।

৪। সংস্কৃতিৰ সমাহৰণে উমৈহতীয়া সংস্কৃতিক বুজায় নে? বহলাই আলোচনা কৰক।

৫। "অসমীয়া সংস্কৃতিত সমন্বয়"- শীৰ্ষক এটি প্ৰৱন্ধ যুগুত কৰক।

৬। সাংস্কৃতিক বিনিময় মানে কি? অসমীয়া সংস্কৃতিক আধাৰ হিচাপে লৈ ফঁহিয়াই চাওঁক।

৭। অনাৰ্যীকৰণ মানে কি? বহলাই আলোচনা কৰক।

৮। অনাৰ্যীকৰণক খিলঞ্জীয়াকৰণ অথবা জনজাতিকৰণ বুলিব পাৰি নে? অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বিষয়বস্তু লৈ আলোচনা কৰক।

২.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

দত্ত, বীৰেন্দ্ৰনাথ ঃ লোকসংস্কৃতিৰ স্বৰূপ আৰু অধ্যয়ন, ড° লীলা গগৈ স্মাৰক বক্তৃতা, ৩০ নৱেম্বৰ, ১৯৯৬,

নাথ, প্ৰফুল্ল ঃবিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি',অসমীয়া লোকসাহিত্য আৰু সংস্কৃতি, ২০১৯

Bushan, B.: Dictionary of Sociology, 1997

Dorson, R.M. :Folklore in the Modern World. 1981

Margeret Rouse, whatis.com, 17 May 2019.

Y.M. Sololov- (Russian Folklore, 1950

* * *

তৃতীয় বিভাগ
সাংস্কৃতিক সম্পদ আৰু সংৰক্ষণ

বিভাগৰ গঠন ঃ

৩.১ ভূমিকা (Introduction)
৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৩.৩ সাংস্কৃতিক সম্পদ ঃ ধাৰণা আৰু বৈশিষ্ট্য
৩.৪ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ সংৰক্ষণ
৩.৫ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ লগত জড়িত সম্পদ সুৰক্ষাৰ আধুনিক প্ৰসংগ
৩.৬ সাৰাংশ (Summing Up)
৩.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৩.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

পূৰ্বৱৰ্তী বিভাগটিত সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ, অনাৰ্যীকৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। এই বিভাগটিত সাংস্কৃতিক সম্পদ আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব।

সাংস্কৃতিক সম্পদ মানৰ সমাজৰ ভৌতিক কাৰ্যকলাপ বা অতীত মানৱৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ্যাত্মক কাৰ্যৰ লগত জড়িত। সাধাৰণ ভাষাত পুৰাতাত্ত্বিক স্থান, গৃহ, স্মৃতিসৌধ, পুৰণি পথ, শিলালিপি, সমৰক্ষেত্ৰ, মঠমন্দিৰ আদিবোৰেই হ'ল সাংস্কৃতিক সম্পদ। সামাজিক ব্যৱস্থাত এই সমলসমূহৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। এই সম্পদবোৰৰ সংৰক্ষণ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। বিভিন্ন ব্যৱস্থাপনাৰ জৰিয়তে এই সম্পদবোৰ সংৰক্ষণ কৰাৰ চেষ্টা চলোৱা হৈছে। এই বিভাগটিত এই দিশবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা দাঙি ধৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়নৰ অন্তত আপোনালোকে—

- সাংস্কৃতিক সম্পদৰ বিষয়ে স্পষ্ট ধাৰণা লাভ কৰিব পাৰিব;
- সাংস্কৃতিক সম্পদৰ স্থিতি সম্পৰ্কে জানিব পাৰিব; আৰু
- সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থাপনাৰ বিষয়ে আলোচনা দাঙি ধৰিব পাৰিব।

৩.৩ সাংস্কৃতিক সম্পদ ঃ ধাৰণা আৰু বৈশিষ্ট্য

সাংস্কৃতিক সম্পদ হৈছে মানৱ সমাজৰ সন্মুখৰ জগতখনৰ প্ৰাগ্-ঐতিহাসিক বা ঐতিহাসিক অৱশিষ্ট বা অতীতৰ মানৱ কাৰ্যকলাপৰ লগত জড়িত কিছু সূচক ৰীতি-নীতি। ই ভৌতিক কাৰ্যকলাপ বা অতীত মানৱৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ্যাত্মক কাৰ্যকলাপৰ লগত জড়িত। সেয়েহে বিশেষ ক্ষেত্ৰ বা স্থান, কোনো ঐতিহাসিক সমলৰ স্থান, বিশেষ প্ৰাকৃতিক দৃশ্য, বিশেষ ভূ-প্ৰাকৃতিক ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাগত ৰীতি-নীতি, আচাৰ আদিৰ গঠন আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত প্ৰসংগসমূহক সামূহিকভাৱে সাংস্কৃতিক সম্পদ আখ্যা দিয়া হয়। ইয়াত সম্পদসমূহৰ গঠন বা পৰম্পৰাগতভাৱে ইয়াৰ সৈতে জড়িত কোনো এখন সমাজৰ ব্যক্তিৰ বা মানুহৰ এটা দলৰ বাবে তাৎপৰ্যপূৰ্ণ প্ৰাকৃতিক বৈশিষ্ট্যসমূহো সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত সংযোজিত হয়। উদাহৰণস্বৰূপে—পুৰাতাত্ত্বিক স্থান, বিশেষ গৃহ অট্টালিকা বা স্মৃতিসৌধৰ গঠন, পুৰণি পথ, প্ৰাগঐতিহাসিক গাঁৱৰ স্থান, প্ৰাচীন শিলালিপি, সমৰক্ষেত্ৰৰ উপৰিপৰম্পৰাগতভাৱে ইয়াৰ সৈতে জড়িত ভিন্ন প্ৰসংগ এই অধ্যয়নৰ আওতাত সোমাই পৰে।

বহল পৰিসৰত সাংস্কৃতিক সম্পদঃ

'সাংস্কৃতিক সম্পদ' শব্দটোৱে ঐতিহ্যৰ কোনো সাক্ষ্যৰ স্পষ্ট আৰু অস্পষ্ট দুয়োটা দিশকে সামৰি লয়। সাধাৰণভাৱে ক'বলৈ গ'লে ই মানৱসৃষ্ট আৰু প্ৰাকৃতিকভাৱে গঢ় লোৱা দুয়োটা বৈশিষ্ট্যকে সামৰে। এইক্ষেত্ৰত মানৱীয় কাৰ্যকলাপসমূহে বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। সাংস্কৃতিক সম্পদসমূহ বিশ্বৰ ঐতিহ্য আৰু সেইবাবেই এনেবোৰ দিশে সহজেই মানুহৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰে, এইবোৰ সদায়ে অনন্য। এক কথাত আমাৰ পূৰ্বজসকলৰ বিভিন্ন সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱহাৰ কৰি অনুজসকলে বহুক্ষেত্ৰত মানৱ জাতিৰ ইতিহাস পুনৰ্গঠন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰে। মানৱ সংস্কৃতিৰ স্পষ্ট কাৰ্যসমূহে পুৰণি জগত আৰু নতুন পৃথিৱীৰ সৰহভাগতে আধুনিক মানুহৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰে। অন্যহাতে কিছুমান বস্তুৰ ৰূপত ই বিদ্যমান আৰু এনেধৰণৰ পুৰাতাত্ত্বিক অৱশিষ্টই মানৱতাৰ ইতিহাস পুনঃগঠনত যথেষ্ট পৰিমাণে সহায় কৰে।

সাংস্কৃতিকভাৱে ৰাজহুৱা মংগল আৰু ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ বাবে সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত দক্ষ পৰিচালনাৰ অতি প্ৰয়োজন। ১৯০৬ চনৰ পূৰ্বে যদিও পুৰাতত্ত্ব আইন (এন্টিকিউটিজ এক্ট বা Antiquities Act)ৰ অধীনত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় আইন গৃহীত হৈছিল তথাপি ১৯৭০ চনতহে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান সেৱাই 'সাংস্কৃতিক সম্পদ' শব্দটোৰ উদ্ভাৱন কৰিছিল। ১৯৭৪ চনৰ পুৰাতাত্ত্বিক আৰু ঐতিহাসিক সংৰক্ষণ আইন, যাক সাধাৰণতে মছ-বেনেট আইন বুলি জনা যায়, এই আইনেই সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা (চি আৰ এম) সৃষ্টিত ইন্ধন যোগোৱাত সহায় কৰে। ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান সেৱাই সাংস্কৃতিক সম্পদক এনেদৰে সংজ্ঞায়িত কৰে যে— "অতীতৰ মানৱীয় কাৰ্যকলাপৰ ভৌতিক প্ৰমাণ বা স্থান, বস্তু, ভূ-প্ৰকৃতি, গঠন; বা পৰম্পৰাগতভাৱে ইয়াৰ সৈতে জড়িত লোকৰ এটা গোটৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান, গঠন, ভূ-প্ৰকৃতি, বস্তু বা প্ৰাকৃতিক বৈশিষ্ট্য যুক্ত হৈ থাকে।"

১৯৭০ চনৰ মাজভাগত সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা ধাৰণাই পুৰাতত্ত্ববিদ আৰু লোকসংস্কৃতিবিদসকলৰ পুৰাতাত্ত্বিক অৱশিষ্ট আৰু ঐতিহাসিক গঠন ধ্বংস কৰাৰ উদ্বেগৰ অন্ত পেলায়। অন্বেষণ আৰু খননৰদ্বাৰা আধুনিক মানুহে অস্পষ্ট বস্তুসমূহৰ মাত্ৰাসমূহ পৰীক্ষা কৰাৰ পথ মুকলি কৰিছিল। ইফালে বহা কোঠা বা ড্ৰয়িং ৰুম সজাবলৈ সেইসময়ত অদ্ভুত যেন লগা বহু সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰিছিল। এই সামগ্ৰীবোৰৰ প্ৰতি ব্যাপক আগ্ৰহ আৰু চাহিদাৰ ফলত এই চাহিদা পূৰণৰ বাবে প্ৰাচীন সামগ্ৰী লুটপাত আৰু চোৰাংচোৰাগিৰিও প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। প্ৰথম অৱস্থাত মানুহে সাংস্কৃতিক আৰু প্ৰাচীন গ্ৰন্থৰ তাৎপৰ্যৰ বস্তু সংগ্ৰহ কৰিছিল। ইয়াৰ পিঠত কৌতুহল পূৰণৰ বাবে, মানুহে সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰে তেওঁলোকৰ পূৰ্বপুৰুষৰ কাৰ্যকলাপক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বুলি স্বীকাৰ কৰাৰ লগে লগে এই সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা অধিক তাৎপৰ্যপূৰ্ণ হৈ পৰিছিল।

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ শ্ৰেণী বিভাগঃ

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ শ্ৰেণী বিভাগৰ ক্ষেত্ৰ যথেষ্ট বিস্তৃত। পূৰ্বে উল্লেখ কৰি অহা হৈছেই যে ইয়াৰ সৈতে প্ৰাগঐতিহাসিক, ঐতিহাসিক সময়ৰ বিভিন্ন দিশ সাঙোৰ খাই পৰে। সেয়ে ইয়াৰ শ্ৰেণীকৰণত মুলতঃ দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিব পাৰি— প্ৰাকৃতিক আৰু মানৱসৃষ্ট। প্ৰাকৃতিক সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত— নদী, গছ (কলিকতা মিউজিয়ামত পুৰণি বৃক্ষ), নৈসৰ্গিক পৰিৱেশ, চৰাই-চিৰিকতি, শিলৰ ভিন্ন প্ৰকাৰ। মানৱসৃষ্ট সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত— মঠ মন্দিৰ, অট্টালিকা, স্মৃতিসৌধ, ক্ৰিয়া গৃহ(ৰংঘৰ), শিলালেখ, ধৰ্মীয় পীঠ, ৰাস্তা (পথ) আদিবোৰ অন্যতম।

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ বৈশিষ্ট্যঃ

(ক) মানৱ সমাজৰ প্ৰাগঐতিহাসিক বা ঐতিহাসিক অৱশিষ্টৰ লগত জড়িত কিছু সামূহিক ৰীতি-নীতি।

(খ) সাংস্কৃতিক সম্পদ ভৌতিক কাৰ্যকলাপ কাৰ্যকলাপৰ লগত জড়িত।

(গ) ই প্ৰাকৃতিক আৰু মানৱসৃষ্ট দুয়োটাৰ লগত সম্পৰ্কিত।

(ঘ) সাংস্কৃতিক সম্পদৰ লগত এখন সমাজৰ বা এদল লোকৰ সামূহিক চিন্তন প্ৰকাশি উঠে।

(ঙ) সমাজৰ ভিন্ন দিশৰ আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নয়ন আৰু প্ৰগতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কাৰ্যকলাপে সাংস্কৃতিক সম্পদক ৰেখাপাত কৰে।

(চ) ঐতিহ্যৰ কোনো সাক্ষ্যৰ স্পষ্ট আৰু অস্পষ্ট দুয়োটা দিশকে সামৰে।

(ছ) ই কোনো আইন বা নীতি নহয় ; কিন্তু সাংস্কৃতিক সম্পদ সুৰক্ষাৰ বাবেহে কেতিয়াবা আনি প্ৰস্তুত হয়।

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভূমিকাঃ

সাংস্কৃতিক সম্পদসমূহৰপৰা অতীতৰ সমাজ জীৱনৰ লগতে পাৰিপাৰ্শ্বিক দিশৰ বিষয়ে কেতবোৰ তথ্য পোৱা যায়। যিবোৰ বৰ্তমান প্ৰেক্ষাপটত সমাজৰ বাবে অতিশয় গুৰুত্বপূৰ্ণ। বৰ্তমান সময়ত সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ধাৰণাই বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰাৰ সমান্তৰালকৈ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ব্যৱস্থাপনাইও এক নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। এই দিশত ৰাজ্যিক আৰু যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় নীতিসমূহ মানি চলি সাংস্কৃতিক সম্পদসমূহৰ অনুসন্ধান, পৰ্যালোচনা, পৰিচালনা, সংৰক্ষণ আৰু সুৰক্ষাৰ বাবে নক্সা প্ৰস্তুত অতি লক্ষনীয় বিষয়। এনে আঁচনিত বা নক্সাত কাৰ্যসূচীসমূহৰ গঠন, বিকাশ আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ দিশত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰাতো অতি প্ৰয়োজনীয়। সমাজৰ ভিন্ন দিশৰ আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নয়ন আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ তথা এইসমূহৰ প্ৰগতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় এনে কাৰ্যকলাপে সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ওপৰত ভিন্ন প্ৰংসগৰে প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। এই পৰিস্থিতিত ব্যৱহাৰিক বৃদ্ধি আৰু সাংস্কৃতিক সম্পদৰ সুৰক্ষাৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষাৰ বাবে সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰি।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

(১) সাংস্কৃতিক সম্পদ কথাষাৰে কি বুজায়? (৫০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

(২) সমাজ গঠনত সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভূমিকা কি? (৫০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৩.৪ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ সংৰক্ষণ

সাংস্কৃতিক সম্পদ সুৰক্ষাৰ বাবে বৰ্তমান সময়ত ভিন্ন আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আনহাতে সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা সুকলমে সম্পাদন কৰাৰ বাবে ৰাজ্যিক বা যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থা বা প্ৰশাসনে সাংস্কৃতিক সুৰক্ষাৰ বাবে আইন আৰু নিয়মো সৃষ্টি কৰিছে। ইয়াৰ ভিতৰত বিভিন্ন সম্পদৰ প্ৰকাৰ; যেনে— ঐতিহাসিক; প্ৰাগঐতিহাসিক পুৰাতাত্বিক স্থান, প্ৰাচীন গৃহ বা ঘৰ, ঐতিহাসিক জিলা, অভিযান্ত্ৰিক বৈশিষ্ট্য ; যেনে— পথৰ তলত, ৰেলপথৰ ৰূপ, দলং, যুদ্ধক্ষেত্ৰ, ঐতিহাসিক আৰু সাংস্কৃতিক ভূ-প্ৰকৃতি, পৰম্পৰাগত সাংস্কৃতিক সম্পত্তি আদি অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব পাৰে। মনকৰিবলগীয়া কথা যে সকলো সাংস্কৃতিক সম্পদ সংজ্ঞা অনুসৰি ঐতিহাসিক সম্পদৰ আওতালৈ নাহে। এইসমূহৰ অন্তৰ্ভুক্তিৰ বাবে যোগ্যতাৰে মান নিৰূপণৰ মাত্ৰা অতিক্ৰম কৰাটো বাঞ্ছনীয়।

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ সংৰক্ষণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপঃ

ঐতিহ্য প্ৰেক্ষাপটত সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা মূলতঃ প্ৰত্নতাত্ত্বিক সম্ভাৱনা থকা স্থানসমূহৰ অনুসন্ধান, ঐতিহাসিক স্থান আৰু শিল্পকৰ্মৰ সংৰক্ষণ আৰু ব্যাখ্যা, আৰু খিলঞ্জীয়া লোকৰ সংস্কৃতিৰ সৈতে জড়িত। পুৰাতত্ত্বৰ সমল উদ্ধাৰৰ বাবে লোৱা পদক্ষেপ, খিলঞ্জীয়া লোকৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰতি সংবেদনশীলতা, আৰু সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য ৰক্ষাৰ বাবে পৰৱৰ্তী আইন প্ৰণয়নৰ দ্বাৰাহে বিষয়টোৱে বিকাশ লাভ কৰিছিল।

যুগসাপেক্ষ খনন এক ধ্বংসাত্মক প্ৰক্ৰিয়াও হ'ব পাৰে। কিন্তু যেতিয়া এই খনন প্ৰক্ৰিয়াই সমল উদ্ধাৰ কৰে, সেইটোৱেই এটা স্থানীয়তাৰ মান আৰু সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰ পুনৰ্গঠনৰ ভেটি হিচাপে যথেষ্ট পৰিমাণে কাম কৰে। মানৱ ঐতিহ্যৰ নিৰ্বিচাৰ আৰু ব্যাপক ধ্বংস এৰাই চলিবলৈও ঐতিহাসিক বা প্ৰত্নতাত্ত্বিকভাৱে স্থান, গঠন আৰু শিল্পকৰ্মৰ ক্ষতি সীমিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান নিয়মৰ কাম কৰে। ভাৰতত ১৯৪৭ চনত সৰু সৰু পৰিৱৰ্তনেৰে সংশোধন কৰা প্ৰাচীনতা সংৰক্ষণ আইন (১৯৪৭) নামৰ আইনত ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰী কৰ্তৃপক্ষক সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যক সুৰক্ষা আৰু সংৰক্ষণৰ ক্ষমতা যথেষ্ট পৰিমানে প্ৰদান কৰা দেখা যায়। ব্ৰিটিছ শাসনৰ সময়ত উত্তৰ-পশ্চিম ভাৰতত ৰেলপথ নিৰ্মাণৰ সময়ত ভুলবশতঃ সিন্ধু উপত্যকা সভ্যতাৰ বহু অৱশিষ্ট আৱিষ্কাৰ হৈছিল। চৰকাৰে লগে লগে ধ্বংসাৱশেষসমূহৰ খনন আৰু সংৰক্ষণ আৰম্ভ কৰে। ইফালে সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা (Cultural Resource Management - CRM) ৰ মূল কৰ্ম হ'ল —: নিজৰ ভূ-খণ্ডত নতুন আৱিষ্কাৰসমূহৰ লক্ষ্যত গুৰুত্ব আৰোপ আৰু ঠাইখন তথা ইয়াৰ ধ্বংসাৱশেষসমূহ সুৰক্ষিত আৰু সংৰক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা। যেতিয়া কোনো বিপন্ন বা বিপদাপন্ন (Endangered) স্থানৰ জৰুৰী প্ৰয়োজন হ'ব, তেতিয়া ইয়াক সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা। সেয়ে এনে দিশৰ অসংখ্য উদাহৰণ দেশজুৰি বিয়পি আছে। বিশ্বৰ অন্যান্য ক্ষেত্ৰলৈ চকু দিলে ইজিপ্তৰ আবু চিম্বেল মন্দিৰৰ স্থানান্তৰিত কৰণৰ সময়ত ইউনেস্কোই গ্ৰহণ কৰা প্ৰকল্পটো এই ক্ষেত্ৰত অনন্য। আছোৱান উচ্চবান্ধ নিৰ্মাণৰ ফলত আবু চিম্বেল মন্দিৰ ভাবুকিৰ সন্মুখীন হয়, যাৰ ফলত নাছেৰ হ্ৰদৰ স্তৰ বৃদ্ধি পায়, ইউনেস্কোৱে তৎকালীন উদ্ধাৰ অভিযান আৰম্ভ কৰে। অন্ধ্ৰ প্ৰদেশৰ ১৫ বছৰীয়া প্ৰকল্প নাগাৰ্জুন সাগৰ বা নাগাৰ্জুন কোণ্ডাত গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। অসমৰ ঐতিহ্য বহনকাৰী মাজুলী জিলাৰ দক্ষিণপাট সত্ৰৰ সম্পদ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত ইউনেস্কোই গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপো অন্যতম। আনহাতে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান আৰু মানাহ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানো প্ৰাকৃতিক বৈচিত্ৰ্যৰ ক্ষেত্ৰত অন্যতম আৰু এই সম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা যাৱতীয় ভূমিকা বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

ভাৰতৰ বিশেষকৈ উত্তৰ আৰু উত্তৰ-পশ্চিম ভাৰতৰ সকলো বিখ্যাত ঐতিহাসিক স্থান; যেনে— তাজমহল, ফতেহপুৰ ছিক্ৰী আৰু লালকিল্লাৰ বাবে ভাৰতৰ পুৰাতাত্ত্বিক জৰীপ দায়বদ্ধ। সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষতে এই ধৰণৰ অসংখ্য কীৰ্তিচিহ্ন অৱস্থিত। অসমত ভাৰতৰ পুৰাতাত্ত্বিক জৰীপ আৰু অসম পুৰাতাত্ত্বিক জৰীপে চুতীয়াসকলৰ উজনি অসমৰ শদিয়াৰ কেঁচাইখাটি মন্দিৰ, নীলাচল পাহাৰৰ কামাখ্যা মন্দিৰ, ধেমাজিৰ মালিনী থান, আহোম

ৰাজ্যৰ শিৱসাগৰত থকা ঐতিহাসিক স্থান, ৰংঘৰ, কাৰেংঘৰ, নামডাং শিলৰ সাঁকো, আৰু চৰাইদেউত থকা ৰাজকীয় সমাধিস্থলীক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ উপৰিও অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত সিচঁৰতি হৈ থকা সমলসমূহৰ ভিতৰত —শিলচৰৰ ওচৰৰ বিখ্যাত খাছপুৰ ধ্বংসাৱশেষ, বিশ্ববিখ্যাত শক্তিপীঠ-গুৱাহাটীৰ কামাখ্যা মন্দিৰৰ কাষৰীয়া পুৰাতাত্বিক সমল, গোৱালপাৰাৰ মৰনৈৰ সূৰ্য পাহাৰ অন্যতম।

সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ ভিন্ন দিশঃ

পুৰাতাত্বিক সমলৰ খনন আৰু সংৰক্ষণৰ বাবে সময়ে সময়ে ভিন্ন কাৰ্য ব্যৱস্থা হাতত লোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ ভিতৰত কেতিয়াবা চৰকাৰৰ তত্বাৱধানত কোনো ব্যক্তিগত সংস্থাইও এনে কামত হাত দিয়ে। এইসমূহৰ বেছিভাগেই চুক্তিৰ ভিত্তিত গঢ় লয়। এই দিশত কাম কৰা ব্যক্তিগত সংস্থাসমূহ বিশ্বজুৰি অন্যান্য অংশতো আছে। পুৰাতাত্বিক স্থান পৰিচালনা ভাৰতৰ পুৰাতাত্বিক জৰীপৰ উপৰিও ভাৰতৰ প্ৰতিখন ৰাজ্য চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক পুৰাতত্ব বিভাগ আৰু এটা ঐতিহাসিক আৰু প্ৰাচীন গ্ৰন্থ অধ্যয়ন বিভাগ আছে যিবোৰ পৰিচালনাৰ দায়িত্বত থাকে ৰাজ্য চৰকাৰ। বিভিন্ন স্থান, কীৰ্তিচিহ্ন আৰু অনুৰূপ গঠনৰ আকাৰত প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ অস্তিত্ব নিৰ্ণয় কৰিবলৈ জৰীপ কৰা হয়। এনে ক্ষেত্ৰত সম্পদৰ তথ্য লাভৰ পিছত উক্ত সংস্থাৰ পঞ্জীয়ন বিষয়াই অঞ্চলটো ভ্ৰমণ কৰি ঐতিহ্যৰ মূল ভেটি (কাঠামো) চিনাক্ত কৰে। ৰাষ্ট্ৰীয় পঞ্জীয়নত পঞ্জীয়ন হোৱাৰ পিছত দায়িত্বশীল কৰ্তৃপক্ষই ৰাজ্য-কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক বিষয়টি অৱগত কৰে, যিয়ে পৰৱৰ্তী সময়ত ঐতিহ্য সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে উপযুক্ত পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰে। জনসাধাৰণৰ সংশ্লিষ্ট সদস্যসকলৰপৰা আৰু লগতে উন্নয়নমূলক কামত নিয়োজিত নিৰ্মাণ সংস্থাসমূহৰ ভিতৰৰ উৎসৰ পৰাও লাভ কৰা তথ্যৰ জৰিয়তে চৰকাৰক স্থান আৰু অন্যান্য ধ্বংসাৱশেষৰ বিষয়ে সচেতন কৰা হয়। উদাহৰণস্বৰূপে—গুৱাহাটীৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত অসমীয়া ঐতিহাসিক স্থান আমবাৰী জনসাধাৰণৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱাৰ লগতে অসমৰ ৰাজ্যিক সংগ্ৰহালয়লৈও এনেধৰণৰ বহু দিশ আহিছিল। এই স্থান যেতিয়া ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংকে নতুন মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ বাবে বাছনি কৰি লৈছিল। এই স্থানত অসংখ্য সাংস্কৃতিক ধ্বংসাৱশেষ আৱিষ্কাৰ কৰা হয়, যিটো স্থান পিছলৈ অসম চৰকাৰে সুৰক্ষিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে। আনহাতে, আমবাৰী স্থানৰ সুৰক্ষাৰ বাবে আৱাসিক নিৰ্মাণত নিয়োজিত স্থানীয় বাসিন্দাসকলে সাংস্কৃতিক আৱিষ্কাৰ আৰু যিকোনো ধৰণৰ পুৰাতাত্বিক সামগ্ৰীৰ সংঘটনৰ তথ্য কৰ্তৃপক্ষৰপৰা লুকুৱাই ৰাখিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাইছিল, কাৰণ চৰকাৰে এনেস্থানসমূহ দখল কৰি ল'ব পাৰে। এইটো কোনো বিচ্ছিন্ন ক্ষেত্ৰ নহয়; অসমৰ কিছু অংশত জনসাধাৰণৰ ফালৰ পৰাও তেওঁলোকৰ বাধা আহিছিল। সেয়েহে চহৰ অঞ্চলত নতুন নিৰ্মাণৰ সৈতে জড়িত সকলো পক্ষই তেওঁলোকৰ প্ৰস্তাৱিত নিৰ্মাণ স্থানৰ জৰীপ কৰাটো বিজ্ঞানসন্মতভাৱে বাধ্যতামূলক হ'ব লাগে। কাৰণ আমি আমাৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য সংৰক্ষণক অগ্ৰাধিকাৰ আৰু ইবোৰৰ সংৰক্ষণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগিব।

বহল পৰিসৰত সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ প্ৰক্ৰিয়াঃ

দেশৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য সামগ্ৰীৰ চলি থকা ক্ষতিৰ ব্যৱহাৰিক সমাধান, ৰীতি-নীতি প্ৰণয়ন কৰা আৰু এইদৰে জনসাধাৰণৰ সকলো শ্ৰেণীৰ মাজত সাধাৰণ সজাগতা আৰু সচেতনতা বৃদ্ধিৰ প্ৰয়োজনীয় দিশ বৰ্তমান সময়ত যথেষ্ট পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছে। আফগানিস্তানত তালিবান শাসনৰ সময়ত বামিয়ানত থকা বিশ্ববিখ্যাত বুদ্ধৰ মূৰ্তিবোৰ সম্পূৰ্ণ অৱজ্ঞাৰে ধূলিত পৰিণত হৈছিল, যদিও বিশ্বজুৰি সেইসমূহ ভাঙি পেলাবলৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল। আমি আশংকা কৰিব পাৰোনে যে কোনো নতুন কৰ্তৃপক্ষ বা সম্প্ৰদায়ে, বেলেগ ধৰ্মলৈ ধৰ্মান্তৰিত হৈ, সেই স্থানৰ পূৰ্বৰ ঐতিহ্যক অৱজ্ঞা কৰিব? সঁচাকৈয়ে ভাৰতৰ দৰে ধৰ্মনিৰপেক্ষ দেশত এনে পৰিস্থিতি থাকিব নোৱাৰে। ইফালে ভাৰতীয় ঐতিহ্যৰ ক্ষেত্ৰ 'ৰাম মন্দিৰ'ৰ ধ্বংসাৱশেষ আৰু বৰ্তমান পুনৰ নিৰ্মাণ কৌশলো এইক্ষেত্ৰত অন্যতম।

মুঠৰ ওপৰত জনসাধাৰণৰ আৱেগ হ'ব লাগে দেশৰ সকলো ধৰণৰ পুৰাতাত্ত্বিক অৱশিষ্টক সংৰক্ষণ আৰু সন্মান কৰা। প্ৰাচীন ক্ষেত্ৰসমূহৰ বাবে ধৰ্মীয়, সামাজিক, সাংস্কৃতিক সংযোগ বা পৰিচয় নিৰ্বিশেষে ত্যাগৰ মানসিকতা গঢ়ি তোলা। কিন্তু আমি ঐতিহাসিক আৰু পুৰাতাত্ত্বিক ধ্বংসাৱশেষৰ বাবে আমাৰ সংৰক্ষণ নীতিৰ সৈতে সাৱধানে আগবাঢ়িব লাগিব। আৰম্ভণি কৰিবলৈ আমাৰ দেশৰ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ মূল্যায়ন কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। তাৰ পিছত দেশৰ বিভিন্ন অঞ্চলত জনসাধাৰণক তেওঁলোকৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যৰ বিষয়ে জ্ঞান দিবলৈ ৰাজহুৱা আবেদন জনোৱাৰ বিকল্প ব্যৱস্থা ল'ব লাগিব। সেইবাবে দেশৰ অতীতৰ ঐতিহ্যৰ বিষয়ে জনসাধাৰণক জ্ঞান দিবলৈ জাতিটোৰ সুবিধাৰ্থে স্থান আৰু পুৰাতাত্ত্বিক অৱশিষ্ট চিনাক্ত কৰিব লাগিব। এই ধৰণৰ অনুসৰণ প্ৰক্ৰিয়াত ইয়াক সজাগতাৰ প্ৰকল্প হিচাপে গ্ৰহণ কৰাটো সম্ভৱ, যাৰ বাবে ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় পৰ্যায়ত দেশৰ ঐতিহ্য সম্পদসমূহ সংৰক্ষণৰ দিশত অক্লান্তভাৱে কাম কৰিবলৈ পুৰাতত্ত্ববিদ আৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট পক্ষসমূহৰ এক নিৰন্তৰ ভূমিকাৰ প্ৰয়োজন হয়। চৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ সৈতে আলোচনা প্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ত অতিক্ৰম কৰিবলগীয়া অসংখ্য বাধাসমূহৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ইয়াক সহজ কাম যেন নালাগে। আধুনিক আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নৰদ্বাৰা ভাবুকি নপৰা ঠাইসমূহ এই ক্ষেত্ৰত আদৰ্শ পথেৰে আগবঢ়া উচিত। কিন্তু এনে প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱা যিকোনো অনুসন্ধানকাৰীয়ে সম্পূৰ্ণ বৈজ্ঞানিক প্ৰকৃতিৰ গৱেষণাৰে নক্সা প্ৰস্তুত কৰাৰ প্ৰয়োজন। তথাপিও, যেতিয়া ক্ষেত্ৰ(ছাইট)সমূহ আগতীয়াকৈ ধ্বংসৰ ভাবুকি আহিব পাৰে তেনে ক্ষেত্ৰত তেতিয়া বাজেট, জনস্বাৰ্থ, উন্নয়ন প্ৰকল্পৰ বাবে সম্ভাব্য বিকল্প নক্সা আৰু প্ৰশমন খৰচৰ দৰে আন বহুতো দিশ পৰ্যালোচনা মাজলৈ আনিব লগা হয়।

সাংস্কৃতিক সম্পদৰ জৰীপ আৰু অন্যান্য প্ৰসংগঃ

পুৰাতত্ত্বৰ সম্পদ ব্যৱস্থাপনা শৈক্ষিক গৱেষণা চৰকাৰী সংস্থাৰদ্বাৰা পৰিচালিত, নিয়ন্ত্ৰিত আৰু সম্পন্ন কৰা হয়। এনে প্ৰকল্পৰ মাজত বিৰোধ যেন লাগিলে পুৰাতাত্ত্বিক জৰীপ বা যিকোনো অনুমোদিত সংস্থাক সংৰক্ষণৰ চুক্তি প্ৰদান সহজেই অনুমেয়। এই ক্ষেত্ৰত সংশ্লিষ্ট সংস্থাসমূহে পুৰাতত্ত্বক এক আনুভূতিক বিজ্ঞান হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। যিটো স্বাভাৱিক প্ৰকৃতিৰ ওচৰ চপা। ই নীতিগত দৃষ্টিভংগীয়ে সংস্কৃতিৰ বাবে এটা বৰ্ণনাত্মক পদ্ধতি নিৰ্ধাৰণ কৰে, যিটো ব্যৱহাৰ কৰি এটা নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত সংস্কৃতিৰ বৰ্ণনা কৰিব পাৰি। পুৰাতত্ত্ববিদসকলৰ মতে মৃৎশিল্পৰ দৰে জীৱিত শিল্পকৰ্মসমূহ শৈলী, ৰূপ আৰু পৰিবৰ্তনৰ ক্ষেত্ৰত সময়ৰ লগে লগে মানুহৰ আচৰণৰ প্ৰকাশ সলনি হ'ব পাৰে। আনহাতে সংস্কৃতিৰ ঐতিহাসিক পুনৰ্গঠন হৈছে এক ফলপ্ৰসূ সাংগঠনিক আহিলা, যিয়ে বিশ্ব পুৰাতত্ত্বক অতিতৰে পৰা কিছু বৰ্ণনাত্মক ক্ৰম প্ৰদান কৰি আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত অসংখ্য বৃহৎ জৰীপ অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণ অন্বেষণমূলক গৱেষণা চলোৱাৰ বাবে আনুভূতিক পদ্ধতিও সুবিধাজনক।

সাংস্কৃতিক সম্পদ আৰু জনসাধাৰণঃ

পৰিৱেশ সুৰক্ষা আৰু জনসাধাৰণৰ অংশগ্ৰহণক উৎসাহিত কৰা সাংস্কৃতিক ধ্বংসাৱশেষৰ ওচৰৰ স্থানীয় বাসিন্দাসকলেহ হৈছে তেওঁলোকৰ সুৰক্ষাৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা সৰ্বোত্তম সংস্থা। স্থানীয় জনসাধাৰণে অৱশিষ্টৰ ওচৰত থকাৰ ফলত প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ স্থানৰ অন্তৰ্গত হোৱাৰ অনুভৱ গঢ়ি তোলে। ইয়াৰ উপৰিও ওচৰ-চুবুৰীয়া অঞ্চলৰ বাসিন্দাসকলে ইয়াৰ অস্তিত্বৰ বিষয়ে চৰকাৰ বা সমতুল্য কৰ্তৃপক্ষক জনায়, যিয়ে ঠাইখন আৰু ইয়াৰ অৱশিষ্ট সংৰক্ষণৰ বাবে দায়বদ্ধ। ৰাজহুৱা পুৰাতত্ত্ব আৰু পৰ্যটনৰ জৰিয়তে ইয়াৰ তাৎপৰ্য চাৰিওফালৰ জনগোষ্ঠীসমূহলৈ জনোৱা হ'ব পাৰে। ইয়াৰ উপৰিও ই পুৰাতত্ত্ববিদসকলক বুজিবলৈ সহায় কৰে যে এজন সাধাৰণ ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ তাৎক্ষণিক বা দূৰৈৰ অতীতক কেনেদৰে চায়। কিছুমান ধ্বংসাৱশেষ অনাদি কালৰপৰাই এটা অঞ্চলৰ মানুহৰ সৈতে অবিচ্ছেদ্যভাৱে জড়িত হৈ আছে আৰু ই জীৱন্ত প্ৰথাৰ ৰূপত তেনেকৈয়ে আছে। বছৰৰ এটা নিৰ্দিষ্ট সময়ত সংশ্লিষ্ট সম্প্ৰদায়ে অৱশিষ্টসমূহৰ স্মৃতিত উৎসৱ পালন কৰে। ইয়াৰ উপৰিও মানুহে নিজৰ চিন্তা আৰু এনে অৱশিষ্টৰ প্ৰতি সন্মানৰ ফলত সামাজিক ৰীতি-নীতিৰ সূচনা কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে— অসমৰ কাৰ্বি আংলঙত পোৱা বিভিন্ন আকৃতি আৰু আকাৰৰ স্মাৰক (মেগালিথিক) কীৰ্তিচিহ্নসমূহ প্ৰাচীন কালৰপৰাই চলি আহিছে। ৰাজহুৱা পুৰাতত্ত্বই সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য আৰু সম্পদ সংৰক্ষণৰ বাৰ্তা সাধাৰণ জনতাৰ মাজলৈ বিয়পাই দিয়ে, পুৰাতাত্ত্বিক অৱশিষ্ট আৰু সাংস্কৃতিক স্থানসমূহ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত

সক্ৰিয় ভূমিকা ল'বলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰে। তেওঁলোকৰ মেগালিথিক প্ৰথাৰ স্মৃতিত নগা সম্প্ৰদায়ে শিলগুটি টানি উৎসৱ পালন কৰে।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

(১) সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ ব্যৱহাৰিক গুৰুত্ব আছেনে? (৫০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

(২) জনসাধাৰণৰ সচেতনতাই সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণত কি ভূমিকা ল'ব পাৰে? (৫০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৩.৫ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ লগত জড়িত সম্পদ সুৰক্ষাৰ আধুনিক প্ৰসংগ

পুৰাতাত্ত্বিক সম্পদৰ সৈতে জড়িত ব্যক্তিসকলৰ থান নুডছনে ১৯৮৬ পুৰাতাত্ত্বিক স্থানসমূহৰ মালিক আৰু তথ্যৰ সৈতে সম্পৰ্কহীনভাৱে (মালিকীস্বত্বৰ বিষয়)ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছে। মন কৰিবলগীয়া যে পুৰাতাত্ত্বিক স্থান ব্যক্তিগত সম্পত্তিত অৱস্থিত হ'লেও চৰকাৰে অৱশিষ্টসমূহৰ মালিকীস্বত্ব বজাই ৰাখে, কিয়নো সকলো সামগ্ৰীৰ অৱশিষ্টসমূহ এখন বিশ্বৰে সম্পদ। ভাৰতৰ পুৰাতাত্ত্বিক ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহ এইক্ষেত্ৰত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। ভাৰতত ব্ৰিটিছ শাসনৰ সময়চোৱাত ইতিহাসবিদ আৰু পুৰাতত্ত্ববিদসকলে পুৰাতাত্ত্বিক ভিত্তি অধ্যয়নৰ বাবে ভিন্ন আঁচনি আৰম্ভ কৰে। তেওঁলোকৰ উদ্দ্যেশ্য মহৎ। কিয়নো এইধৰণৰ প্ৰাসংগিক তথ্যৰে তেওঁলোকে সংগ্ৰহালয় প্ৰস্তুতৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। এইক্ষেত্ৰত সমগ্ৰ বিশ্বতে অসংখ্য সংগ্ৰহালয় আছে যদিও আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ বিশেষভাৱে সুপৰিচিত। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত কিয়নো প্ৰায় প্ৰতিটো নৃতত্ত্ব আৰু পুৰাতত্ত্ব বিভাগৰ এটা সংশ্লিষ্ট সংগ্ৰহালয় আছে। ইফালে আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত বৰ্তমানৰ সাংস্কৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা আইন আৰু পদ্ধতিসমূহে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা দেখা যায়।

ক) ঐতিহাসিক সম্পত্তি (ৰাষ্ট্ৰীয় ঐতিহাসিক স্থানৰ পঞ্জীৰ বাবে তালিকাভুক্ত বা যোগ্য)।

খ) পুৰণি সম্পত্তি যিবোৰৰ সাংস্কৃতিক মূল্য থাকিব পাৰে, কিন্তু ৰাষ্ট্ৰীয় পঞ্জীৰ বাবে যোগ্য হ'ব পাৰে বা নহ'বও পাৰে।

গ) আধ্যাত্মিক স্থান

ঘ) সাংস্কৃতিক প্ৰাকৃতিক দৃশ্য

ঙ) প্ৰত্নতাত্ত্বিক স্থান

চ) জাহাজৰ ধ্বংসাৱশেষ, ডুব যোৱা বিমান

ছ) আমেৰিকাৰ থলুৱা কবৰ আৰু সাংস্কৃতিক সামগ্ৰী

জ) ঐতিহাসিক নথি-পত্ৰ

ঝ) প্ৰত্নতাত্ত্বিক আৰু ঐতিহাসিক সামগ্ৰী

ট) ধৰ্মীয় স্থান

ঠ) ধৰ্মীয় প্ৰথা

ড) প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ সাংস্কৃতিক ব্যৱহাৰ

ঢ) লোক-জীৱন, পৰম্পৰা আৰু অন্যান্য সামাজিক অনুষ্ঠান

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰকে ধৰি বিশ্বৰ অন্যান্য ঐতিহ্য ব্যৱস্থাপনা আইন থকা দেশসমূহত পুৰাতাত্ত্বিক অনুসন্ধানৰ এক উল্লেখযোগ্য অংশ উন্নয়নৰ ভাবুকিৰ সন্মুখীন হোৱা স্থানসমূহত কৰা হয়। আমেৰিকাত সম্প্ৰতি এনে অনুসন্ধান ব্যক্তিগত কোম্পানী, সংস্থাসমূহে কোনো ব্যক্তিৰ পৰামৰ্শৰ ভিত্তিত গ্ৰহণ কৰে।

ইফালে ব্ৰিটিছ সংগ্ৰহালয় অষ্টাদশ শতিকাত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। অৱশ্যে প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহালয় স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত ডেনিছ পুৰাতত্ত্ববিদসকল আছিল অগ্ৰণী। মিউজিয়ামৰ প্ৰথম কিউৰেটৰ চি জে থমচেনে মিউজিয়ামৰ প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি 'তিনি বয়সৰ ব্যৱস্থা'ৰ ধাৰণাটো আগবঢ়াই লৈ গৈছিল। সঁচাকৈয়ে, ৰাছমাছ নাইৰুপ, ভেডেল-চাইমনচেন, সঞ্জভেন নিলছন, জে জে ৱৰ্ছাই, আৰু খ্ৰীষ্টিয়ান জৰ্গেনচেন থমচেনকে ধৰি প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ প্ৰতি আগ্ৰহী কেইজনমান ডেনিছ অভিজাত শ্ৰেণীৰ অসাধাৰণ প্ৰচেষ্টাৰ ফলতেই ১৮০৬ চনত বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ সৈতে 'নেচনেল মিউজিয়াম অৱ ডেনিছ এণ্টিকিউটিজ' প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয় কোপেনহেগেনৰ প্ৰাচীন সামগ্ৰীৰ সৰু সংগ্ৰহৰ জৰিয়তে গঢ়ি উঠিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত প্ৰাচীন সামগ্ৰীসমূহৰ শ্ৰেণীবিভাজন অসম্ভৱ আছিল; থমচেনে ইয়াৰ পথ প্ৰদৰ্শক হৈ 'ত্ৰি যুগ' ব্যৱস্থা গঢ়ি তুলিছিল, যিয়ে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল যে মানৱ জাতিৰ সমগ্ৰ ইতিহাস শিল যুগ, ব্ৰঞ্জ যুগ আৰু লোহা যুগৰ মাজেৰে পাৰ হৈ গৈছিল, যিটো পিট নদীৰ খননৰদ্বাৰা নিশ্চিত কৰা হৈছে। ভাৰততো অসংখ্য সংগ্ৰহালয় আছে, দুয়োটাতে ৰাজ্য আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত আৰু মানৱ সম্পদ মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনস্থ সংস্কৃতি বিভাগে ইয়াৰে কেইবাটাও (ৰাষ্ট্ৰীয় সংগ্ৰহালয়) হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰিছে, ইয়াৰে আটাইতকৈ বিশিষ্ট হৈছে নতুন দিল্লীৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংগ্ৰহালয় আৰু কলকাতাৰ ভাৰতীয় সংগ্ৰহালয়। ৰাষ্ট্ৰীয় সংগ্ৰহালয়ৰ বাহিৰেও আমাৰ দেশত কেইবাটাও (ছাইট সংগ্ৰহালয়)আছে, দেশৰ আটাইতকৈ বিখ্যাত সংগ্ৰহালয়টো আছে নাগাৰ্জুনকোণ্ডাত। পূৰ্বৰ ৰাজধানী 'নাৰা'ত অৱস্থিত জাপানীজ অ'পেন এয়াৰ মিউজিয়াম এছিয়াৰ অন্যতম বিখ্যাত মিউজিয়াম। ফিলিপাইনছ, মালয়েছিয়া আৰু ভিয়েটনামত এনে অসংখ্য সংগ্ৰহালয় আছে। ইফালে চৰকাৰী বিধি অনুসৰিয়ে অসমতো এইধৰণৰে শিক্ষাৰ্থীক পাঠদানৰ ব্যৱস্থা গঢ় দিয়া হৈছিল। এইক্ষেত্ৰত কটন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মিউজিয়াম অধ্যয়নৰ লগতে বহু আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠানত নৃতত্ত্ব, ভূ-বিজ্ঞান, ভূগোল(জিছ) আদিবোৰ উপলব্ধ আছে।

৩.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

সাংস্কৃতিক সম্পদ মানৱ সমাজৰ ভৌতিক কাৰ্যকলাপ বা অতীত মানৱৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ্যাত্মক দিশৰ লগত জড়িত। এই সম্পদসমূহ প্ৰাকৃতিক আৰু মানৱ সৃষ্ট দুই ধৰণৰ পোৱা যায়। সাংস্কৃতিক সম্পদসমূহৰপৰা অতীতৰ সমাজ জীৱনৰ লগতে পাৰিপাৰ্শ্বিক দিশৰ বিষয়ে কেতবোৰ তথ্য পোৱা যায়। যিবোৰ বৰ্তমান প্ৰেক্ষাপটত সমাজৰ বাবে অতিশয় গুৰুত্বপূৰ্ণ। সেয়েহে এই সম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ সমাজৰ হিতৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। বৰ্তমান সময়ত সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আঁচনিসমূহৰ লগতে এই সম্পদসমূহৰ জৰীপ কাৰ্য আৰু জনসাধাৰণৰ সচেতনতাইহে প্ৰাকৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ কাৰ্য প্ৰকৃতাৰ্থত বাস্তৱায়িত কৰিব পাৰিব।

৩.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

(ক) সাংস্কৃতিক সম্পদ কি? ইয়াৰ পৰিসৰ আৰু শ্ৰেণীবিভাগ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(খ) সাংস্কৃতিক সম্পদৰ লগত জড়িত ভিন্ন প্ৰসংগসমূহৰ ধাৰণা দিবলৈ যত্ন কৰা।

(গ) সাংস্কৃতিক সম্পদৰ বিস্তৃত পৰিসৰে কি কি দিশলৈকে অধ্যয়ন বা তথ্য আহৰণ বা আঁচনি প্ৰস্তুত কৰে বহলাই লিখা।

(ঘ) বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত সাংস্কৃতিক সম্পদে গ্ৰহণ কৰা ভূমিকা আৰু এইবোৰৰ সংৰক্ষণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা আঁচনিসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

(ঙ) বিশ্বৰ ভিন্ন প্ৰান্তৰ প্ৰাকৃতিক আৰু মানৱসৃষ্ট সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ক্ষেত্ৰ আৰু বৰ্তমান ক্ষেত্ৰসমূহৰ বিষয়ে এটি পৰিচয়মূলক টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

(চ) সাংস্কৃতিক সম্পদ কিয় সংৰক্ষণ কৰিব লাগে? বহলাই ব্যাখ্যা কৰা।

(ছ) বৰ্তমান সময়ত সাংস্কৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ ধাৰণা দিবলৈ যত্ন কৰা।

৩.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ঘোষ, অমলানন্দ ঃ ভাৰতীয় প্ৰত্নতত্ত্ব, বুৰঞ্জী আৰু পুৰাতত্ব বিভাগ, অসম চৰকাৰ, ১৯৬০

নেওগ, মহেশ্বৰ ঃ পৱিত্ৰ অসম, অসম সাহিত্য সভা, ১৯৬৯

হাকাচাম, উপেন ৰাভা ঃ অসমীয়া আৰু অসমৰ জাতি-জনগোষ্ঠীঃ প্ৰসঙ্গ-অনুষঙ্গ, কিৰণ প্ৰকাশ, ২০১৩

Baruah, B. K. ঃ A Cultural History of Assam (Early Part), Lawyer's Book Stall, 1669

Sharma, M. M. ঃ Inscription of Ancient Assam, Gauhati University Press, 1979

* * *

চতুৰ্থ বিভাগ
সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণ

বিভাগৰ গঠনঃ

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৪.৩ গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়নৰ ধাৰণা

৪.৩.১ বিভিন্ন গণমাধ্যম (চিনেমা, ৰেডিঅ', টেলিভিশ্যন, ফটোগ্ৰাফী আদি)

৪.৩.২ চাইবাৰ ক্ৰাইম (চাইবাৰ সংস্কৃতিৰ ধাৰণা)

৪.৩.৩ ইণ্টাৰনেট, ই-সাহিত্য, অন-লাইন জাৰ্ণেল, বেৱ-ছাইট, ছ'চিয়েল চাইট, ভিডিঅ' গেম, পৰ্ণ ছাইট, ইত্যাদি

৪.৪ ইণ্টানেটৰ ক্ষতিকাৰক দিশসমূহ

৪.৫ বিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য

৪.৬ বিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি

৪.৭ বিশ্বায়নৰ কু-প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান

৪.৮ সাৰাংশ (Summing Up)

৪.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Question)

৪.১০ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

পূৰ্বৰৰ্তী বিভাগটিত সংস্কৃতিৰ সমন্বয়, সমাহৰণ, অনাৰ্যীকৰণ আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি অহা হৈছে। এই বিভাগটিৰ আলোচ্য বিষয় হ'ল সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়ন।

বৰ্তমান সমাজত অন্য এক সংস্কৃতিয়ে গা কৰি উঠিছে। বৰ্তমান যুৱ সমাজত গা কৰি উঠা সপোনৰ পিছত দৌৰি ক্লান্ত হ'লেও সপোনক চুই চোৱাৰ আকাংক্ষা এৰি নিদিয়া এই সংস্কৃতিয়ে হৈছে **বিশ্বায়ন সংস্কৃতি** (Global Culture)। ইণ্টাৰনেট, বিভিন্ন গণ মাধ্যম তথা সামাজিক মাধ্যমৰ বহুল প্ৰয়োগ এই বিশ্বায়ন সংস্কৃতিৰ মূল আধাৰ।

এক বা একাধিক জনগোষ্ঠীয়ে বসবাস কৰা কোনো এখন ভূখণ্ডৰ অথবা এক বা একাধিক ভূখণ্ডত বসবাস কৰা বিশেষ এটা জনগোষ্ঠীৰ প্ৰণালীবদ্ধভাৱে পালন কৰি অহা ৰীতি-নীতি, বিশ্বাস-অবিশ্বাস, খাদ্যাভাস, সাজ-পাৰ, লোক-কলা, উৎসৱ-পাৰ্বন, নৃত্য-গীত, মাত-কথা আদি ;যাক আমি সংস্কৃতি (Culture) বুলি বুজো সেয়া আন এটা সংস্কৃতিৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিলে (সহাৱস্থান, সংঘাত , সমন্বয়, আন্তঃবিবাহ আদিৰ প্ৰভাৱত) সেই দুই বা ততোধিক সংস্কৃতিৰ সমাহৰণ (Assimilation), সংস্কৃতি-ধাৰণ (Acculturation) নতুবা বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱত পৰি হয় দ্বিতীয় অস্তিত্ব (Second Existence) নহয় কৃত্ৰিম লোকবিদ্যা (Fakelore) লৈ পৰিৱৰ্তন হয়।

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰাৰ অন্তত আপোনালোকে—

- বিশ্বায়নৰ ধাৰণা লাভ কৰি ইয়াৰ কাৰকসমূহৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব,
- ইণ্টাৰনেটৰ প্ৰতিকাৰক দিশসমূহ চালি-জাৰি চাব পাৰিব,
- অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ ওপৰত বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে পৰ্যালোচনা কৰিব পাৰিব,
- বিশ্বায়নৰ কু-প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান সম্বন্ধে বিচাৰ কৰিব পাৰিব।

৪.৩ গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়নৰ ধাৰণা

বিশ্বায়ন এটা আধুনিক পৰিভাষা আৰু মাধ্যমো বুলিব পাৰি। ব্যৱসায়-বাণিজ্য আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ সম্প্ৰসাৰণে বিশ্বায়নৰ প্ৰক্ৰিয়া অতি সহজ কৰি তুলিছে।১৯৬০ চনত Marshall Mchuhan নামৰ এগৰাকী চিন্তাবিদে ‘Globalization’ অভিধাটোকে ‘Global Village’ আখ্যা দি ইলেক্ট্ৰনিক যোগাযোগ মাধ্যমে এদিন সমগ্ৰ পৃথিৱীখনকে একত্ৰিত কৰি পেলাব বুলি এক ভাবিব নোৱাৰা বক্তব্য দাঙি ধৰিছিল।

বৰ্তমানে বিশ্বায়ন বা বাণিজ্যিকীকৰণৰ বিশ্ব-অৰ্থনীতি সম্পৰ্কীয় সূত্ৰই ক্ৰমান্বয়ে সমগ্ৰ বিশ্বকে গ্ৰাস কৰিছে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্ৰুত-উন্নয়নে আৰ্থ-সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু শৈক্ষিক ক্ষেত্ৰত দ্ৰুত-পৰিবৰ্তনৰ সূচনা কৰিছে । এনে এক পৰিৱেশত সমগ্ৰ পৃথিৱীখনে এতিয়া এখন সৰু গাঁৱলৈ পৰিণত হৈছে, যাক এক কথাত ‘ভৌগোলিক গ্ৰাম’(Global Village) বুলিব পাৰি। বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱত সমগ্ৰ বিশ্বৰে সৰু -বৰ প্ৰায়বোৰ ভাষা-সাহিত্য আৰু জাতি-জনগোষ্ঠীসমূহৰ পৰম্পৰাগত সংস্কৃতিলৈ ভাবুকি আহি পৰিছে । বিশ্বায়নে এহাতে সকলো ধৰণৰ ভৌগোলিক, ভাষিক বন্ধন ছিন্ন কৰি স্বকীয় পৰিচয় তচনচ কৰি পেলাইছে , আনহাতে সমগ্ৰ পৃথিৱীখনক এক কৰি সমহাৰত সাৰ্বজনীন আৰ উমৈহতীয়া সংস্কৃতিৰ পিনে ধাৱমান কৰিছে।

বৰ্তমান সমগ্ৰ বিশ্বই বিশ্বায়নৰ কবলত পৰিছে। মুক্ত অৰ্থনীতিৰ পৰিণতি স্বৰূপে বিশ্বৰ বিভিন্ন ধনী দেশসমূহে নিজৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ বিক্ৰীৰ কাৰণে বিশ্বৰ বজাৰত মুকলি কৰি দিয়াৰ ফলত বিভিন্ন দেশত থলুৱা ভাৱে প্ৰস্তুত আৰু উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি হৈছে। বিভিন্ন শ্ৰমজীৱি কৃষক, বনুৱা, শ্ৰমিকৰ লগতে কাৰিকৰ, শিল্পী, সাহিত্যিক আদিৰ জীৱনযাত্ৰাত বিশ্বায়নে এক ধুঁৱলি-কুঁৱলী পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰিছে। বিশ্বৰ অৰ্থনীতিলৈ অহা এনে পৰিৱৰ্তনৰ পৰিণতি স্বৰূপে সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰখনলৈয়ো প্ৰত্যাহ্বান নামি আহিছে। বিশ্বৰ চহকী আৰু বণিক গোষ্ঠীসমূহৰ পৃষ্ঠপোষকতাক কিছুমান পণ্য সামগ্ৰীয়ে বিশ্বৰ বজাৰত এক সুকীয়া আৰু স্থায়ী মূল্যমান নিৰ্ধাৰিত হোৱাৰ লগে লগে আধুনিক ছপা আৰু বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ জহত ব্যাপক হাৰত প্ৰচাৰ হৈ হাজাৰ হাজাৰ

মানুহৰ কাম চাপিবলৈ সক্ষম হোৱাত প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত সেইসমূহ সামগ্ৰী তিষ্ঠি থকাটো তেনেই স্বাভাৱিক হৈ পৰিছে। বিশ্বৰ বজাৰত স্থান লাভ কৰাৰ লগে লগেই সেই সেই সামগ্ৰীৰাজিৰ উৎপাদন আৰু মূল্যমান নিৰূপণতো গুৰুত্ব দিবলগীয়া হোৱাত তুলনামূলকভাৱে কম মূল্যতে সেইসমূহ সামগ্ৰী বিশ্বৰ বজাৰত মুকলি কৰি দিব পৰাগৈ হৈছে।

ভাৰতবৰ্ষ বিভিন্ন জাতি-ধৰ্ম - বৰ্ণ আৰু ভাষা-ভাষীৰ মিলনক্ষেত্ৰ। ইয়াৰ 'অনৈক্যৰ মাজত ঐক্য' পৰিচয় অক্ষুণ্ণ ৰাখি জাতীয় ঐক্য আৰু সংহতিৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিয়ে অতীজৰে পৰা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। অৱশ্যে বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনে ইয়াৰ সৰু সৰু ভাষা-গোষ্ঠীসমূহলৈ এক অশনি সংকেত কঢ়িয়াই আনিছে আৰু ইয়াৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিক বিশ্বায়নৰ সৈতে খাপ খুৱাই নিবলৈ বহুতে অপৰাগতা প্ৰকাশ কৰিছে।

ভাৰতৰ সংবিধান স্বীকৃত ভাষাসমূহৰ ভিতৰত অসমীয়া ভাষা-ভাষীৰ সংখ্যা হিন্দী বা বাংলা ভাষা-ভাষীতকৈ যথেষ্ট কম। সেয়েহে বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱে অসমীয়া ভাষাকো স্পৰ্শ নকৰাকৈ থকা নাই। বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষৰ আন প্ৰান্তৰ দৰে অসমতো চুকে-কোণে কাঠফুলাৰ দৰে গঢ়ি উঠা ইংৰাজী মাধ্যমৰ বিদ্যালয়ে সৰ্বনাশী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে আৰু ইয়াৰ ফলত অসমীয়াকে ধৰি অসমৰ থলুৱা ভাষা-কৃষ্টি, সাংস্কৃতিক মূল্যবোধ, ঐতিহ্য-পৰম্পৰা এই সকলো কালৰ সোঁতত ক্ৰমান্বয়ে বিলুপ্তিৰ পথলৈ গতি কৰিছে।

বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ সমন্বয় আৰু সমাহৰণৰ যোগেদি বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিৰ সৃষ্টি হৈছে। অসমৰ প্ৰধান সংযোগী ভাষা অসমীয়া আৰু ই ৰাজ্যখনৰ প্ৰধান ৰাজ্যভাষা। সেইদৰে অসমৰ অন্যতম সহযোগী ভাষা হিচাপে বড়োৰ বাহিৰে অসমৰ ৰাভা, কাৰ্বি, তিৱা, দেউৰী, ডিমাছা, মিচিং, গাৰো আদি তিব্বত-বৰ্মীয় আৰু খামতি, ফাকে, আইতন, তুৰুং আদি টাইমূলীয় ভাষাৰ প্ৰচলন আছে। বিশ্বায়নৰ পৰিণতি স্বৰূপে অসমৰ প্ৰায়বোৰ জনগোষ্ঠীয়ে নিজস্ব লিপিৰ অভাৱ হেতুকে পূৰ্বে ব্যৱহাৰ কৰা অসমীয়া লিপিৰ পৰিৱৰ্তে নতুনকৈ ৰোমান লিপি গ্ৰহণ কৰিছে। হাজং,ৰাজবংশী, শৰণীয়া কছাৰী, নাথ-যোগী, মৰাণ, চুতীয়া, আহোম, সোণোৱাল কছাৰী আদি জনগোষ্ঠীসমূহৰ নিজস্ব ভাষা নাথাকিলেও সুকীয়া সমাজ-সংস্কৃতি বিদ্যমান। দেখ দেখকৈ বিশ্বায়নে এই ক্ষুদ্ৰ জনগোষ্ঠীসমূহৰ স্বকীয়তাৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰিছে।

আমেৰিকা-ইউৰোপ, জাপান প্ৰভৃতি দ্বিতীয় বিশ্বৰ উন্নত দেশসমূহৰ বাবে বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষত ঔপনিবেশিক বজাৰৰ সৃষ্টি হৈছে। আনকি চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰ চীনদেশেও ভাৰতবৰ্ষত অধিক মাত্ৰাত ব্যৱসায়- বাণিজ্য সম্প্ৰসাৰণ কৰাৰ ফলত আমাৰ অৰ্থনীতিত বহিৰ্বিশ্বৰ অৰ্থনীতিয়ে বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণ মুক্ত অৰ্থনীতিৰ ফল বুলি ভাবিব পাৰিনে? (৪০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৪.৩.১ বিভিন্ন গণমাধ্যম (চিনেমা, ৰেডিঅ', টেলিভিশ্যন, ফটোগ্ৰাফী আদি)

বৰ্তমান সংস্কৃতিৰ প্ৰচাৰ, প্ৰসাৰ আৰু সংৰক্ষণত গণমাধ্যসমূহে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। সেইদৰে গণমাধ্যমে জনসংযোগৰ ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। পূৰ্বতেও গণমাধ্যমসমূহে জনগণৰ মাজত সংযোগ স্থাপন কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। এই ক্ষেত্ৰত গণসংযোগ মাধ্যমসমূহক --লোকমাধ্যম, ছপা মাধ্যম, বৈদ্যুতিন মাধ্যম ইত্যাদি ভাগত বিভক্তি কৰি দেখুৱাব পাৰি। আদিতে লোক মাধ্যমৰ ৰূপত লোক গীত-মাতে প্ৰধান ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল।

গণসংযোগ মাধ্যম হিচাপে জনসাধাৰণৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কথাছবি বা চিনেমাৰ গুৰুত্ব সৰ্বাধিক। গণমাধ্যমৰ যোগেদি সাধাৰণতে আমোদ দান কৰা আৰু জনশিক্ষা প্ৰদান কৰা এই দুয়োটা দিশতে গুৰুত্ব দিয়া হয়। বৰ্তমান বিভিন্ন ধৰণৰ চৰকাৰী আচঁনি প্ৰচাৰৰ লগে লগে প্ৰাপ্তবয়স্ক শিক্ষাকে ধৰি চিকিৎসা, স্বাস্থ্য, সমাজ, অৰ্থনীতি প্ৰভৃতি বিভিন্ন বিষয় সামৰি ভালেমান তথ্যচিত্ৰ বা কথাছবি নিৰ্মিত হৈছে আৰু এইবোৰৰ যোগেদি জনশিক্ষা প্ৰদান কৰি জনসচেতনতা অনাটো তেনেই সহজসাধ্য হৈ পৰিছে।

ৰেডিঅ' বা অনাতাঁৰ আৰু দূৰদৰ্শন কেন্দ্ৰও গণসংযোগৰ দিশত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ মাধ্যম। ৰেডিঅ' অথবা টেলিভিশ্যনৰ যোগেদি জনসমাজৰ সংস্কৃতি প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব পাৰি। থলুৱা ভাষা-সাহিত্য, সমাজ-সংস্কৃতিক বিভিন্ন কাৰ্যসূচী যোগে ৰেডিঅ' আৰু টেলিভিশ্যন যোগে সম্প্ৰচাৰ কৰি সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণত জনসাধাৰণৰ মাজত জনসচেতনতা বৃদ্ধি কৰিব পাৰি। সংস্কৃতিৰ পৰিৱৰ্তন, সংস্কৃতিৰ সংশ্ৰৱ (Fusion of Culture), সংস্কৃতিৰ আধুনিকীকৰণ ইত্যাদি বিভিন্ন বিষয়ত সেই সেই বিষয়ৰ বিশেষজ্ঞসকলক মাতি আনি তেওঁলোকৰ মতামতবোৰ প্ৰকাশ কৰি বিশ্বায়নৰ ধামখুমীয়াত যাতে থলুৱা-সংস্কৃতি নিশেষ হৈ নাযায় তাৰ বাবে বিভিন্ন আচঁনি যুগুত কৰি উলিয়াব পাৰি। এইবোৰ সংস্কৃতি যুগোপযোগী ৰূপত বৰ্তাই ৰাখিবৰ কাৰণে একোখন মঞ্চ তৈয়াৰ কৰি দি ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শনে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। এই দুটি প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ যোগেদি প্ৰত্যক্ষভাৱে জনগণৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰি তেওঁলোকৰ মতামত গ্ৰহণ কৰি নৱপ্ৰজন্মৰ উপযোগীকৈ সমাজ এখন নকৈ গঢ়ি তুলিব পৰা যায়। যোগাযোগ মাধ্যম হিচাপে ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শনে জনসাধাৰণক

শিক্ষিত কৰি যুগৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ মুখামুখি হ'ব পৰাকৈ তেওঁলোকক সাজু কৰি তোলে।

বৰ্তমান কেম্পাচ বা কমুউনিটি ৰেডিঅ'ৰ বিভিন্ন এফ. এম. চেনেলসমূহে জনগণৰ মাজত বিশেষ জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰা দেখা যায়। অৱশ্যে এনে এফ. এম. ৰেডিঅ'ৰ যোগেদি বঙলুৱা ধঙেৰে ইংৰাজী-হিন্দী মিশ্ৰিত ভাষা (Hinglish) প্ৰয়োগ কৰি অসমীয়া ভাষাটোক বিজতৰীয়া কৰি তোলা বুলিও সততে অভিযোগ উত্থাপন হয়। আৰ. জে. (Radio-Jokey) সকলৰ বক্তব্য উপস্থাপনত ব্যৱহাৰ কৰা চলতি ভাষাৰ খিচিৰি ৰূপটোৱে নৱপ্ৰজন্মক অধিক প্ৰভাৱান্বিত কৰিছে। যাৰ ফলত অসমীয়া ভাষাৰ মান্য ৰূপটোৰ প্ৰতি শংকা মাতি আনিছে। নিৰক্ষৰতা দূৰীকৰণ, জনস্বাস্থ্য সচেতনতা বৃদ্ধি, জনশিক্ষাৰ সম্প্ৰসাৰণ আদি বিভিন্ন দিশত ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শনে বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। ভাৰতৰ দৰে এখন জনবহুল আৰু বৈচিত্ৰ্যময় দেশতআঞ্চলিক ভাষাত সম্প্ৰচাৰ কৰা ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শনৰ জনপ্ৰিয়তা সৰ্বাধিক । প্ৰসাৰ ভাৰতী মন্ত্ৰণালয়ৰ যোগে শিক্ষামূলক কাৰ্যসূচী প্ৰচাৰত গুৰুত্ব দিয়া এই দুই মাধ্যমে এই দিশত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

বিশ্বায়নৰ ক্ষেত্ৰত ফটোগ্ৰাফিয়েও গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। সংবাদ মাধ্যমত ফটোৱেও কথা ক'ব পাৰে। ফটোৰ যোগেদি লেখাতকৈয়ো অধিক স্পষ্টৰূপত একো একোটি ধাৰণা জনসাধাৰণৰ চকুৰ আগত উপস্থাপন কৰিব পাৰি। সেয়েহে কোৱা হয় --"ফটোৱে কেতিয়াও মিছা নকয়।" ফটোৰ মাধ্যমত বিভিন্ন মাধ্যম যোগে এইদৰে জনসাধাৰণৰ মতামত গ্ৰহণ কৰি অতি সহজে জনমত গঠন গ্ৰহণ কৰিব পাৰি। বিশ্বায়নৰ সু আৰু কু প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে জনমত গঠন কৰা আৰু তাৰ দ্বাৰা জনসাধাৰণক সজাগ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ফটোগ্ৰাফৰ ভূমিকা আটাইতকৈ বেছি।

বৰ্তমান ই-জাৰ্ণেলৰ যোগেদি প্ৰকাশিত ৰচনাসমূহে এক শ্ৰেণীৰ নতুন পাঠকৰ মাজত জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছে। তেনেদৰে ফেচবুক্, ৱাটচ্ আপ, ,ছচিয়েল নেটৱাৰ্কিং ছাইট ঃ টুইটাৰ, জেণ্ডাৰ, ইউ-টিউব আদিৰ মাধ্যমেদি এক শ্ৰেণীৰ ফ্ৰেণ্ড চাৰ্কেল বা অনুগত পাঠকৰ সৃষ্টি কৰি কম সময়ৰ ভিতৰতে পৰস্পৰৰ মাজত মতামত বিনিময় কৰি বিশেষ এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হ'বলৈ এয়া উপযুক্ত মাধ্যম। অৱশ্যে এনে হোৱাৰ পৰিণতি স্বৰূপে প্ৰশংসা আৰু তোষামোদৰ জগতখন ক্ৰমান্বয়ে বহল হৈ গৈছে আৰু সকলো সাহিত্য-কলা-সংস্কৃতি এতিয়া ব্যৱসায়িক পণ্যদ্ৰব্যলৈ পৰিণত হৈছে। নতুন প্ৰজন্মৰ মাজত অধিক জনপ্ৰিয় ভাবে ব্যৱহৃত বিবিধ সামাজিক মাধ্যম (ছ'চিয়েল-মিডিয়া)-ই ভয়াৱহ ৰূপত ভাইৰেলৰ দৰে শিপাই যোৱাৰ ফলত জনপ্ৰিয়তাৰ গ্ৰাফডাল এফালে ঊৰ্দ্ধমুখী হোৱাৰ বিপৰীতে আনফালে সংস্কৃতিৰ স্বৰূপ ম্লান পৰি গৈছে।

দেশ-বিদেশৰ (পাশ্চাত্য) সঙ্গীতৰ অনুকৰণত স্বকীয় ৰূপৰ লোকসঙ্গীতক জনপ্ৰিয় কৰি তুলিবৰ বাবে বিশেষকৈ আমদানিকৃত বাদ্যৰ সুৰ সমলয়ত ইয়াক পৰিৱেশ্য ৰূপত সজাই তুলিবৰ বাবে প্ৰয়াস কৰা হয়। পৰিণতিস্বৰূপে বৰ্তমানৰ প্ৰায়বোৰ গীতৰেই সাঙ্গীতিক সুষমাতকৈ পৰিৱেশনধৰ্মী লয়লাস ভঙ্গিমা, নৃত্যসুলভ মানসিকতা আদিয়ে

প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে । এইদৰে সস্তীয়া জনপ্ৰিয়তা অৰ্জনৰ বাবে সেইবোৰ ইউ-টিউৱ আদি যোগে আগতীয়াকৈ সামাজিক মাধ্যমৰ যোগেদি ভিডিঅ' আপল'ড কৰি (অসম্পাদিত ৰূপত) প্ৰচাৰ কৰাত জনপ্ৰিয়তা বাঢ়িছে হয় কিন্তু সকলো ক্ষেত্ৰতে তাৰ গুণগত মান ৰক্ষিত হোৱা বুলি মুঠেই ক'ব নোৱাৰি।

'Popular Culture' বা জনপ্ৰিয় সংস্কৃতিয়ে দৰাচলতে 'Folk Culture' বা লোক-সংস্কৃতিৰ বিপৰীত ছবি দাঙি ধৰে । বৰ্তমান বিশ্বায়নৰ পৰিণতি স্বৰূপে সমগ্ৰ বিশ্ব এক ভৌগোলিক গ্ৰাম (গ্ল'বেল ভিলেজ)-ত পৰিণত হোৱাত আঞ্চলিক সঙ্গীত, নৃত্য-নাট্য, সাহিত্য-সংস্কৃতি এই সকলোৰে দিশতে অনুকৰণ, অনুসৰণ, প্ৰভাৱ আদিৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি হৈছে আৰু ইয়াক গণসংযোগৰ আহিলাত পৰিণত কৰিবৰ কাৰণে অহৰহ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰখা হয়। এনে প্ৰচেষ্টাৰ পৰিণতি স্বৰূপে সঙ্গীতকো গণ-সংযোগৰ প্ৰধান আহিলা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লোৱাৰ বাবে লোকনৃত্য-গীতবোৰ অভিনয়ৰ সমাহাৰ ঘটাই ইয়াক পৰিৱেশ্য কলা ৰূপে বিকশাই তুলিবলৈ (প্ৰমোদ মূল্যসহ) বৃত্তিজীৱি শিল্পীসকলে সদায় যত্নবান হয়।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

বিভিন্ন গণমাধ্যমসমূহে সংস্কৃতিক শুদ্ধ ৰূপত ৰাখিব পাৰিছে নে? (৩৫টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৪.৩.২ চাইবাৰ ক্ৰাইম (চাইবাৰ সংস্কৃতিৰ ধাৰণা)

বৰ্তমান সময়ত দেখা যায় যে-- কম্পিউটাৰ বা ইণ্টাৰনেটৰ মাধ্যমত ভালেমান অপৰাধজনিত কাৰ্য সংঘটিত হৈ আহিছে। একাউণ্ট হেকিং, ফলচ্ একাউণ্ট, বেংক জালিয়াতি, তথ্য চুৰি, অশ্লীলতা বিস্তাৰ, অসামাজিক আচৰণ প্ৰদৰ্শন আদি হ'ল তেনে কিছুমান অপৰাধ; যাক চাইবাৰ ক্ৰাইম বোলা হয়। ইংৰাজী 'Cybernetics' শব্দৰ পৰা সংক্ষিপ্ত ৰূপত আধুনিক 'Cyber' ৰূপটো পোৱা হৈছে। সামগ্ৰিক ভাৱে চৌদিশে চানি ধৰা (Viral হৈ পৰা) এনে অপৰাধমূলক সংস্কৃতিক চাইবাৰ সংস্কৃতি নামে জনা যায় আৰু ছ'চিয়েল মিডিয়াসমূহে এইবোৰ অসামাজিক কাৰ্য সংঘটিত কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে।

'চাইবাৰ'(Cyber)-ক প্ৰকৃতাৰ্থত সংস্কৃতি বা অপসংস্কৃতি বুলিব নোৱাৰি। কাৰণ ইয়াৰ অন্তৰালত মানুহৰ উপকাৰতকৈ অপকাৰৰ মাত্ৰাহে বেছি থাকে। সেইবাবেই আইনৰ দৃষ্টিত ইয়াক অপৰাধৰ গণ্ডীত পেলোৱা হৈছে। চাইবাৰ অপৰাধ (Cyber Crime) হ'ল আধুনিত জগতৰ মূল চাবিকাঠিস্বৰূপ ইণ্টাৰনেট সেৱাক দুষ্টচক্ৰৰ দ্বাৰা অপপ্ৰয়োগ

কৰা এটা ব্যৱস্থা। আধুনিক সমাজত এনে ধৰণৰ চাইবাৰজনিত অপৰাধ ঘটি থকাটো এতিয়া তেনেই এটা সাধাৰণ পৰিঘটনা ।অৱসৰপ্ৰাপ্ত বুঢ়াৰ পৰা কম বয়সৰ শিক্ষাৰ্থীলৈকে সকলোৰে এনে ষড়যন্ত্ৰৰ চিকাৰ হোৱা দেখা গৈছে। হ্যাছ মী টু, হ'নী ট্ৰেপিং, ব্লেক মেইলিং, Identity Fraud, Child Sexual Exploitation, Terrorist Activities, তথ্য-চুৰি আদিৰ পাল্লাত পৰি বহুতো অভিজাত প্ৰতিষ্ঠান-কোম্পানীৰ ব্যৱসায়িক লেন-দেন বা সম্ভ্ৰান্ত লোকৰ পাৰিবাৰিক জীৱন হয় ধ্বংস হৈছে নহয় আইনৰ কাঠগড়াত বন্ধী হৈ আছে। প্ৰেমৰ অভিনয় কৰি অন্তৰংগ মুহূৰ্তৰ গোপন ভিডিঅ' ছচিয়েল মিডিয়াত আপলোড কৰি বা কৰাৰ ভাবুকি দি টকা ডিমাণ্ড কৰি প্ৰতিপক্ষক হাৰাশাস্তি কৰাৰ বাতৰি আমি প্ৰায়ে দেখি আহিছোঁ। কেতিয়াবা ৰাজনৈতিক কাৰণতো নাৰী কেলেংকাৰী আদিক এইদৰে ব্যৱহাৰ কৰি পলিটিকেল কেৰিয়াৰ খতম কৰি দিয়া হয়। এই ধৰণৰ অমানৱীয় আৰু অপৰাধজনিত মানসিকতাক প্ৰৰোচিত কৰা চাইবাৰজনিত অপৰাধক (Cyber Crime) সেয়ে মনোবিজ্ঞানীসকলে মানসিক ব্যাধি বা দুষ্কৃতিৰ শাৰীতে পেলাব বিচাৰে।

৪.৩.৩ ইণ্টাৰনেট, ই-সাহিত্য, অন-লাইন জাৰ্ণেল, বেৱ-ছাইট, ছ'চিয়েল চাইট, ভিডিঅ' গেম, পৰ্ণ ছাইট, ইত্যাদি

ইণ্টাৰনেটৰ আগমনে বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ সহযোগত সাহিত্য, সংস্কৃতি, শিক্ষা, বাণিজ্য, পৰ্যটন প্ৰভৃতি সকলো দিশতে ঘৰতে বহি বহি বহল পৃথিৱীখনক হাতৰ মুঠিত লাভ কৰাটো সম্ভৱ কৰি তুলিছে। এনে কাৰণতেই সমগ্ৰ পৃথিৱীখনক এতিয়া এখন গাঁৱলৈ পৰ্যবসিত হৈছে। সাতসাগৰ তেৰনদীৰ সিপাৰলৈ চেকেণ্ডৰ ভিতৰতে এতি য়া কম খৰচত মূল্যবান চিঠি-পত্ৰ, লেখা, তথ্য, ছবি, দৃশ্য-শ্ৰাব্য কেছেট, ফাইল আদি পঠাব পৰা হৈছে।

এইদৰে চাইবাৰ সংস্কৃতিৰ কেতবোৰ ভাল ভাল দিশো জড়িত হৈ আছে। তলত তেনে কেতবোৰ উল্লেখযোগ্য দিশৰ উল্লেখ কৰা হ'ল —

☞ ভাৰতবৰ্ষত প্ৰথমে ইণ্টাৰনেট সেৱাৰ আৰম্ভ হয়--১৯৯৬ চনত । বৰ্তমান বিশ্বত ২.৯ বিলিয়নতকৈও অধিক লোকে ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰ কৰে।

☞ মন কৰিবলগীয়া যে-- ইণ্টাৰনেট কোনো যন্ত্ৰ নহয়। ইণ্টাৰনেটৰ নেটৱৰ্কটোৱে কম্পিউটাৰসমূহক সমগ্ৰ বিশ্বতে মকৰাৰ দৰে আবৰি আছে। সেয়েহে ইয়াক কোৱা হয় ৱৰ্ল্ডৱাইড ৱেব (world-wide-web) সংক্ষেপতে www। ১৮৮৯ চনত বৃটিছ কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানী টাম বাৰ্ণছে মতান্তৰে ছাৰ টিম কৰ্ণছিলী wwwৰ আৱিষ্কাৰ কৰে। ইণ্টাৰনেটৰ ঠিকনাক কোৱা হয় ৱেব এড্ৰেছ আৰু এই এড্ৰেছ লিখি যি ঠিকনা পোৱা যায় তাক কোৱা হয় ৱেবছাইট (web site)।

☞ আধুনিক যুগত দ্ৰুতগতিৰে কাম-কাজ কৰা আৰু সঠিক হিচাব-নিকাচৰ বাবে ব্যাপক হাৰত ব্যৱহৃত ইংৰাজী ভাষাৰ কম্পিউটাৰ শব্দটো আহিছে লেটিন শব্দ 'কম্পিউটে'-ৰ পৰা, যাৰ অৰ্থ হৈছে গণনা।

☞বৰ্তমান কম্পিউটাৰ মানৰ সভ্যতাৰ এক অত্যাৱশ্যকীয় আহিলাত পৰিণত হৈছে। ইণ্টাৰনেটৰ আগমনে বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ লগতে সাহিত্য, সংস্কৃতি, শিক্ষা, বাণিজ্য, পৰ্যটন, চিকিৎসা আৰু যোগাযোগৰ যিকোনো তথ্য হাতৰ মুঠিত পোৱা সুবিধা দি পৃথিৱীখনক তেনেই এখন সৰু গাঁৱলৈ পৰ্যবসিত কৰিছে। বৰ্তমানৰ কম্পিউটাৰ সৰ্বস্ব কালত বহুতে তথ্য আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ক্ষেত্ৰখনত কম্পিউটাৰৰ জ্ঞান-বুদ্ধিৰে নিজৰ কৰ্মসংস্থাপনৰ ব্যৱস্থা নিজেই সম্ভৱ (Self employment) কৰি তুলিছে।

☞বৰ্তমান জীৱন আৰু জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত কম্পিউটাৰে বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। আধুনিক কম্পিউটাৰত ব্যৱহৃত। I.P.Oৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো এনে ধৰণৰ— Input-Process-Output. মেম'ৰি ইউনিট, এৰিথমেটিক এণ্ড লজিকেল ইউনিট আৰু কণ্ট্ৰ'ল ইউনিটক একেলগে 'চেণ্ট্ৰেল প্ৰছেচিং ইউনিট' (CUP) বোলে।

☞ কম্পিউটাৰ এনে ইলেক্ট্ৰনিক যন্ত্ৰ যিয়ে তথ্য জমা (store) আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰে (Process) এটা নিখুঁত বা অৰ্থপূৰ্ণ ফল (Result) দিয়ে। ই অতি বেগী, বিশ্বাসযোগ্য, সম্পূৰ্ণ শুদ্ধ আৰু স্বয়ংক্ৰিয় । ব্ৰিটিছ গণিতজ্ঞ চালৰ্ছ বেবেজক (1792-1872) আধুনিক কম্পিউটাৰৰ জনক বুলি কোৱা হয়। ডিফাৰেন্স ইঞ্জিন আৰু এনালাইটিকেল ইঞ্জিন পৰিকল্পনাৰে চাৰ্লছ বেবেজে কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানৰ ইতিহাসত নিজৰ নাম খোদিত কৰি ৰাখিছে। তেওঁৰ পৰিকল্পিত সম্পূৰ্ণ স্বয়ংক্ৰিয় যন্ত্ৰটো পাঁচটা প্ৰধান ভাগত বিভক্ত আছিল। সেইবোৰ— ক) ষ্টোৰ (Store), খ) মিল (Mill), গ) কণ্ট্ৰ'ল (Control), ঘ) ইনপুট (Input) আৰু ঙ) আউটপুট (Output)।

☞ তাহানিৰ আৰু বৰ্তমান কম্পিউটাৰতকৈ অধিক শক্তিশালী আৰু উন্নত কম্পিউটাৰৰ বাবে প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰখা কালছোৱাক কম্পিউটাৰ প্ৰজন্ম Computer Generation বুলি জনা যায়। কম্পিউটাৰৰ বিভিন্ন গুণাগুণ আৰু বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ইয়াক কেইটামান প্ৰজন্মত ভাগ কৰা হৈছে। সেই কেইটা হ'ল যথাক্ৰমে-- প্ৰথম প্ৰজন্ম (1946-1959), দ্বিতীয় প্ৰজন্ম (1959-1965), তৃতীয় প্ৰজন্ম (1965-1970), চতুৰ্থ প্ৰজন্ম (1970-1985) আৰু পঞ্চম প্ৰজন্ম (1985ৰ পৰা বৰ্তমানলৈ)। কম্পিউটাৰ মূলতঃ এনালগ (Analog), ডিজিটেল (Digital) আৰু হাইব্ৰিড (Hybrid) কম্পিউটাৰ এই তিনি ৰূপত পোৱা যায়। মন কৰিবলগীয়া যে কম্পিউটাৰে মানুহৰ দৰে নিজাববীয়াকৈ কোনো সিদ্ধান্ত ল'ব নোৱাৰে। ই এটা বাধ্য আৰু নিৰ্বোধ যন্ত্ৰ। ইয়াৰ কোনো নিজস্ব বুদ্ধিমত্তা নাই। বৰ্তমান বহুলভাৱে ব্যৱহৃত কম্পিউটাৰ হ'ল হাইব্ৰিড কম্পিউটাৰ। এইবোৰ হ'ল ব্যক্তিগত কম্পিউটাৰ, লেপ্‌ট্‌প বা আইপেড্‌।

☞ ১৯৯১ চনত ভাৰতত প্ৰথম মোবাই ফোনৰ ছিম কাৰ্ড চলতি কৰা হয়। শ্বিৰ ভাটিয়া হৈছে ইণ্টাৰনেট মেইল ছাৰ্ভিচ হ্‌ট-মেইলৰ জন্মদাতা। বৰ্তমান ইণ্টাৰনেট যুক্ত মোবাইলৰ যোগেদি বহুতো অসাধ্য সাধন সম্ভৱ হৈ উঠিছে। মোবাইল জাৰ্ণেলিজম্‌ৰ যোগেদি বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ খবৰ সংগ্ৰহ কৰি উপগ্ৰহৰ মাধ্যমেদি (Satellite Chanell)

সম্প্ৰচাৰ কৰাটো সুবিধা হৈছে। এইবাবেই বৰ্তমান বহিৰ্বিশ্বৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন অতি সহজ হৈ পৰিছে। ইণ্টাৰনেট মেইল ছাৰ্ভিচৰ যোগেদি মানুহে দ্ৰুত ৰূপত সংযোগ স্থাপন কৰিব পৰা হোৱাত সমগ্ৰ বিশ্বখন হাতত মুঠিত ধৰা দিছে।

☞ ২০০১ চনৰ ১৫ জানুৱাৰী URL:www.wikipedia.org নামৰ অন-লাইন সংস্থাটি প্ৰতিষ্ঠা কৰে জিম্মী ৱেলচ আৰু লেৰী ছেংগাৰে। মুক্ত বিশ্বকোষক লক্ষ্য হিচাপে লৈ বিশ্বৰ প্ৰায় ২৭৫ টা সক্ৰিয় ভাষাক সামৰি এই অন-লাইন সংস্থাটো গঢ়ি তোলা হয়। ১৯৭৬ চনৰ পৰা এতিয়ালৈকে বিশ্বৰ কোটি কোটি লোকক আপ্লুত কৰি অহা মিউজিক বেণ্ড 'দা ইগল্‌ছ'-ৰ অতিকৈ জনপ্ৰিয় গীত 'হোটেল কেলিফৰ্ণিয়া'-ৰ আৰ্হিত কোনো গুণমুগ্ধই ৰচনা কৰি উলিয়াইছে 'হোটেল ৱিকিপিডিয়া' নামৰ এটি বিশেষ থীম ছং। তেনেদৰে সৰু সৰু ল'ৰা -ছোৱালীৰ বাবে তেনেই সৰল ভাষা আৰু সহজে ব্যৱহাৰযোগ্য কৰি তোলা মূল 'ৱিকিপিডিয়া'-ৰ এটা সংস্কৰণ হৈছে 'ছিম্পল ৱিকিপিডিয়া'। ইয়াৰ URL হৈছে-- simple.wikipedia.org।

☞ ২০০১ চনত 'ৱিকিপিডিয়া'-ৰ URLআছিল www.wikipedia.com। কিন্তু পিছলৈ ইয়াক সলাই www.wikipedia.org কৰা হয়। সাধাৰণতে .com ৱেবছাইটবিলাক বাণিজ্যিক আৰু .org ৱেবছাইটবিলাক অব্যৱসায়িক বা সাংগঠনিক হয়।

☞ আধুনিক পৃথিৱীৰ যোগাযোগৰ আটাইতকৈ সহজ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহৃত হৈ কম্পিউটাৰ অভিযন্তাজনে প্ৰথমটো এছ. এম. এছ. 'মেৰী খ্ৰীষ্টমাছ' প্ৰেৰণ কৰিছিল। আনহাতে facebook, whats up, youtube প্ৰভৃতিক 'ছছিয়েল ছাইট' বুলি কোৱা হয়। এইবোৰ ইণ্টাৰনেটযুক্ত মোবাইলত উপলব্ধ।

☞ fiber, massenger, true caller, imo, video call chat, geochat, hike, meet me sight, instragam, hikend end, meet up, facebook, twitter, whats up, you-tube, OAl-X, fate talk, kiwi, gmail আদিৰ যোগেদি বৰ্তমান জনসংযোগ সম্ভৱ হৈ উঠিছে। নতুন প্ৰজন্মই এইসমূহৰ সাৰ্থক প্ৰয়োগৰ যোগেদি সুফল লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

☞ 'You Tube' নামৰ ভিডিঅ' ছেয়াৰিং ছাৰ্ভিচটো গোগোলে (Google)উদ্ভাৱন কৰিছিল। ফেচবুক্, ৱাটচ্ আপ্ প্ৰভৃতিৰ মাধ্যমত চেয়াৰিং ছাৰ্ভিচ উপলব্ধ হোৱাত জনসংযোগ অতি দ্ৰুততৰ হৈছে। বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত ঘটি থকা ঘটনা প্ৰবাহৰ কথা মানুহে অতি সোনকালে লাভ কৰাটো সম্ভৱ হৈ উঠিছে।

☞ 'বুক' শব্দৰ পৰাই 'ফেচবুক' (Facebook) শব্দৰ উৎপত্তি হৈছে। ১৮৮৪ চনৰ ১৪ মে'ত মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ নিউয়ৰ্ক মহানগৰত জন্মগ্ৰহণ কৰা মাৰ্ক এলিয়ট জুকাৰবাৰ্গ হ'ল ফেচবুক্‌ৰ জন্মদাতা। ফেচবুক্‌ৰ জৰিয়তে একেলগে যথেষ্ট সংখ্যক লোকৰ জীৱনলৈ পৰিবৰ্তন আনিব পাৰি। বৰ্তমানলৈকে ফেচবুকে ১৩টা ভাৰতীয় ভাষাত সুবিধা আগ বঢ়াইছে। বৰ্তমান ছ'চিয়েল মিডিয়া স্বৰূপে ফেচবুক্, টুইটাৰ, ইউটিউব, জেণ্ডাৰ, ৱাটচ্ আপ আদিয়ে জনসংযোগৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। ছ'চিয়েল-মিডিয়াৰ

এই সৰ্বগ্ৰাসী ৰূপটোৱে বৰ্তমান বিভিন্ন দেশৰ নিৰ্বাচনতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা দেখা গৈছে। যুৱচামৰ আশী শতাংশই ছ'চিয়েল-মিডিয়াৰ প্ৰতি আসক্ত হোৱাত বৰ্তমান সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণ, সংবৰ্দ্ধনৰ বাবে প্ৰচাৰ-মাধ্যমৰ ওপৰত অধিক নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হয়।

☞ বৰ্তমান বেপাৰ-বাণিজ্যিৰ পৰিচালনাত ই -কমাৰ্চ, ই-বেংকিং আদিয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে।

☞ ই প্ৰকাশন হ'ল বিভিন্ন ষ্ট'ৰেজ কৌশল কম্পিউটাৰ নেটৱৰ্ক ব্যৱহাৰ কৰি ডিজিটেল ৰূপত ব্যাপক প্ৰচাৰ আৰু প্ৰচলন কৰা প্ৰচাৰ মাধ্যম। বৰ্তমান ই-জাৰ্ণেলৰ প্ৰকাশো সম্ভৱ হৈ উঠিছে। তাৰ ফলতে Index Referred Journal আদি Citation ধৰ্মী গৱেষণা পত্ৰিকাৰ ধাৰণা ৰোপিত হৈছে।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন
চাইবাৰ সংস্কৃতিক এখন সমাজৰ সংস্কৃতিৰ উপকৰণ হিচাপে স্বীকৃতি দিব পাৰিনে? (৫০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)
....
....
....

৪.৪ ইণ্টানেটৰ ক্ষতিকাৰক দিশসমূহ

বৰ্তমান মোবাইল অথবা ইণ্টাৰনেটৰ যোগেদি বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত হৈ থকা আইফা, ৱাৰ্ল্ড কাপ,ৰঞ্জিৎ ট্ৰফী, এছিয়াড, অলিম্পিক আদিত অনুষ্ঠিত বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতামূলক খেল ড্ৰয়িংৰুমত বহি উপভোগ কৰাৰ লগতে বিভিন্ন ধৰণৰ ভিডিঅ' গেম খেলাৰো সুবিধা হৈছে। ফুটবল-ক্ৰিকেটৰ পৰা আৰম্ভ কৰি কাৰ ৰেচ লৈকে, পাহাৰ বগোৱাৰ পৰা চিকাৰ কাহিনীলৈকে, ফেণ্টমৰ পৰা ডিজনীলেণ্ডলৈকে বিবিধ কাৰ্যসূচী মোবাইল গেমৰ যোগেদি উপলব্ধ হৈছে। সেই সমূহৰ ভিতৰত--Racing game (City racing 3d, bike racing, car racing, space racing), Mission game (mini malasia, class of clans, need for speed),War game (cold war, evil war,), Action game, Moral combat, Shadow fight, Ninza fighting warrior আদি বিশেষ ভাৱে উল্লেখযোগ্য। সাধাৰণতে কিশোৰ আৰু যুৱচাম এই খেলবোৰৰ প্ৰতি অধিক আকৰ্ষিত হোৱা দেখা যায়। এই খেলবোৰত আত্মনিমগ্ন হৈ ছাত্ৰ জীৱনৰ দৰেবহুতো সময় অপব্যয় হৈছে আৰু হোৱাইট হোৱেল (White Whale Game), পাবজী (PubG Game) আদি গেম খেলি বহুতৰ জীৱন বৰবাদ হৈ গৈছে। হতাশাত ভোগা বা অকলশৰীয়া নতুন প্ৰজন্মৰ যুৱক- যুৱতীয়ে প্ৰায়েই এনে ধৰণৰ খেলত মগ্ন হৈ ভাল পায়। এনে ধৰণৰ খেলে মগজুৰ কৰ্ষণ বৃদ্ধি কৰে যদিও দৃষ্টি-শ্ৰৱণ উভয় ইন্দ্ৰিয় ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰাত এইবোৰে ইন্ধন যোগায়।

এইদৰে আধুনিক যুগৰ সহজলভ্য ইণ্টাৰনেট সেৱাই অসম তথা ভাৰতৰ সাতামপুৰুষীয়া ঐতিহ্য -পৰম্পৰা আৰু সভ্যতা- সংস্কৃতিত কুঠাৰাঘাত কৰি পাশ্চাত্যৰ বিজতৰীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতি অনুকম্পা বৃদ্ধিত অৰিহণা যোগাইছে।

পৰ্ণ ছাইট ঃ

ইণ্টাৰনেটত চৌবিশ ঘণ্টা সহজলভ্য বিভিন্ন পৰ্ণ ছাইট (XXXsites, Porn Sites), পৰ্ণ হাব (Hot Hub), এডাল্ট আৰু নেকেট চেনেলসমূহে আজিৰ নৱ প্ৰজন্মকহে নালাগে প্ৰাপ্তবয়স্ক লোকসকলৰো টোপনি হৰণ কৰি দিছে। যৌন উত্তেজক উদ্দাম নৃত্য-গীতৰ পৰা বিকৃত ৰুচিৰ যৌনসংগমলৈকে সকলো নিষিদ্ধ দৃশ্য মবাইলৰ স্ক্ৰীনত এতিয়া সহজে উপলব্ধ। দুই- এগৰাকী সাংসদ বা বিধায়কে পবিত্ৰ সংসদ বা বিধান সভা চলি থাকোতে এনে দৃশ্য উপভোগ কৰি শ্বো ক'ছৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া ঘটনা মাজে- সময়ে নিউজ চেনেল যোগে আমাৰ অৱগত নোহোৱাকৈ নাথাকে।

৪.৫ বিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য

বিশ্বৰ আন আন সংস্কৃতিৰ দৰে অসমীয়া সংস্কৃতিও বৰ্তমান বিশ্বায়নৰ গ্ৰাসত পৰিছে। বিশ্বায়নৰ কৰাল গ্ৰাসত পৰি হাবু-ডুবু খোৱা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰথম আক্ৰান্ত ধৰা পৰিছে-- 'চিৰ চেনেহী ভাষা জননী' স্বৰূপ অসমীয়া ভাষাটোতে। ভাষা লিখিবৰ বাবে লিপিৰ প্ৰয়োজন আৰু এই লিপি ইন্টাৰনেট যোগে সমগ্ৰ বিশ্বতে স্বীকৃত হ'বলৈ হ'লে Unicode-ত সন্নিৱিষ্ট হোৱাটো একান্তই আৱশ্যক। বৰ্তমান ইউনিকোডত অসমীয়া ভাষা লিখাৰ বাবে বাংলা লিপি ব্যৱহৃত হোৱাত অসমীয়া লিপিৰ লগতে ভাষাৰো স্বতন্ত্ৰতা খৰ্বৰ লগে লগে অস্তিত্ব বিপন্ন হোৱাৰ দিশে আগবাঢ়িছে। অৱশ্যে এই লৈ সাম্প্ৰতিক কালত অসম সাহিত্য সভা আৰু চৰকাৰ দুয়ো উদ্বিগ্ন হোৱা দেখা গৈছে।

বিশ্বৰ বিভিন্ন ভাষালৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ সমৃদ্ধ ৰচনাসমূহ অনুবাদ কৰিব লাগিলে বা বিশ্বৰ ক্লাচিক আৰু বৰেণ্য সাহিত্যৰাজি অসমীয়া ভাষালৈ অনুবাদ কৰিব লাগিলে বহিৰ্দেশীয় সাহিত্য অধ্যয়নৰ বাবে অসমত প্ৰয়োজনীয় পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত বৈদ্যুতিন মাধ্যম বিশেষকৈ ইণ্টাৰনেট, ৱেব-ছাইট, ছ'চিয়েল মিডিয়া আদিৰ যোগেদি এইবোৰ সহজলভ্য কৰি তুলিব লাগিব। সাহিত্যৰ অভিযোজনা; অনুবাদ সাহিত্য আদিত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি ইতিমধ্যে যিসকল সাহিত্যিক ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত স্বীকৃতি লাভ কৰিছে, তেওঁলোকৰ সাহিত্যৰাজিক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত পৰিচিত কৰাই দিবৰ বাবে ইংৰাজী, ফ্ৰান্স, ৰুছ, স্পেনিচ, জাপানিজ প্ৰভৃতি বিশ্বৰ প্ৰধান প্ৰধান ভাষালৈ অনুবাদ কৰিব লাগিব।

৪.৬ বিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি

সঙ্গীত নাট্য-কলাৰ যোগেদি বিশ্বৰ বজাৰ দখল কৰিবলৈ হ'লে এইসমূহক গণসংযোগৰ মাধ্যম হিচাপে গঢ়ি তুলিব লাগিব। বিশ্ববিখ্যাত সংগীতকাৰ,

কলাকাৰসকলৰ সমপৰ্যায়ৰ নহ'লেও প্ৰায় তেওঁলোকৰ ওচৰা-উচৰিকৈ বিশ্বই যাতে গম পায় সেই উদ্দেশ্যে আধুনিক মাধ্যমসমূহৰ সদ ব্যৱহাৰ কৰিব জানিব লাগিব। এই দিশত ভূপেন হাজৰিকা, ভৱেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া, জাহ্নু বৰুৱা, মঞ্জু বৰা, আদিল হুছেইন, শুক্ৰাচাৰ্য ৰাভা প্ৰভৃতিৰ দৰে কলা-সঙ্গীতক উপযুক্ত মৰ্যাদাৰে বিশ্ববাসীৰ সন্মুখত তুলি ধৰি অসমীয়া কলা-সঙ্গীতৰ মাধুৰ্য উপলব্ধি কৰাবলৈ সক্ষম কৰি তুলিব লাগিব। জ্যোতি-বিষ্ণু-নটসূৰ্য ফণী শৰ্মাকো বিশ্ববাসীৰ আগত নকৈ তুলি ধৰিব লাগিব। তাৰ বাবে তেওঁলোকৰ সৃষ্টিসমূহ কলাত্মকভাৱে দাঙি ধৰিব লাগিব।

ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আৰু কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভাই অসমীয়া সংস্কৃতিক বিশ্বৰ দৰবাৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবৰ জোখাৰে বিভিন্ন মাধ্যমৰ দ্বাৰা (কলা সাহিত্য, নৃত্য-সংগীত আৰু বোলছবি, যাত্ৰাভিনয়ৰ মাধ্যমেদি) পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাইছিল আৰু সফলতাও অৰ্জন কৰিছিল। 'শোণিত কুঁৱৰী'-ত নব্য সংযোজিত প্ৰতীকধৰ্মী 'পদুমকলি নাচ' নতুবা 'জাপি নৃত্য', বিভিন্ন নৃত্যৰ সমাহাৰেৰে উদ্ভাৱিত ৰংগমঞ্চৰ নৃত্য-নাটিকা আৰু বনগীত-বিয়াগীত সুৰীয়া জ্যোতিসংগীতৰ মাধ্যমেদি এই ধাৰা এতিয়াও প্ৰৱৰ্তি আছে। সেইদৰে মন্দিৰৰ ধৰ্মীয়-কৃত সম্পাদনত পৰিৱেশিত দেৱদাসী নৃত্য (বিলুপ্তপ্ৰায়), ওজাপালি নৃত্য, সত্ৰৰ চাৰি বেৰতে আৱদ্ধ সত্ৰীয়া নৃত্য, ভোৰতাল নৃত্য, অংকীয়া নাট, ভাওনা আদি সত্ৰীয়া /শংকৰী পৰম্পৰা মুকলি মঞ্চলৈ আনি এক সাংস্কৃতিক আন্দোলন গঢ়ি তুলিছিল। আনকি আন্ধাৰৰ ভেটা ভাঙি অন্ধবিশ্বাসৰ কবলৰ পৰা মুক্ত কৰি অসমীয়া যাত্ৰা-ভাওনা আদিত স্ত্ৰীকো প্ৰাধান্য দিয়া সহঃ অভিনয়েৰে এক কালজয়ী কৃতিত্ব অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

ইয়াৰ লগে লগে ভাৰতীয় গণনাট্য সংঘৰ (PTI) সবল নেতৃত্বৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই অসমৰ বিভিন্ন জনজাতীয় কলা-কৃষ্টিৰ সাধকসকলে তেওঁলোকৰ স্বকীয় নৃত্য-গীতৰ পুনৰুদ্ধাৰ আৰু সংস্কাৰ সাধনাৰ মাজেদি সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ত পৰিৱেশন কৰি ভুয়সী প্ৰশংসাৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় স্বীকৃতিও লাভ কৰিছিল। এইক্ষেত্ৰত বৰ অসমৰ হেমাংগ বিশ্বাস, ভূপেন হাজৰিকা, মঘাই ওজা, মোহন ভাউৰা, প্ৰতিমা পাণ্ডে বৰুৱা প্ৰভৃতি গণশিল্পীসকলৰ হাতত হাত ধৰি বড়ো জনগোষ্ঠীৰ পৰা কামিনী নাৰ্জাৰী, ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ পৰা ৰাজেন পাম, মিচিং জনগোষ্ঠীৰ পৰা বিক্ৰম সিং য়েইন, শিল্পী গণেশ পেগু প্ৰভৃতিয়ে নিজ নিজ সামৰ্থ্য অনুসাৰে স্ব-জাতীয় কলা-কৃষ্টি বিশেষকৈ লোকগীত, লোকনৃত্যৰ উদ্ধাৰ, সংৰক্ষণ আৰু প্ৰসাৰত আত্মনিয়োগ কৰি জাতীয় প্ৰীতিৰ নিদৰ্শন দাঙি থৈ গ'ল। তেওঁলোকৰ সেই পথেদি অসম সুৰ বাহিনী, সদৌ অসম শিল্পী সাংস্কৃতিক বাহিনী আদিয়ে নিজ নিজ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰি আহিছে।

আনহাতে, প্ৰকৃতাৰ্থত অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতিৰ বহুল ব্যাখ্যা তথা সৰ্বাধিক চৰ্চা হয় --যোৱাটো শতিকাৰ শেষৰ দুটা দশকৰ পৰাহে। অসমীয়াৰ জাতীয় অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ বাবে নেতৃত্ব লৈ 'সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাই' অনুভৱ কৰিলে যে অসমৰ সাতামপুৰুষীয়াৰ সাজ-পাৰ, মাত-কথা, ধৰ্মীয় ঐতিহ্য, ভাষা-সাহিত্য -সংস্কৃতি নিজৰ

ৰাজ্যতে পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব নোৱাৰিলে অসমীয়াৰ অস্তিত্ব চিৰদিনলৈ নিঃশেষ হৈ যাব। সেই নিমিত্তে সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা আৰু গণ সংগ্ৰাম পৰিষদৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ শেষ ৰণৰ মুক্ত আহ্বানত সঁহাৰি জনাই অসমীয়া জীয়াৰী-বোৱাৰী, আই-বাই-ভনীয়ে, ছাঁতে শুকোৱা মুঠিতে লুকোৱা মুগাৰ নহ'লেও হাতে বোৱা কপাহী মেখেলা-চাদৰখনকে গৰ্বেৰে পিন্ধি প্ৰথমে ৰাজপথলৈ ওলাই আহি পৰৱৰ্তী কালত আনুষ্ঠানিক সাজপাৰ হিচাপে পৰিধান কৰি স্বাচ্ছন্দেৰে ঘূৰা-মেলা কৰি গৌৰৱ অনুভৱ কৰাৰ সৎ সাহসকণ (Inferiority Complex পৰিহাৰ কৰি) ঘূৰাই আনিবলৈ এটা অনুকূল পৰিৱেশ প্ৰদান কৰিলে। অসমীয়াৰ নৱপ্ৰজন্মই প্ৰবীণ নাগৰিক বা বয়োবৃদ্ধসকলৰ দৰে 'মৰমৰ দীঘ দি চেনেহৰ বাণিৰে বোৱা' বিহুৱান গামোচাখনেৰে কঁকালত টঙালি বান্ধি নতুবা ডিঙিত মেৰিয়াই নিজেও সভাই -সমিতিয়ে উপস্থিত থাকি, অন্য অতিথিবৰ্গকো ডিঙিত পিন্ধাই সম্বৰ্ধনা জনাই নিজৰ স্বাভিমান জাহিৰ কৰাত আগভাগ লোৱা দেখা গ'ল। সমান্তৰালভাৱে অসমৰ বিভিন্ন থলুৱা জনগোষ্ঠীসমূহেও তেওঁলোকৰ নিজ নিজ স্বাভিমানৰ প্ৰতীক গলবস্ত্ৰ (বড়োৰ আৰ'নাই, ৰাভাৰ পাজাৰ, কাৰ্বিৰ পহ', তিৱাৰ ফালিকে ধৰি বিভিন্ন বস্ত্ৰসম্ভাৰ) আদিক গুৰুত্ব দিয়াৰ পৰিৱেশ ৰচিত হ'ল।

ইয়াৰ আগতেও অৱশ্যে অসমীয়া সাহিত্যৰ নৱন্যাসৰ গুৰি ধৰোঁতে ৰথী-মহাৰথীসকলে সাহিত্যৰ দিশত অসম জাতীয় উন্নতি সাধিনী সভাৰ ছত্ৰছায়াত (পৰৱৰ্তী কালত অসম সাহিত্য সভাৰ ছত্ৰছায়াত) এই ধৰণৰ ঐতিহ্য-প্ৰীতিৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰিছিল। সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ সেই ধাৰাৰে এচাপ আগুৱাই অসমৰ সিংহপুৰুষ ৰাধাগোবিন্দ বৰুৱা প্ৰমুখ্যে এচাম দূৰদৃষ্টি সম্পন্ন মহান লোকৰ বদান্যতাত ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতাৰে অৱহেলিত হ'বলৈ ধৰা গছতলৰ বিহুৱে মঞ্চ বিহু হিচাপে (লতাশিলৰ বিহু সন্মিলন, প্ৰথম ১৯৬১ চন) দ্বিতীয় অস্তিত্ব স্বৰূপে প্ৰৱৰ্তিবলৈ সক্ষম হৈ উঠিছিল। সেই পৰম্পৰাই এতিয়া অসমীয়াৰ জাতীয় সংস্কৃতি স্বৰূপে 'শ্ৰীময়ী অসমীৰ শীতলী কোলাত' শীৰ্ষক বিহু আদৰণী গীত গাই, বিহুৱানেৰে সজোৱা বিহু পতাকা উৰুৱাই, অসমৰ জাতীয় আৰু থলুৱা নৃত্য-গীত পৰিৱেশনৰ জৰিয়তে অসমৰ পৰম্পৰাগত খেল-ধেমালি প্ৰদৰ্শন কৰি, অসমৰ থলুৱা খাদ্য পৰিৱেশনৰ মাজেদি (পিঠা-পনা আদি প্ৰতিযোগিতা পাতি) এক উৎসৱমুখৰ পৰিৱেশত পতা বিহু সন্মিলনৰ প্ৰাৰম্ভণি।

এতিয়া সেই মঞ্চবিহু বহুজাতিক কোম্পানীসমূহৰ হাতত মুঠিত সোমাই বিজ্ঞাপনৰ সুচল থকা এক বৃহৎ বজাৰলৈ পৰ্যবসিত হৈছে বুলি সততে অভিযোগ উত্থাপন কৰা শুনা যায়। বিহু সম্ৰাজ্ঞী- বিহু কুঁৱৰী প্ৰতিযোগিতাৰ নামত কেবা লাখটকীয়া গাড়ী,অলংকাৰ ছেট, গৃহসজ্জাৰ সামগ্ৰীৰে শকত উপঢৌকনেৰে বিজয়িনীসকলক উপচাই দিয়া হৈছে। ৫-৭ লাখটকীয়া কণ্ঠশিল্পীক মাতি আনি মঞ্চত সুৰীয়া-বেসুৰীয়া গান গোৱাই উদ্যোক্তাসকলে পুৰতীনিশালৈকে (বাৰবজাৰ পিছত মঞ্চ সামৰিব লগা আইনকো বুঢ়া আঙুলি দেখুৱাই) গোটেই ব'হাগ মাহ (কেতিয়াবা জেঠো গৈ পায়) জুৰি কাম-বন ক্ষতি কৰি বিহু উদযাপন কৰি আহিছে।

সুখৰ কথা যে— বিহু উৎসৱে এতিয়া পৰ্যটন উদ্যোগ হিচাপেও মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। বিহু নাচ ভাৰতৰ ভিতৰতে নহয় বিদেশতো এতিয়া প্ৰদৰ্শিত হৈ Global Heritage হিচাপে কলাৰসিকসকলৰ সমাদৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰত বিহুক যোৱা কেইবাবছৰ ধৰি আন্তৰ্জাতিক পৰ্যায়ত ব'হাগী উৎসৱ, ৰঙালী উৎসৱ হিচাপে অনুষ্ঠিত কৰি অসম চৰকাৰে দেশ-বিদেশৰ পৰ্যটকৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। সেইদৰে ৰংঘৰৰ বাকৰিত আশী-নব্বৈৰ দশকত মন্ত্ৰী পৰাগধৰ চলিহাৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অনুষ্ঠিত হোৱা সাতভনীৰ সমাৰোহৰ আৰ্হিত লেখাপানীৰ দৰে পিছপৰা ঠাইতো সদ্য অনুষ্ঠিত 'দিহিং পাটকাই পৰ্যটন মেলা' সাম্প্ৰতিক কালৰ পৰ্যটকৰ অন্যতম আকৰ্ষণৰ থলী হিচাপে বিবেচিত হৈছে। তাহানিতে আহোম ৰজাসকলেও ৰংঘৰৰ বাকৰিত এনেধৰণৰ পৰম্পৰাগত ম'হ যুঁজ, হাতী যুঁজ, কুকুৰা যুঁজ আদি অনুষ্ঠিত কৰিছিল আৰু সাধাৰণ পাইক চমুৱাৰ জীৱন নিৰ্যাসৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত এই ধৰণৰ লোকখেল, লোকবাদ্য, লোকনৃত্য পৰিৱেশনৰ বিৰল সুযোগ প্ৰদান কৰি বঁটা-বাহনেৰে উৎসাহ-উদ্দীপনা যোগাইছিল।

এইদৰে আহোম ৰজাসকলৰ ছশবছৰীয়া ৰাজত্বকালত তেওঁলোকৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অসম প্ৰান্তত বিশেষকৈ সৌমাৰপীঠ বা উজনি অসমত 'বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াই' পূৰ্ণতা লাভ কৰিছিল। ইয়াৰ বিপৰীতে অৱশ্যে নামনি অসমত দীৰ্ঘকাল জুৰি কোনোটোহঁত ৰাজকীয় ফৈদে একছত্ৰী ৰাজত্ব প্ৰতিষ্ঠা কৰিব নোৱাৰা হেতুকে ইয়াত জাত-পাতহীন এখন উমৈহতীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰে বৈশিষ্ট্যময় সমাজ এখন প্ৰকৃতপক্ষে ঠন ধৰি উঠিব পৰা নাছিল; যদিও পৰৱৰ্তীকালত শংকৰদেৱ প্ৰৱৰ্তিত নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মই এই অভাৱ ভালেখিনি আঁতৰ কৰিব পাৰিছিল।

অসমীয়া নাৰীৰ গৌৰৱস্বৰূপ 'ছাঁতে শুকোৱা মুঠিতে লুকোৱা' পাটমুগাৰ ৰিহা-মেখেলা-চাদৰ, অসমীয়া পাহোৱাল ডেকাৰ আভূষণ ফচৌ-এঙাচোলা, চেলেং-খনীয়া পাগ, ভুতি- চুৰিয়া অথবা বিহুৱা-বৰকাপোৰ এতিয়া কিমানজনেনো জাতীয় সাজ হিচাপে পৰিধান কৰি গৌৰৱবোধ কৰে? কেইখন গাঁৱত নামঘৰে-গোসাঁইঘৰে এতিয়া ডবা-কাঁহ-নাগাৰাৰ শব্দৰে পুৱা-গধুলি ৰজনজনাই থাকে; কীৰ্তন-দশম-ভাগৱত পাঠ কিম্বা নাট-ভাওনাৰে গুৰু দুজনাৰ তিথি কেইখন সত্ৰত উলহ-মালহেৰে উদ্‌যাপিত হয়? সেইদৰে জাকৰুৱা ছোৱালীয়ে জাক পাতি নদীৰ ঘাটত পানী আনিবলৈ যোৱা কিম্বা বিলত মাছ মাৰিবলৈ যোৱা, জাঁত জাঁত নাম-গুণ গাই বিয়াথলী উদুলি-মুদুলি কৰা নতুবা বিহুতলী দলদোপ-হেন্দোলদোপ কৰা দৃশ্য আজিৰ নৱ প্ৰজন্মই প্ৰত্যক্ষ কৰাৰ সুবিধা পাইছেনে? (বিভিন্ন বৈদ্যুতিন আৰু দৃশ্য-শ্ৰাব্য মাধ্যমৰ জহত অৱশ্যে কিছু কৃত্ৰিম হ'লেও এইবোৰ চিত্ৰায়ন নোহোৱাকৈ থকা নাই।)

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

বিশ্বায়নৰ ফলত অসমীয়া সংস্কৃতিৰ উত্তৰন ঘটিছে বুলিব পাৰি নে? (৩৫টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৪.৭ বিশ্বায়নৰ কু-প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান

কিন্তু বিশ্বায়নৰ প্ৰবল বিস্তাৰণে ক'বলৈ গ'লে বাণিজ্যিকীকৰণে ঘৰতে বহি বহি বিশ্বসুন্দৰী প্ৰতিযোগিতাত ভাগ ল'ব পৰাৰ সকলো কিটিপ অথবা গ্লেমাৰসৰ্বস্ব জীৱন-যাপনৰ সুকীয়া ঢং বিভিন্ন মাধ্যমৰ জৰিয়তে অহৰ্নিশে আমাক প্ৰত্যক্ষ কৰাই আহিছে। আমি জকাইচুকত থাকিও আজি ইণ্টাৰনেটৰ জৰিয়তে ই-বিবাহেই নহয় ডেটিং/লিভিং টুগেদাৰৰ দৰে ভোগবাদী জীৱনত অভ্যস্ত হ'ব পাৰিছোঁ। বিভিন্ন ৱেব্ছাইটৰ জৰিয়তে (পৰ্ণগ্ৰাফিক ছাইট) অস্বাভাৱিক যৌন ক্ৰিয়া (oral sex, anal sex, homosex) প্ৰত্যক্ষ কৰা কিম্বা নগ্নতা প্ৰদৰ্শন কৰাৰো সুবিধা লাভ কৰিছোঁহক। আমাৰ উঠি অহা ডেকা-গাভৰুৱে এতিয়া বছৰেকৰ মূৰকত অহা বিহুকে ধৰি অন্যান্য তিথি-পৰ্বলৈ প্ৰেম-প্ৰণয়ৰ বাবে বাট চাব নালাগে; বাৰ্থ ডে, নিউ ইয়াৰ্ছ ডে, ভেলেণ্টাইন ডে, ফ্ৰেইণ্ডশ্বিপ ডেৰ নামত যেতিয়াই-তেতিয়াই কোনোবা অচিনাকি-সদ্যচিনাকি এজন বা এজনীৰ লগত নিঃসংকোচে ডেটিং কৰিব পাৰে বা 'ডিস্ক' থেক (Disco Theque), নাইট ক্লাব আৰু বিভিন্ন পাৰ্টিত জইন কৰি (wish কৰি) সংগসুখ লাভ (অৰ্থাৎ মস্তি বা এনজয়মেণ্ট) কৰিব পাৰে।

সেইদৰে আমাৰ সাতামপুৰুষীয়া ৰুচি-অভিৰুচি, পৰম্পৰাগত খাদ্যাভ্যাস কিম্বা জাতীয় সম্পদৰ ওপৰতো বহু ৰাষ্ট্ৰীয় কোম্পানীয়ে পেটেণ্ট কৰি ব্যৱহাৰৰ সকলো স্বত্ব কুক্ষিগত কৰি ল'ব পাৰে। আমি কেনেকৈ চিন্তা কৰিম, কেনেকৈ খাম কিম্বা পিন্ধিম, মধুযামিনীত কেনেকৈ প্ৰেম-সম্ভাষণ জনাম— এই সমস্ত কথা এতিয়া বিশ্বায়নৰ নিয়ন্ত্ৰনলৈ গুচি গৈছে অৰ্থাৎ সাংস্কৃতিক-সাম্ৰাজ্যবাদৰ মৰ্জিত ইয়াৰ নীতি নিৰ্ধাৰিত হ'বলৈ ধৰিছে।

এইবিলাক তেনে দুই-এটা সাংস্কৃতিক সাম্ৰাজ্যবাদৰ নমুনাহে মাথোন। ইয়াতকৈ অধিক মাৰাত্মক আৰু জীৱনধ্বংসী কাৰকো বিশ্বায়নৰ লগতে জড়িত হৈ আছে। বৰ্তমান বজাৰত সহজলভ্য হৈ পৰা ককেইন, হেৰোইন, ব্ৰাউন ছুগাৰ আদি জীৱনধ্বংসী ড্ৰাগছৰ লগতে এইড্ছ সংক্ৰমণকাৰী নানা ধৰণৰ মাধ্যম, জৈৱিক তথা ৰাসায়নিক অস্ত্ৰ, আন্তৰাষ্ট্ৰীয় নাৰীদেহৰ সৰবৰাহ (বিউটি পাৰ্লাৰ, স্পা মেচেছ চেণ্টাৰ আদিৰ বাহানাত), আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মাফিয়া চক্ৰ আদিৰ টিঘিল-ঘিলনিত আজিৰ সুসভ্য নাগৰিকে শান্তিৰে এঘুমটি মাৰিব পৰা নাই। তেওঁলোকে এতিয়া প্ৰতিটো মূহুৰ্ত আতংকত দিন কটাবলগীয়া হৈছে। দ্বিতীয়

বিশ্বৰ পুঁজিবাদী দেশসমূহৰ উমৈহতীয়া সাম্ৰাজ্যবাদৰ কবলত গোটেই তৃতীয় বিশ্বৰ বজাৰ আজি সুনিয়ন্ত্ৰিত হৈছে। ভাৰতৰ দৰে সৰু সৰু ৰাষ্ট্ৰৰ বৈদেশিক নীতি এই পুঁজিবাদী ৰাষ্ট্ৰসমূহে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছে। গতিকে উৎকট জাতীয় প্ৰেম নাথাকিলে, নিজৰ সাতামপুৰুষীয়া জাতীয় ভাষা-সাহিত্য. সমাজ-সংস্কৃতি প্ৰৰ্ৰ্তাই ৰাখাটো ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ জাতিসত্তাৰ বাবে একপ্ৰকাৰ অসম্ভৱ হৈ পৰিছে।

ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান স্বৰূপে আমি আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰৰ সৈতে ফেৰ মাৰিব পৰা পানীয়, ভোজন সামগ্ৰী, সাজ-পাৰ, আভূষণ, প্ৰসাধন আদিৰ উৎপাদন আৰু ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব পাৰিব লাগিব। শুৱালকুছিৰ পাট-মুগাৰ বস্ত্ৰশিল্প বা সৰ্থেবাৰীৰ কাঁহ-পিতলৰ বাচন-বৰ্তন উৎপাদন কেন্দ্ৰৰ বিস্তাৰণ ঘটাব লাগিব। তেতিয়াহে মাদুৰাইৰ গামোচা বা মোৰাদাবাদৰ শৰাই আমদানি হোৱাটো বন্ধ কৰিব পৰা হ'ব। সেইদৰে অন্ধ্ৰপ্ৰদেশৰ পৰা মাছ বা কণী অহাটো বন্ধ কৰিবলৈ হ'লে অসমৰ থলুৱা মীনপালন উদ্যোগ বা হাঁহ-কুকুৰা পালনত গুৰুত্ব দিব লাগিব। বাহিৰৰ পৰা অহা ফুলৰ তোৰা (বুকে) আদি আমাৰ বাৰীৰ নাহৰ- তগৰ- কপৌফুলেৰে প্ৰতিহত কৰিব পাৰিব লাগিব। বাহিৰৰ আমদানিকৃত সৌন্দৰ্যবৰ্দ্ধক প্ৰসাধন (কস্মেটিক আইটেম) আদি আমাৰ চন্দন-বটা, মাহ-হালধি, জেতুকা-বৰহমথুৰি, ঘিলা-ঔটেঙাৰে ফেৰ মাৰিব নোৱাৰা কৰি তুলিব লাগিব। হোটেল-ৰেস্তোৰাঁ আদিত অসমীয়া জলপান (সান্দহ,ৰহকৰা, নানাধৰণৰ পিঠা-পনা), অসমীয়া জুতি-বুধি (মাহৰ দাইল, অমিতাৰ খাৰ, মাছৰ টেঙা, কলডিলেৰে ৰন্ধা পাৰ মাংস, খৰিছাৰে ৰন্ধা গাহৰি মাংস, পোৰা বেঙেনা, আলু পিটিকা, পাতত দিয়া মাছ, খাৰলি-কাঁহুদী ইত্যাদি) উভৈনদী হ'ব লাগিব, কোনো ধৰণৰ নীচাত্মিকা মনোভাবত নোভোগাকৈ অসমীয়া ডেকা-গাভৰুৱে জাতীয় বা জনগোষ্ঠীয় সাজ-পাৰ পিন্ধি গৌৰৱেৰে, উখল-মাখল পৰিৱেশেৰে চৌদিশে চলাথ কৰিব পাৰিব লাগিব। আমি মনত ৰখা ুচিত যে-- প্ৰতিভা বা স্মাৰ্টনেছ থাকিলে পোছাক বা ভাষাই কেৰিয়াৰ গঢ়াত কোনো প্ৰবিন্ধকতাৰ সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। এইক্ষেত্ৰত মণিপুৰী, বাঙালী বা পাঞ্জাবীসকলৰ জাতিপ্ৰেম আৰু জাতীয়তাবোধক আমি অসমীয়াসকলেও নিশ্চয় আদৰ্শ হিচাপে ল'ব পাৰোঁ।

কিন্তু আমাৰে দুৰ্ভাগ্য যে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিসত্তাৰ পৰিচয় অক্ষুণ্ণ ৰাখিব পৰা সাৰ্বজনীন ভাষাস্বৰূপে অসমীয়া, সাৰ্বজনীন উৎসৱ বিহু আদিত উমৈহতীয়া চিন্তা-চৰ্চাৰ এখনি মুকলি ক্ষেত্ৰ (জাতি-ভেদহীন সমাজ ব্যৱস্থা) থকা সত্ত্বেও ইয়াৰ পৰিসীমাৰ পৰা আঁতৰি যাবলৈ সম্প্ৰতি অসমীয়া জাতিসত্তা গঠনত আগভাগ লোৱা বহুকেইটা জনগোষ্ঠীয়ে কুৰুং-কাৰাং কৰিছে। ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ জাতিসত্তাই আজি নিজ নিজ ভাষা-সাহিত্য, সাজপাৰ, নৃত্য-গীতৰ স্বকীয়তা প্ৰতিপন্ন কৰিবৰ বাবে আৰু এখন ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰত মুকলি মনেৰে চলাথ কৰিবৰ সুবিধাৰ্থে স্বায়ত্ত শাসন বিচাৰি তাল-ফাল লগাইছে। অসমৰ ঐতিহাসিক ছাত্ৰ আন্দোলনে পূৰ্ণতা লাভ কৰিবলৈ নৌপাওঁতে অসমৰ এমুঠিমান অদূৰদৰ্শী আৰু ক্ষমতালোভী নেতৃত্বৰ জাত্যাভিমানী আচৰণৰ দোহাই দি আজি আমি

বহু জনগোষ্ঠীয়ে নিজাববীয়াকৈ নিজ নিজ উপ-জাতীয়তা (sub-nationality) পুনৰগঠনত উঠি-পৰি লাগিছোঁ। আজি অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত যি হাৰত যুৱ মানসিকতাৰ স্খলন ঘটিছে, নৈতিক অৱক্ষয় ঘটিছে, তেনেক্ষেত্ৰত আমাৰ সাতামপুৰুষীয়া ঐতিহ্য-পৰম্পৰা ৰক্ষাৰ হকে মাত মাতিবই বা কোনে? সহজতে ধনী হোৱাৰ স্বপ্নত সহজলভ্য ধনৰ (easy money) বিনিময়ত, সস্তীয়া জনপ্ৰিয়তাৰ (cheap popularity) বাবে নিজৰ জাতীয় সংস্কৃতি বিকৃত কৰি হ'লেও খাল খান্দি ঘঁৰিয়াল চপোৱাৰ দৰে আমি বিভিন্ন মিডিয়া (ব্যক্তিগত খণ্ডৰ টিভিৰ প্ৰাইভেট চেনেল) মাতি আনি আমাৰ নিগাজি ভূমিত বৰপীৰা পাৰি দিছোঁহক। আমাৰ মানুহৰ মানসিকতা আজি কলুষিত হৈছে। ব্যক্তিকেন্দ্ৰিকতা, ভোগবাদী জীৱনসৰ্বস্ব ধাৰণাৰ বশৱৰ্তী হৈ আৰ্থিক সক্ষমতা নাথাকিলেও ফাইভ ষ্টাৰ হোটেলৰ বুফে ছিষ্টেম বা শ্বপিং মল-বিগ বাজাৰৰ ব্ৰেণ্ডেড সামগ্ৰীৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হৈ সেইবোৰ বিচাৰি উন্মুখ হৈ পৰাটো আজিৰ যুৱপ্ৰজন্মৰ এক মানসিকতা।

একান্ত স্বাৰ্থপৰতা আৰু সমাজ-পৰিয়ালৰ প্ৰতি দায়বদ্ধহীনতা আদি পশ্চিমীয়া সভ্যতাৰ কু-প্ৰভাৱৰ ফলত পৰি সমাজৰ সৰ্বত্ৰে এতিয়া অৱক্ষয়ে ছানি ধৰিছে। পূৰ্বৰ সমভাবাপন্ন (বসুন্ধৈৱ কুটুম্বকম) আদৰ্শৰে ৰোপিত হোৱা সমজুৱা শ্ৰমদান, সমবায় আদৰ্শ, সমষ্টিগত চিন্তাধাৰা এতিয়া প্ৰায় নোহোৱাৰ দৰেই হৈছে। আজিকালি কাৰোবাৰ এঘৰত বিয়া বুলিলে তালৈ গোটেইখন গাঁও, মিতিৰ-কুটুম ভাগি নাহে; তাৰ পৰিৱৰ্তে বিবাহ ভৱনত কেটাৰাৰৰ দ্বাৰা পৰিৱেশিত বুফে ছিষ্টেমত বা কনট্ৰেক্ট বেচিছত অহা ভাৰাতীয়া পৰিৱেশকৰ (ৱেটাৰ) জৰিয়তে নিমন্ত্ৰিত অতিথিবৰ্গক আন্তৰিকতাহীনভাৱে পৰিচৰ্যা কৰাৰ ব্যৱস্থা হৈছে। মেৰেজ এনিভাৰ্ছাৰী বা ৰিং ছেৰিমনি, বাৰ্থ ডে বা অন্নপ্ৰাসন, উপনয়ন, তোলনী বিয়া (ফাষ্ট মেৰেজ) আদিকে ধৰি প্ৰায়বোৰ অনুষ্ঠানে হোটেল-ৰেস্তোৰাঁ অথবা বিবাহ ভৱন আদিতে পতা হয়। ভাগ্যে যেনিবা পিতৃ-পিতামহৰ ইষ্টসেৱা, দহা-শ্ৰাদ্ধ আদি এই পৰ্যায়লৈ যোৱাগৈ নাই।

আত্মমূল্যায়ণ প্ৰশ্ন

সংস্কৃতিৰ বিশ্বায়নৰ কুপ্ৰভাৱ সুদূৰ প্ৰসাৰী —কথাষাৰৰ যুক্তি-যুক্ততা আছে নে? (৮০টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

৪.৮ সাৰাংশ (Summing Up)

মুঠতে বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনত পৰি আমাৰ সাতামপুৰুষীয়া সংস্কৃতি, লোকাচাৰ, লোকৰুচি আদি সকলো স্তৰতে আমূল পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। ইয়াক ৰুধিবৰ বাবে এতিয়া

আন কাৰো সাধ্য নাই আৰু সেইবাবেই আমি বিশ্বায়নৰ ভালখিনি অন্তকৰণেৰে গ্ৰহণ কৰি বেয়াখিনিক কিছু পৰিমাণে নিলগাইহে থ'ব পাৰোঁ মাথোন।

৪.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Question)

১। গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়ন মানে কি? সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

২। সংস্কৃতিৰ গোলকীকৰণৰ দিশত কি কি কাৰকে প্ৰভাৱ পেলাই চমুকৈ পৰ্যালোচনা কৰক।

৩। গণমাধ্যম (Social Media) মানে কি? 'বৰ্তমান সময়ত সমাজত গণমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ' শীৰ্ষক এটি প্ৰৱন্ধ যুগুত কৰক।

৪। চাইবাৰ ক্ৰাইম মানে কি? ই সমাজ তথা সংস্কৃতিৰ ওপৰত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলাইছে আলোচনা কৰক।

৫। 'বিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি' শীৰ্ষক এটি আলচ যুগুত কৰক।

৬। বিশ্বায়নক বাণিজ্যিকীকৰণ বুলিব পাৰিনে? বহলাই আলোচনা কৰক।

৭। সমাজত বিশ্বায়নৰ কু-প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান সম্পৰ্কে পৰ্যালোচনা কৰক।

৮। বিশ্বায়নৰ সু-প্ৰভাৱ আৰু কু-প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে ফঁহিয়াই দেখুওৱাক।

৪.১০ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

দত্ত, বীৰেন্দ্ৰনাথ ঃ লোকসংস্কৃতিৰ স্বৰূপ আৰু অধ্যয়ন, ড° লীলা গগৈ স্মাৰক বক্তৃতা, ৩০ নৱেম্বৰ, ১৯৯৬,

নাথ, প্ৰফুল্ল ঃবিশ্বায়ন আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি',অসমীয়া লোকসাহিত্য আৰু সংস্কৃতি, ২০১৯

Bushan, B.: Dictionary of Sociology, 1997

Dorson, R.M. :Folklore in the Modern World. 1981

Margeret Rouse, whatis.com, 17 May 2019.

Y.M. Sololov- (Russian Folklore, 1950

* * *